

VARIÆ LECTIONES IN
LATINIS BIBLIIS EDITIONIS VVLGATÆ,
EX VETVSTISSIMIS MANVSCRIPTIS EXEMPLARIBVS COLLECTÆ, ET
AD TEXTVM HEBRAICVM, CALDAICVM, GRÆCVM ET SYRIACVM
EXAMINATÆ,

Opera & industria aliquot Theologorum in Academia Louaniensi.

PRÆFATIO IOHAN. HARLEMII.

VM apud omnes sacrarum literarum peritos magno semper in precio habita fuerint Biblia olim Compluti studio, & sumptibus Ximenii Cardinalis impressa; non immeritò placuit viris illis doctissimis, quibus à Rege Catholico horum magnorum & regionum Bibliorum cura commissa erat, vt in hoc sacro opere ex illis Complutensibus Bibliis, vulgatæ editionis textus imprimeretur; & si quæ præterea inuenirentur in antiquis manuscriptis exemplaribus ab hoc textu variæ lectiones, eæ ad finem totius operis adiungerentur. Quod vt fieret accuratius, præter ea manuscripta, quibus olim in editione Bibliorum Louaniensium D. Heutenius vir doctissimus vsus erat, quorum aliquot nobis ex diuersis bibliothecis connumerata fuerunt; alia quin-

decim ab eximio Theologo Domino Augustino Hunnæo nobis suppeditata sunt; qui ea summo labore, nec exiguis sumptibus ex variis locis sibi comparauerat. Ad hæc, cum varias vulgatæ Latinæ editionis lectiones inuenimus, quænam earum ad textum Hebræum, Caldæum & Græcum in veteri instrumento; aut ad Syrum & Græcum in nouo, propius accedat, indicare voluimus; tum quòd hoc omnibus sacrarum literarum studiosis longè gratissimum fore putaremus; tum quòd turbatis riuulis ad fontes recurrendum esse excellentes doctores, atque Ecclesiæ Catholicæ lumina semper iudicauerint. certè B. Hieronymus in epistola ad Suniam & Fretellam ita loquitur: Sicut, inquit, in nouo testamento, si quando apud Latinos quæstio exoritur, & est inter exemplaria varietas, recurrimus ad fontes Græci sermonis, quo nouum scriptum est instrumentum; ita in veteri testamento, si quando inter Græcos, Latinosque diuersitas est, ad Hebraicam recurrimus veritatē, vt quicquid de fonte proficiscitur, hoc quæramus in riuulis. Hæc B. Hieronymus; cuius sententiã secutus B. Augustinus cap. 11. libri secundi de doctrina Christiana in hunc modum scribit. Latinæ linguæ homines, quos nunc instruendos suscepimus, & duabus aliis ad scripturarum diuinarum cognitionem habent opus, Hebræa scilicet, & Græca, vt ad exemplaria præcedentia recurratur, si quam dubitationē attulerit Latinorū interpretum infinita varietas. Hæc ille. Porro, vt breuiter & faciliè quæ lectio cum Hebræo, aut Caldæo, aut Græco, aut Syro textu magis conueniat, exemplaribus discrepantibus, significaremus, his quatuor literis H. C. G. S. compendii causa vsi sumus. Vbi verò vel certò statui non potuit, quæ lectio ad fontes propius accederet, vel locus de quo agebatur non erat vsque adeo magni momenti, notis illis prætermisissis, hoc signum dumtaxat ascripsimus Ms. quo significatur lectionē illam in aliquibus manuscriptis exemplaribus inueniri. Quòd si locus occurrebat in quo suspicabamur à librariis errorem aliquem per incuriam fortassis esse commissum, qui tamen ex manuscriptorum collatione deprehendi non poterat, eum cum sine fide alicuius exemplaris manuscripti inter varias lectiones collocare non auderemus, ad finem harum lectionum adiecimus. Atq; vt ad oculum appareret in quò lectionum varietas posita sit, ea verba, in quibus codices discrepant, alio genere characteris excudi curauimus. Cæterum quicquid in hac re præstitum est, id totum Catholicæ atque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ, cuius est de germana sacræ scripturæ lectione, & vera eiusdem interpretatione statuere, iudicio ac censuræ libenter submittimus.

EXPLICATIO QVORVNDAM SIGNORVM QVIBVS IN HIS
VARIIS LECTIONIBVS VSI SVMVS.

M s. significat lectionem diuersam à lectione textus impressi in his Bibliis regijs, petitam tamen ex aliquo vel aliquibus vetustis editionis vulgatæ codicibus manuscriptis.

H. significat quæ inter variantes lectiones propius accedat ad textum Hebraicum.

C. Paraphrasim Caldaicam in Bibliis regijs excusam.

G. textum Græcum in iisdem Bibliis positum.

S. lectionem Syriacam noui testamenti eorundem Bibliorum.

Hier. in prophetis, notat quam lectionem habeat D. Hieronymus in textu adiuncto ipsius in prophetas commentariis.

IN GENESI.

- 4 Diuisit Deus lucem à tenebris. MS. H. C. G. pro, diuisit lucem, &c.
Hanc lectionem, & sequentes omnes sic lege. Genesios capite I. versu 4. Diuisit Deus lucem à tenebris. legunt quadam exemplaria Manuscripta, quibus fauet textus Hebraeus, Caldeus, & Graecus pro eo quod alia Manuscripta & Codex Complutensis seu Biblia Regia legunt, Diuisit lucem à tenebris, omitendo uoculam, Deus.
- 5 2 species suas et iumentâ. MS. H. C. G. pro, species suas, iumenta.
 CAP. 2.
 24 et matrem suam, et adhærebit. MS. H. C. G. pro, & matrem, & adhærebit.
 CAP. 3.
 17 Cui dixit, quis enim indicauit. MS. H. C. G. pro, Cui dixit Dominus, quis enim indicauit.
 15 Ipse conteret caput tuum. MS. H. C. G.
Irenæus lib. 3. aduersus hæreses cap. 38. uidetur legere, Ipsum conteret caput tuum, ut referatur pronomen ad semen. quam lectionem etiam admittunt Hebraei & Chaldaei.
 Ipsa conteret caput tuum. qua lectio est in pluribus Manuscriptis.
 23 et emisit eum Dominus. MS. H. C. G. pro, emisit eum Dominus.
 CAP. 5.
 3 genuit ad imaginem. MS. H. C. G. pro, genuit filium ad imaginem.
 CAP. 8.
 5 Decimo autem mense. MS. G. pro, Decimo enim mense. H. C. Decimo mense.
 CAP. 9.
 16 Inter Deum & inter omnem animam uiuentem. MS. H. C. G. pro, inter Deum & omnem animam uiuentem.
 CAP. 8.
 17 Hoc eris signum fœderis. MS. pro, hoc est signum fœderis.
 CAP. 10.
 7 Saba, et Heuila. MS. H. C. G. pro, Saba, Euila.
 9 Ob hoc exiuit prouerbum. MS. H. C. G. pro, Ab hoc exiuit prouerbum.
 22 Et Arphaxad, et Lud. MS. H. C. G. pro, Et Arphaxad, Lud.
 CAP. 11.
 10 Hæ generationes Sem. MS. H. C. G. pro, Hæ sunt generationes Sem.
 13 Postquam genuit Sale, quadringentis tribus annis. MS. H. C. G. pro, postquam genuit Sale, trecentis tribus annis.
 CAP. 12.
 1 In terram quam monstrabo tibi. MS. pro, In terram quam monstrauero tibi.
 7 Apparuitque Dominus Abram. MS. G. pro, Apparuit autem Dominus Abram.
 CAP. 13.
 2 Erat autem diues valde Abram in possessione. MS. H. C. G. pro, erat autem diues valde in possessione.
 7 Vnde et facta est rixa. MS. H. C. G. pro, vnde facta est rixa.
 16 Si quis possit hominum. MS. pro, si quis potest hominum.
 17 Surge & perambula terram. MS. H. C. G. pro, surge ergo & perambula terram.
 CAP. 14.
 7 Et uenerunt ad fontem Misphat. MS. H. C. G. pro, Venerunt usque ad fontem Misphat.
 10 Rex Sodomorum & Gomorrhæ. MS. H. pro, & Rex Gomorrhæ.
 11 Sodomorum & Gomorrhæ. MS. H. C. G. pro, Sodomorum & Gomorrhæorum.
 CAP. 16.
 1 non genuerat liberos. MS. pro, non genuerat sibi liberos. H. C. G. legunt non genuerat ei, (scilicet Abrahamo) liberos.
 2 Cumque ille acquiesceret deprecanti. MS. H. C. G. pro, Cumque ille acquiesceret deprecanti.
 13 Vocauit autem nomen Domini. MS. H. C. G. pro, vocauit autem Agar nomen Domini.
 CAP. 17.
 4 Ego sum, & pactum meum tecum. MS. H. G. pro, & ponam pactum meum tecum.
 20 Et faciam illum in gentem magnâ. MS. H. C.

- G. pro, et faciam illum crescere in gentem.
 23 Vniuersosque quos emerat cunctos mares. MS. H. C. pro, et cunctos mares.
 CAP. 18.
 2 De ostio tabernaculi, & adorauit in terram. MS. H. C. pro, tabernaculi sui.
 13 Quare risit Sara dicens. MS. H. C. G. pro, quare risit Sara uxor tua dicens.
 24 Nequaquam facies iudicium. MS. pro, nequaquam facias iudicium hoc. Secundum Hebraica uidetur legendum per interrogationem. Qui iudicas omnem terram, nequaquam facies iudicium: q. d. omnino facies æquum & iustum.
 CAP. 19.
 1 Qui cum uidisset, surrexit. MS. H. C. G. pro, qui cum uidisset eos.
 4 Vallauerunt domum à puero usque ad senem. MS. H. C. G. pro, Vallauerunt domum illius à puero usque ad senem.
 14 Surgite egredimini de loco isto. MS. H. C. pro, surgite, et egredimini de loco isto.
 CAP. 21.
 6 Risum fecit mihi Deus, quicumque audierit. MS. H. C. G. pro, Risum fecit mihi Deus, & quicumque audierit.
 20 Et fuit cum eo. MS. H. C. G. pro, Et fuit Deus cum eo.
 CAP. 24.
 7 Dominus Deus cæli, qui tulit me. MS. H. C. G. pro, Dominus Deus cæli & terra qui tulit me.
 12 Dixit, Domine Deus. MS. H. C. G. pro, orauit Dominum dicens, Domine Deus.
 16 Et impleuerat hydriam ac reuertebatur. MS. H. C. G. pro, hydriam aqua ac reuertebatur.
 24 Bathuelis filij Melcha, quem peperit Nachor. MS. H. C. G. pro, Bathuelis filij Nachor, quem peperit ei Melcha.
 31 Et locum camelis, & introduxit. MS. H. C. G. pro, camelis tuis, & introduxit.
 CAP. 25.
 22 Quid necesse fuit me concipere. MS. H. C. G. pro, quid necesse fuit concipere.
 22 Perrexitque ut consuleret Dominum. MS. H. C. G. pro, perrexitque Rebecca.
 CAP. 25.
 34 Duxit uxorem Iudith filiam. MS. H. C. G. pro, duxit uxores duas.
 CAP. 27.
 3 Sume arma tua, pharetram. MS. H. C. pro, & pharetram.
 28 frumenti & vini, & seruiant. MS. H. C. G. pro, frumenti, vini, & olei, & seruiant.
 CAP. 30.
 30 Prouideam etiam domui meæ. MS. H. C. G. pro, prouideam domui meæ.
 CAP. 31.
 4 misit Iacob & vocauit. MS. H. C. G. pro, misit & vocauit.
 17 Surrexit itaque Iacob. MS. pro, surrexit autem Iacob.
 29 Deus patris vestri heri dixit. MS. H. C. pro, patris tui heri dixit.
 29 Ne loquaris cum Iacob quicquam. MS. H. C. G. pro, contra Iacob quicquam.
 40 astu vrebatur & gelu. MS. H. C. G. pro, astu vrebatur & gelu.
 49 Tumulus testis intueatur & iudicet. MS. H. C. G. pro, tumulus testis, & adiecit Laban, intueatur & iudicet.
 CAP. 32.
 1 Iacob quoque abiit. MS. G. pro, Iacob autem abiit.
 22 Cumque mane surrexisset. MS. H. C. G. pro, cumque nocte surrexisset.
 23 remansit solus. MS. H. C. G. pro, remansit Iacob solus.
 CAP. 36.
 2 filiam Anæ filia Sebeon. MS. H. C. pro, filiam Anæ filij Sebeon.
 11 & Cenor. Erat autem. MS. H. C. G. pro, & Cenor & Chore. Erat autem.
 CAP. 37.
 6 Dixitque ad eos, audite. MS. H. C. G. pro, Dixitque Ioseph fratribus suis, audite.

- 33 Quam cum agnouisset pater. MS. H. C. pro, quam cum cognouisset pater.
 CAP. 38.
 7 & ab eo occisus est. MS. H. C. G. pro, & ideo ab eo occisus est.
 CAP. 40.
 17 portare me omnes cibos. MS. H. C. G. pro, portare me putabam omnes cibos.
 CAP. 41.
 24 Coniectoris somniorum, & nemo est. MS. H. C. G. pro, Coniectoris somnium, & nemo est.
 46 Triginta autem annorum erat. MS. H. C. G. pro, triginta annorum erat.
 55 In cuncta autem terra Ægypti. MS. pro, in cuncta etiam terra Ægypti.
 55 terra Ægypti panis erat. MS. H. C. G. pro, terra Ægypti fames erat.
 CAP. 42.
 13 serui tui fratres sumus. MS. H. C. G. pro, fratres serui tui sumus.
 21 videntes angustiam animæ illius. MS. H. C. G. pro, angustias animæ illius.
 23 Nesciebant autem quod intelligeret. MS. G. pro, nesciebant enim quod intelligeret.
 28 pecunia mea en habetur. MS. H. C. pro, pecunia en habetur.
 CAP. 43.
 3 sub testificatione iurisiurandi. MS. pro, sub attestacione iurisiurandi.
 11 terræ fructibus in vasis. MS. G. pro, terræ fructibus in vasis.
 16 quoniam mecum sunt comesturi meridie. MS. H. C. G. pro, quoniam hodie mecum sunt comesturi meridie.
 17 fecit ille sicut fuerat imperatum. MS. H. C. G. pro, fecit ille quod sibi fuerat imperatum.
 30 festinavitque, quia commota fuerant. MS. H. C. G. pro, festinavitque in domum, quia commota fuerant.
 CAP. 44.
 4 paululum: cum Ioseph. MS. pro, paululum tunc Ioseph.
 18 oro domine mi loquatur seruus. MS. H. C. pro, oro domine audi me, ut loquatur seruus.
 22 suggestimus domino meo. MS. H. C. G. pro, suggestimus tibi domino meo.
 CAP. 45.
 5 ante vos. Biennium est enim. MS. H. C. G. pro, ante vos in Ægyptum. Biennium est enim.
 23 Addens ei asinos. MS. H. C. G. pro, addens eis asinos.
 26 Ioseph viuit. MS. H. C. pro, Ioseph filius tuus viuit.
 CAP. 47.
 15 Da nobis panem, quare morimur. MS. H. C. pro, Da nobis panes, quare morimur.
 CAP. 48.
 19 & iste quidem erit in populos. MS. pro, & iste quippe erit in populos.
 CAP. 49.
 3 maior imperio. MS. pro, maior in imperio.
 8 manus tua in ceruicibus. MS. H. C. pro, manus tua in ceruicibus.
 CAP. 50.
 8 atque armentis quæ dereliquerant in terra Gessen. MS. H. C. G. pro, absque armentis quæ dereliquerant in terra Gessen.
 15 quod fecimus ei, mandauerunt ei. MS. H. C. G. pro, quod fecimus, mandauerunt ei.

IN EXODO.

- CAP. 1.
 13 Illudentes eis, atque ad amaritudinem. MS. H. C. G. pro, illudentes & inuidentes eis, atque ad amaritudinem.
 CAP. 2.
 23 Alterum verò peperit, quem vocauit Eliezer, dicens: Deus enim patris mei adiutor meus, & eripuit me de manu Pharaonis.
Hic uersus in quibusdam MS non legitur, nec apud Hebraeos aut Caldaeos est: Graeci tamen legunt.
 25 & cognouit eos. MS. H. C. G. pro, & liberauit eos.
 CAP. 4.
 12 doceboque te quid loquaris. MS. H. C. pro, doceboque quid loquaris.
 CAP.

CAP. 5.

- 12 per omnem terram Ægypti. *ms. pro, in omnem terram Ægypti.*
 19 filiorum Israel in malo. *ms. h. c. pro, filiorum Israel in malum.*
 19 non minuatur quicquam de lateribus. *ms. h. c. pro, quicquam operis de lateribus.*
 23 vt loqueretur in nomine tuo. *ms. pro, vt loquerer in nomine tuo.*

CAP. 6.

- 20 Aaron & Moyses fueruntque anni. *ms. h. c. pro, & Moysen, & Mariam, fueruntque anni.*

CAP. 7.

- 14 non vult dimittere. *ms. h. c. pro, & non vult dimittere.*
 20 feceruntque ita Moyses. *ms. h. c. pro, feceruntque Moyses.*
 24 bibere de aqua fluminis. *ms. h. c. pro, bibere aquam fluminis.*

CAP. 8.

- 9 & a domo tua, & tantum in flumine remaneant. *ms. h. c. pro, a domo tua, & a seruis tuis & a populo tuo; & tantum in flumine remaneant.*
 21 & implebuntur domus. *ms. h. c. pro, & implebuntur omnes domus.*

CAP. 9.

- 3 super agros tuos, & super equos. *ms. h. c. pro, super agros & super equos.*
 15 extendens manum meam, percutiam te. *ms. h. c. pro, extendens manum, percutiam te.*
 35 nec dimisit filios Israel. *ms. h. c. pro, nec dimisit Israel.*

CAP. 10.

- 9 solemnitas Domini nostri. *ms. h. c. pro, solemnitas Domini Dei nostri.*
 11 non fiet ita. *ms. pro, non fiat ita.*
 18 egressusque est de conspectu. *ms. h. c. pro, egressusque Moyses de conspectu.*

CAP. 11.

- 4 media nocte egrediar in Ægyptum. *ms. h. pro, media nocte ingrediar in Ægyptum.*

CAP. 12.

- 11 & calceamenta vestra habebitis. *ms. h. c. pro, & calceamenta habebitis.*
 19 fermentum non inuenietur. *ms. h. c. pro, fermentatum non inuenietur.*
 31 Ite immolate Domino. *ms. h. c. pro, Ite, & immolate Domino.*
 33 populum de terra exire. *ms. h. c. pro, populum Israel de terra exire.*
 37 absque paruulis, sed & vulgus. *ms. h. pro, absque paruulis, & mulieribus; sed & vulgus.*
 50 fecerunt autem omnes. *ms. g. pro, feceruntque omnes.*
 16 Inter oculos tuos. *ms. h. c. pro, ante oculos tuos.*

CAP. 15.

- 19 Ingressus est enim equus Pharao. *ms. h. c. pro, Ingressus est enim eques Pharao.*

CAP. 16.

- 7 Audiuit enim murmur. *ms. h. c. pro, Audiuit enim murmur.*
 16 quem praecepit Dominus. *ms. h. c. pro, quem praecepit vobis Dominus.*
 29 nullus egrediebatur. *ms. h. c. pro, & nullus egrediebatur.*
 33 praecepit Dominus. *ms. pro, praeceperat Dominus.*

CAP. 17.

- 8 contra Israel. *ms. h. c. pro, contra filios Israel.*

CAP. 18.

- 12 omnes seniores Israel. *ms. h. c. pro, seniores filiorum Israel.*
 14 quid est hoc quod facis. *ms. h. c. pro, quid est quod facis.*

CAP. 19.

- 1 egressionis filiorum Israel. *ms. h. c. pro, egressionis filiorum Israel.*
 13 manus non tanget eum. *ms. h. c. pro, manus non tangent eum.*
 16 & timuit omnis populus. *ms. h. c. pro, & timuit populus.*

CAP. 20.

- 23 non facietis mecum deos. *ms. h. c. pro, non facietis deos.*
 25 cultum tuum super eum. *ms. h. c. pro, cultum super eum.*

CAP. 21.

- 14 Si quis de industria occiderit. *ms. pro, si quis per industriam occiderit.*

CAP. 22.

- 29 decimas tuas & primitias. *ms. h. pro, decimas & primitias.*

CAP. 23.

- 6 non declinabis in iudicio pauperis. *ms. pro, non declinabis in iudicio pauperis.*
 15 solemnitatem azymorum. *ms. h. c. pro, solemnitatem quoque azymorum.*

- 16 septem dies comedes azyma. *ms. h. c. pro, septem dies comedetis azyma.*
 17 coram Domino Deo non immolabis. *ms. h. c. pro, coram Domino Deo tuo non immolabis.*
 18 victimam meam. *ms. h. c. pro, victimam tuam.*

- 20 Ecce ego mitto angelum. *ms. h. c. pro, Ecce ego mittam angelum.*
 20 angelum qui praecedat te. *ms. h. pro, angelum meum qui praecedat te.*
 21 cum peccaueritis. *ms. h. c. pro, cum peccaueris.*

CAP. 24.

- 1 & septuaginta senes Israel. *ms. pro, septuaginta senes ex Israel.*
 10 & sub pedibus. *ms. h. c. pro, sub pedibus.*
 12 quae scripsi vt doceas eos. *ms. h. c. pro, quae scripsi vt doceas filios Israel.*
 16 vocauit eum de medio. *ms. h. c. pro, vocauit eum Dominus de medio.*

CAP. 26.

- 24 eruntque coniunctae. *ms. h. c. pro, eruntque sibi coniunctae.*

CAP. 28.

- 33 cocco bis tincto, mistis in medio. *ms. h. c. pro, cocco bis tincto, & bysso retorta, mixtis in medio.*

CAP. 29.

- 31 Arietem autem consecrationum tolles. *ms. h. c. pro, Arietem autem consecrationis tolles.*

- 33 quia sancta sunt. *ms. h. c. pro, quia sancti sunt.*
 42 sacrificium est Domino, oblatione. *ms. h. c. pro, sacrificium est Domino Deo, oblatio.*

CAP. 30.

- 13 qui transit ad numerum. *ms. h. c. pro, qui transit ad nomen.*

- 19 lauabunt in eo Aaron. *ms. pro, lauabunt in ea Aaron.*

- 24 olei de oliuetis, mensuram. *ms. pro, oleum de oliuetis, mensuram.*

- 34 Onycha. *ms. h. c. pro, Onychan.*
 34 galbanen. *ms. pro, galbanum.*

CAP. 31.

- 15 sex diebus facies opus. *ms. g. pro, sex diebus facietis opus.*

- 17 ab opere cessauit. *ms. h. pro, ab omni opere cessauit.*

CAP. 32.

- 1 ignoramus quid acciderit ei, dixitque. *ms. h. c. pro, ignoramus quid acciderit, dixitque.*

- 7 Dominus ad Moysen, vade. *ms. h. c. pro, ad Moysen dicens, vade.*

- 13 recordare Abraham, Isaac, & Israel. *ms. h. c. pro, recordare Abraham & Isaac, & Israel.*

- 21 Dixitque Moyses ad Aaron. *ms. h. c. pro, Dixitque ad Aaron.*

- 35 percussit ergo Dominus. *ms. pro, percussit autem Dominus.*

CAP. 33.

- 1 ad Moysen, vade. *ms. h. c. pro, ad Moysen dicens, vade.*

- 3 populus durae cervicis es. *ms. h. c. pro, populus durae cervicis est.*

- 9 loquebaturque cum Moysen. *ms. h. c. pro, loquebaturque Dominus cum Moysen.*

- 13 ostende mihi viam tuam. *ms. h. c. pro, ostende mihi faciem tuam.*

- 19 vocabo in nomine Domini. *ms. h. c. pro, vocabor in nomine Domini.*

CAP. 34.

- 4 portans secum duas tabulas. *ms. h. c. pro, portans secum tabulas.*

- 9 & auferas. *ms. h. c. pro, vt auferas.*

- 10 populus, in cuius es medio. *ms. h. c. pro, populus iste, in cuius es medio.*

- 13 sed aras eorum destrue. *ms. h. c. pro, sed & aras eorum destrue.*

- 13 destrue & confringe statuas. *ms. h. c. pro, destrue, confringe statuas.*

- 15 & comedas. *ms. h. c. pro, vt comedas.*

- 25 de victima solemnitatis. *ms. h. c. pro, de victimis solemnitatis.*

- 28 cum Domino quadraginta dies. *ms. h. c. pro, cum Domino Moyses quadraginta dies.*

- 29 tabulas testimonij. *ms. h. c. pro, tabulas lapideas testimonij.*

CAP. 35.

- 5 & prompto animo. *ms. h. c. pro, & prompto animo.*

- 23 si quis habebat hyacinthum & purpuram. *ms. h. c. pro, si quis habebat aurum hyacinthum & purpuram.*

- 23 & ianthinas. *ms. pro, hyacinthinas.*

CAP. 36.

- 38 basesque earum fudit eneas, quas & operuit auro. *ms. h. c. & Graeca non legunt illa vltima verba.*

CAP. 37.

- 20 thymiamata de aromatibus. *ms. h. c. pro, thymiamata de aromatibus.*

CAP. 38.

- 21 iuxta praecipitum Moysi in caeremonias Leuitarum. *ms. pro, iuxta praecipitum Moysi in caeremonijs Leuitarum.*

- 28 & septuaginta quinque fecit capita. *ms. h. pro, & septuaginta quinque siclos fecit capita.*

CAP. 40.

- 21 in tabernaculum; appendit ante. *ms. h. c. pro, in tabernaculum testimonij, appendit ante.*

IN LEVITICO.

CAP. 2.

- 2 ad filios Aaron sacerdotes. *ms. h. c. pro, ad filios Aaron sacerdotis.*

CAP. 3.

- 1 immaculatum offeret. *ms. h. c. pro, immaculata offerent.*

- 2 filij Aaron sacerdotes. *ms. h. c. pro, filij Aaron sacerdotis.*

- 6 Immaculata erunt, si agnum. *ms. h. c. pro, immaculata erunt omnia, si agnum.*

- 13 super altaris circuitum. *ms. h. c. pro, per altaris circuitum.*

CAP. 4.

- 2 anima cum peccauerit. *ms. g. pro, anima que peccauerit.*

- 6 asperget eo septies. *ms. h. c. pro, asperget eum septies.*

- 8 adipem vituli auferet pro peccato. *ms. c. g. pro, adipem vituli offeret pro peccato.*

- 13 turba Israel ignorauerit. *ms. h. c. pro, turba filiorum Israel ignorauerit.*

- 23 offeret hostiam Domino. *ms. pro, offeret hostiam coram Domino.*

CAP. 5.

- 1 audierit vocem adiurantis. *ms. h. c. pro, audierit vocem iurantis.*

- 1 quod aut ipse vidit. *ms. h. c. pro, quod ipse vidit.*

- 6 & pro peccato eius. *ms. h. c. pro, & pro peccatis eius.*

- 11 aut duos pullos columba. *ms. h. c. pro, aut duos pullos columbarum.*

- 17 Anima si peccauerit. *ms. h. pro, anima que peccauerit.*

- 19 deliquit in Dominum. *ms. pro, deliquit in Domino.*

CAP. 6.

- 10 vorax ignis exussit. *ms. pro, vorans ignis exussit.*

CAP. 7.

- 14 offeretur Domino. *ms. h. c. pro, offertur Domino.*

- 18 & si quis de carnibus. *ms. h. c. pro, si quis de carnibus.*

- 18 Irrita fiet oblatio. *ms. h. c. pro, Irrita fiet eius oblatio.*

VARIÆ LECTONES

CAP. 8.

3 omnem cœtum ad ostium. MS. H. C. G. pro, omnem cœtum Israel ad ostium.
34 ut ritus sacrificij compleatur. MS. pro, ut ritus sacrificij compleretur.

CAP. 9.

3 & vitulum atque agnum anniculos. MS. H. C. G. pro, & vitulum atque agnum anniculum.

CAP. 10.

6 fratres quoque vestri. MS. H. C. G. pro, fratres vestri.

CAP. 11.

4 quicquid autem ruminat quidem, & habet. MS. pro, quicquid autem ruminat, & habet.
9 hæc sunt quæ gignuntur. MS. H. C. G. pro, hæc etiam sunt quæ gignuntur.

CAP. 14.

34 Cum ingressi fueritis. MS. H. C. G. pro, Cumq; ingressi fueritis.
36 præcipiet ut efferant vniuersa. MS. pro, præcipiet ut efferantur vniuersa.
49 in purificationem eius. MS. H. C. G. pro, in purificationem eius.

CAP. 15.

20 & in quo dormierit. MS. H. C. G. pro, & locus in quo dormierit.
21 qui tetigerit, lectum eius lauabit. MS. H. C. G. pro, qui tetigerit, lectum suum lauabit.

CAP. 16.

17 donec egrediatur. MS. H. C. G. pro, donec egrediatur tabernaculum.
23 Reuertetur Aaron in tabernaculum. MS. H. C. G. pro, reuertetur in tabernaculum.
29 mense septimo, decima. MS. H. C. G. pro, mense autem septimo, decima.
32 & cuius manus initiata est. MS. H. C. G. pro, & cuius manus initiata sunt.

CAP. 17.

8 homo de domo Israel. MS. H. C. G. pro, homo de filiis Israel.
12 qui peregrinatur inter vos. MS. H. C. G. pro, qui peregrinantur apud vos.
26 atque iudicia non faciatis ex omnibus. MS. H. C. G. pro, atque iudicia, ut non faciatis.

CAP. 19.

8 & peribit anima illa de populo suo. MS. H. C. G. pro, & peribit anima illius de populo suo.
22 & pro delicto eius. MS. pro, & pro peccato eius.
31 Ne declinetis ad magos. MS. H. C. G. pro, Non declinetis ad magos.
33 Ne exprobreis ei. MS. pro, Non exprobreis ei.

CAP. 20.

7 quia ego. MS. H. C. G. pro, quia & ego.
7 ego sum Dominus. MS. H. C. G. pro, ego sum sanctus Dominus.
21 absque liberis erunt. MS. H. C. G. pro, absque filiis erit.
26 & eritis mihi. MS. H. C. G. pro, eritis mihi.

CAP. 21.

10 vestimenta sua non scindet. MS. H. C. G. pro, vestimenta non scindet.
16 per familias suas, qui habuerit. MS. H. C. G. pro, per familias, qui habuerit.
23 ad altare, quia maculam habet. MS. H. C. G. pro, ad altare qui maculam habet.

CAP. 22.

5 qui tanget reptile. MS. H. C. G. pro, qui tangit reptile.
15 quæ offerunt Domino. MS. H. C. G. pro, quæ offeruntur Domino.

CAP. 23.

8 Nullumque opus seruile facietis, locutusque est. MS. H. C. G. pro, Nullumque opus seruile facietis in eo, locutusque est.
11 ut acceptabilis sit. MS. pro, ut acceptabile sit.
32 Die nono mensis. A vespera. MS. H. C. G. pro, Die nono mensis septimi. A vespera.

CAP. 24.

7 in monumentum oblationis Domino. MS. H. C. G. pro, in monumentum oblationis Domini.
16 omnis multitudo, siue ille ciuis. MS. H. C. G. pro, omnis multitudo populi, siue ille ciuis.
18 reddat vicarium. MS. G. pro, reddet vie.

21 reddat aliud. MS. pro, reddet aliud.

CAP. 25.

2 sabbathizet sabbathum. MS. H. C. G. pro, sabbathizetis sabbathum.
2 sabbathum Domini. MS. pro, sabbathum Domino.
5 gignit humilis. MS. pro, gignet humus.
6 ancilla tua, & mercenario tuo. MS. H. C. G. pro, ancilla, & mercenario.
8 quæ simul faciunt annos quadraginta nouem. MS. H. C. G. pro, quæ simul faciunt quadraginta nouem.
12 sed statim oblata comedetis. MS. pro, ablata.
16 & quanto minus temporis. MS. H. C. G. pro, quanto minus temporis.

33 Leuiticarum. MS. pro, Leuitarum.

CAP. 26.

2 & pauete sanctuarium meum. MS. H. C. G. pro, pauete ad sanctuarium meum.
15 si spreueritis leges meas. MS. H. C. G. pro, sed spreueritis leges meas.
30 & simulachra vestra confringam. MS. H. C. G. pro, & simulachra confringam.
45 ego Dominus. hæc sunt. MS. H. C. G. pro, ego Dominus Deus. hæc sunt.

CAP. 27.

8 & ad æstimationem MS. G. pro, & æstimationem.
9 si quis vouerit Domino, sanctum erit. MS. H. C. G. pro, si quis vouerit, sanctum erit.
11 Animal autem immundum. MS. H. C. G. pro, Animal immundum.
19 & possidebit eum. MS. pro, & possidebit eam.
27 iuxta æstimationem tuam. MS. H. C. G. pro, iuxta æstimationem suam.
30 siue de frugibus, siue de pomis arborum, Domini sunt. MS. H. C. G. pro, siue de pomis arborum, siue de frugibus, Domini sunt.

IN NVMERIS.

CAP. 1.

3 & numerabitis eos. MS. H. C. G. pro, & numerabitis eas.
5 de Ruben. MS. H. C. G. pro, de tribu Ruben. Sic ubique vsque ad versum decimum sextum abundat tribu.
22 per generationes suas & familias. MS. H. C. G. pro, per generationes & familias.
24 per generationes suas & familias. MS. H. C. G. pro, per generationes & familias.
47 Leuitæ autem in tribu familiarum suarum. MS. H. C. G. pro, Leuitæ autem in tribubus familiarum suarum.
50 constitue eos. MS. H. C. G. pro, constitues eos.
51 castrametandum erigent. MS. H. C. G. pro, castrametanda erigent.

CAP. 4.

6 velamine ianthinarum pellium. MS. pro, velamine hyacinthinarum pellium.
7 & ponent cum ea thuribula. MS. H. C. G. pro, & ponent cum eo thuribula.
8 velamento ianthinarum pellium. MS. pro, velamento hyacinthinarum pellium.
10 operimentum ianthinarum pellium. MS. pro, operimentum hyacinthinarum pellium.
11 operimentum ianthinarum pellium. MS. pro, operimentum hyacinthinarum pellium.
14 velamine ianthinarum pellium. MS. pro, velamine hyacinthinarum pellium.
25 velamen ianthinum. MS. pro, hyacinthinum.

CAP. 5.

21 In populo tuo. MS. H. C. G. pro, In populo suo.

CAP. 6.

5 non transibit super caput eius. MS. H. C. G. pro, transibit per caput eius.
12 dies separationis illius. MS. H. C. G. pro, die separationis illius.
14 & offeret oblationem. MS. H. C. G. pro, ut offerat oblationem.

CAP. 7.

2 familiarum qui erant. MS. pro, familiarum quæ erant.
5 In ministerio tabernaculi testimonij, & trades. MS. H. C. G. pro, in ministerio tabernaculi, & trades.

84 in dedicationem altaris. MS. pro, in dedicationem altaris.

CAP. 8.

19 de medio filiorum Israel. MS. H. C. G. pro, de medio populi.

CAP. 11.

1 quod cum audisset Dominus, iratus est. MS. H. C. G. pro, quod cum audisset, iratus est.
4 flagrauit desiderio sedens & flens. MS. H. C. G. pro, flagrauit desiderio carniū sedens & flens.
18 & comedetis carnes. MS. H. C. G. pro, comedetis carnes.
21 & ait Moyses, sexcenta millia. MS. H. C. G. pro, & ait Moyses ad Dominum, sexcenta millia.
24 de senibus populi. MS. H. C. G. pro, de senibus Israel.
34 populum qui desiderauerat. MS. H. C. G. pro, populum qui desiderauerat carnes.

CAP. 12.

8 loquar ei & palam. MS. H. C. G. pro, loquar ei palam.

CAP. 13.

28 misisti nos. MS. H. C. G. pro, misistis nos.
29 grandes nimis atque muratas. MS. H. C. G. pro, grandes atque muratas.

CAP. 14.

10 cunctis filiis Israel. MS. H. C. G. pro, cunctis videntibus filiis Israel.
24 sed seruum meum. MS. H. C. G. pro, seruum meum.

CAP. 15.

26 inter vos. MS. G. pro, inter eos.

CAP. 16.

13 de terra quæ lacte & melle manabat. MS. H. C. G. pro, de terra Aegypti, quæ lacte & melle manabat.
26 à tabernaculis hominum istorum impiorum. MS. H. C. G. pro, à tabernaculis impiorum.

CAP. 17.

12 omnes periuimus. MS. H. C. G. pro, omnes peribimus.

CAP. 18.

9 cedit in sancta sanctorum. MS. pro, cedit in sancta sanctorum.
13 quicquid primum erumpit. MS. C. G. pro, quicquid primum erumpet.
20 nihil possidebit, nec habebit partem. MS. H. C. G. pro, nihil possidebit, nec habebit partem.

CAP. 19.

3 tradetis eam Eleazaro. MS. H. C. G. pro, tradetis eam Eleazaro.

CAP. 20.

11 & iumenta eius. MS. H. C. G. pro, & iumenta.
16 & ecce in vi be cades. MS. H. C. G. pro, ecce in vi be cades.
20 non transibis. MS. H. C. G. pro, non transibitis.
23 ad Moysen pergat, inquit. MS. pro, ad Moysen dicens pergat, inquit.

CAP. 21.

18 profectique sunt. MS. H. C. G. hæc verba non legunt.

CAP. 22.

20 de Bamoth. MS. H. C. G. pro, Bamoth.
11 abicere eum. MS. pro, abigere eum.
23 angelum Domini stantem. MS. H. C. G. pro, angelum stantem.
32 verberasti asinam tuam? MS. H. C. G. pro, verberas asinam tuam.
37 vocarem te. MS. C. pro, vocarent te.

CAP. 23.

13 & inde maledicito ei. MS. H. C. G. pro, inde maledicito ei.

CAP. 26.

16 Heri, ab hoc, familia Heritarum. MS. H. C. G. pro, Her, ab hoc, familia Heritarum.

CAP. 27.

62 quia non sunt recensiti. MS. H. C. G. pro, qui

CAP. 28.

14 in Cades in deserto Sin. MS. G. pro, in Cades deserti Sin.

CAP. 28.

28 per arietes duas (subaudi, decimas) MS. H. C. G. pro, per arietes duos.

- 30 hircum quoque *unum*, qui mactatur. ms. h. c. g. *pro*, hircum quoque, qui mactatur.
CAP. 31.
26 tolle summam eorum. ms. h. c. g. *pro*, tollite.
26 & principes vulgi. ms. h. c. g. *pro*, & omnes principes vulgi.
CAP. 32.
28 familiarum *per* tribus Israel. ms. *pro*, familiarum tribus Israel.
31 seruis *tuis* ita faciemus. ms. h. c. *pro*, seruis *suis* ita faciemus.
33 Og regis Basan, terram eorum. ms. h. c. g. *pro*, Og regis Basan, & terram eorum.
CAP. 34.
9 Zephrona. ms. h. c. g. *pro*, Hebrona.
CAP. 35.
19 vt apprehenderit eum, *interficiet*. ms. h. c. g. *pro*, vt apprehenderit eum, *interficietur*.
22 quod si fortuitu, absque odio. ms. h. c. g. *pro*, quod si fortuitu & absque odio.
CAP. 36.
10 vt fuerat imperatum. ms. *pro*, vt *sibi* fuerat imperatum.

IN DEUTERONOMIO.

- CAP. 1.
13 & quorum *conuersatio*. ms. *pro*, & *gnaros*, quorum *conuersatio*.
19 & maximam *quam* vidistis. ms. h. c. g. *pro*, & maximam *solitudinem*, quam vidistis.
CAP. 2.
14 ad transitum *torrentis* Zarid, ms. h. c. *pro*, ad transitum Zarid.
14 omnis *generatio* hominum. ms. h. c. g. *pro*, omnis *congregatio* hominum.
20 quos Ammonitæ vocant *Zomzommim*. ms. h. c. *pro*, quos Ammonitæ vocant *Zomin*.
27 *transibo* per terram tuam. ms. h. c. *pro*, *transibimus* per terram tuam.
27 publica *gradiar* via. ms. h. c. g. *pro*, publica *gradiemur* via.
28 vende *mibi* vt *vescar*. ms. h. c. g. *pro*, vende *nobis* vt *vescamur*.
28 & sic *bibam*, *tantum est* *mibi* concedas. ms. h. c. g. *pro*, & sic *bibemus*, *tantum est* *nobis* concedas.
29 donec *veniam* ad Iordanem & *transeam*. ms. h. c. g. *pro*, *veniamus*, & *transeamus*.
30 cor illius, vt traderetur. ms. h. c. g. *pro*, cor illius, *ita* vt traderetur.
36 & oppido. ms. h. c. g. *pro*, oppido.
CAP. 3.
11 de stirpe gigantum monstratur lectus. ms. h. c. g. *pro*, de stirpe gigantum, & monstratur lectus.
13 Basan *vocatur* terra gigantum. ms. *pro*, Basan *vocabatur* terra gigantum.
CAP. 4.
7 Sicut Dominus Deus noster. ms. h. c. *pro*, Sicut Deus noster.
32 quo creauit Deus hominem. ms. h. c. g. *pro*, quo creauit *Dominus* Deus hominem.
33 vocem *Dei* loquentis. ms. h. c. g. *pro*, vocem *Dominus* Dei loquentis.
CAP. 5.
11 nomen *Dominus* Dei tui. ms. h. c. g. *pro*, nomen *Dei* tui.
14 & bos & asinus. ms. h. c. *pro*, bos & asinus.
14 seruus *tuus*, & ancilla tua. ms. h. c. g. *pro*, seruus & ancilla.
30 vade & dic eis. ms. h. c. g. *pro*, vade *ergo*, & dic eis.
33 & protelentur dies in terra, ms. h. c. *pro*, & protelentur dies *vestri* in terra.
CAP. 6.
3 & obserua vt facias, & bene sit tibi. ms. h. c. *pro*, & obserua vt facias *que* *precepit* tibi *Dominus*, & bene sit tibi.
3 & diliges *Dominum*. ms. h. c. g. *pro*, diliges *Dominum*.
11 *cunctarum* opum. ms. h. c. g. *pro*, *multarum* opum.
13 & illi seruius. ms. h. c. *pro*, & illi *soli* seruius.

- 20 Dominus Deus noster *vobis*. ms. h. c. *pro*, Dominus Deus noster *nobis*.
CAP. 7.
1 Cum introduxerit te. ms. h. *pro*, Cum *verd* introduxerit te.
11 *que* ego *mando* tibi hodie. ms. h. c. g. *pro*, *que* ego *mandabo* tibi hodie.
CAP. 8.
3 *viuat* homo. ms. *pro*, *viuit* homo.
16 ac probauit *te* ad extremum. ms. h. c. g. *pro*, ac probauit ad extremum.
CAP. 9.
1 tu *transgredieris* hodie. ms. h. c. g. *pro*, tu *transgredieris* hodie.
5 *ingredieris* vt possideas. ms. h. c. *pro*, *ingredieris* vt possideas.
7 in solitudine, ex eo die. ms. h. c. g. *pro*, in solitudine, & ex eo die.
9 vt acciperem tabulas lapideas. ms. h. c. *pro*, vt acciperem *duas* tabulas lapideas.
CAP. 10.
20 & ei seruius. ms. h. c. *pro*, & ei *soli* seruius. g.
CAP. 11.
8 vt possitis introire. ms. h. c. g. *pro*, & possitis introire.
10 ad quam *ingredieris* possidendam. ms. h. c. *pro*, ad quam *ingredieris* possidendam.
24 & a Libano, a flumine magno. ms. & Libano & flumine magno.
CAP. 12.
11 holocausta *vestra* & hostias. ms. h. c. g. *pro*, holocausta & hostias.
18 tu & filius tuus, & filia tua. ms. h. c. g. *pro*, tu & filius tuus, & filia.
27 sanguinem hostiarum *tuarum* fundes. ms. h. c. g. *pro*, sanguinem hostiarum fundes.
29 ad quas *ingredieris* possidendas. ms. h. *pro*, ad quas *ingredieris* possidendas.
CAP. 15.
4 vt benedicat tibi Dominus in terra. ms. h. c. *pro*, vt benedicat tibi Dominus *Deus tuus* in terra.
CAP. 16.
6 immolabis phasæ. ms. h. c. g. *pro*, immolabis *que* phasæ.
12 ac facies *que* præcepta sunt. ms. h. c. g. *pro*, ac facies *que* tibi præcepta sunt.
CAP. 17.
2 cum reperti fuerint. ms. h. c. *pro*, cum *que* reperti fuerint.
CAP. 18.
1 & hereditatem cum Israel. ms. h. c. g. *pro*, & hereditatem cum *reliquo* *populo* Israel.
5 Nomini *Dominus* ipse & filij eius in sempiternum. ms. h. c. g. *pro*, Nomini *Dominus* *Dei* tui ipse & filij eius in sempiternum.
CAP. 19.
1 in vrbibus *earum*, & in ædibus. ms. h. c. g. *pro*, in vrbibus *eius*, & in ædibus.
11 odio habens proximum *suum*, insidiatus fuerit. ms. h. c. g. *pro*, odio habens proximum, insidiatus fuerit.
13 & auferes *innoxium* sanguinem. ms. h. c. g. *pro*, & auferes *noxium* sanguinem.
21 & non misereberis. ms. h. *pro*, non misereberis.
CAP. 21.
5 & ad verbum eorum omne negotium, & quicquid. ms. h. c. g. *pro*, & ad verbum eorum omne negotium *pendet*, & quicquid.
6 & venient *omnes* maiores. ms. h. c. g. *pro*, & venient maiores.
15 *genuerint* *que* ex eo liberos. ms. *pro*, *genuerint* *que* ex eo liberos.
19 & educent ad seniores. ms. h. c. g. *pro*, & educent ad seniores.
CAP. 22.
19 dimittere *eam* omnibus diebus. ms. h. c. g. *pro*, dimittere omnibus diebus.
CAP. 23.
14 in medio castrorum *tuorum*. ms. h. c. *pro*, in medio castrorum.
20 ad quam *ingredieris* possidendam. ms. h. c. *pro*

- ad quam *ingredieris* possidendam.
CAP. 24.
9 Memento *que* fecerit Dominus Deus *tuis* Mariæ. ms. h. c. *pro*, memento *que* fecerit Dominus Deus *vester*.
CAP. 25.
7 *fulcitare* nomen fratris sui. ms. h. c. g. *pro*, *fulcitare* *semen* fratris sui.
CAP. 26.
3 iurauit *Dominus* patribus. ms. h. c. *pro*, iurauit patribus.
18 & Dominus elegit. ms. h. c. g. *pro*, *en* Dominus elegit.
CAP. 27.
10 quas ego præcipio tibi *hodie*. ms. h. c. g. *pro*, quas ego præcipio tibi.
12 ad benedicendum *populo* super montem. ms. h. c. g. *pro*, ad benedicendum *Dominus* super montem.
15 qui *faciet* sculptile. ms. h. c. g. *pro*, qui *faciet* sculptile.
CAP. 28.
7 qui *conferunt* aduersum te. ms. h. *pro*, qui *conferunt* aduersum te.
13 constituet te Dominus in caput. ms. h. c. *pro*, constituet te Dominus *Deus tuus* in caput.
21 ad quam *ingredieris* possidendam. ms. h. c. g. *pro*, ad quam *ingredieris* possidendam.
25 ante hostes tuos: per vnâ viam. ms. h. c. g. *pro*, ante hostes tuos: & per vnâ viam.
36 *ducat* te Dominus. ms. h. c. g. *pro*, *ducat* *que* te Dominus.
48 quem *immittet* tibi Dominus. ms. h. c. g. *pro*, quem *emittet* tibi Dominus.
CAP. 29.
5 nec calceamenta pedum *tuorum*. ms. h. *pro*, nec calceamenta pedum *vestrorum*.
11 & *aduena* qui tecum *moratur* in castris. ms. h. c. *pro*, & *aduena* qui tecum *morantur* in castris.
13 & ipse sit Deus tuus. ms. h. c. g. *pro*, & ipse sit *Dominus* Deus tuus.
29 vt faciamus vniuersa *verba* legis huius. ms. h. c. g. *pro*, vt faciamus vniuersa legis.
CAP. 30.
3 reducet Dominus Deus tuus captiuitatē tuâ. ms. h. c. *pro*, Reducet *te* Dominus Deus tuus *de* captiuitate tua.
6 *Dominum* Deum tuum in toto corde tuo. ms. h. c. g. *pro*, *Dominum* Deum tuum *ex* toto corde tuo.
16 ad quam *ingredieris* possidendam. ms. h. c. g. *pro*, ad quam *ingredieris* possidendam.
19 vitam & mortem. ms. h. c. g. *pro*, vitam & bonum.
CAP. 31.
4 *Deleuit* *que* eos. ms. h. c. g. *pro*, *Deleuit* *que* eos.
13 & timeant *Dominum* Deum *vestrum*. ms. h. c. g. *pro*, *Dominum* Deum *tuum*.
16 ad quam *ingreditur*. ms. h. c. *pro*, ad quam *ingreditur*.
22 scripsit *ergo* Moyses canticum. ms. *pro*, scripsit *quoque* Moyses canticum.
23 præcepit *que* Iosue filio Nun. ms. h. c. *pro*, præcepit *que* *Dominus* Iosue filio Nun. *Græcus legit*, & præcepit *Moyses* Iosue.
CAP. 32.
5 peccauerunt ei, non filij eius. ms. h. c. *pro*, peccauerunt ei, & non filij eius.
13 & *sugeret* mel. ms. h. *pro*, vt *sugeret* mel.
14 & sanguinem *vux* biberet meracissimum. ms. h. *pro*, & sanguinem *vux* biberent meracissimum.
30 quomodo *persequatur* vnus mille. ms. *pro*, quomodo *persequatur* vnus mille.
35 retribuam in tempore. ms. h. c. g. *pro*, retribuam *eis* in tempore.
46 *que* scripta sunt legis huius. ms. h. c. g. *pro*, *que* scripta sunt *in* volumine legis huius.
CAP. 33.
8 & doctrina tua viro sancto tuo. ms. h. c. *pro*, & doctrina tua *a* viro sancto tuo.

10 holocaustum super altare tuum. ms. h. c. pro, *holocausta* super altare tuum.

IN IO SVE.

CAP. 2.

7 ad vada Iordanis. ms. h. c. g. pro, ad vadum Iordanis.

13 & saluetis. ms. h. c. pro, vt saluetis.

19 & nos erimus innoxij. ms. h. c. g. pro, alieni.

CAP. 3.

4 vt procul videre possitis. ms. pro, vt procul magis videre possitis.

12 de tribubus Israel. ms. h. c. g. pro, de duodecim tribubus Israel.

13 qui portant arcam Domini Dei. ms. h. c. pro, arcam fœderis Domini Dei.

16 ab vrbe quæ vocatur Adam. ms. h. c. g. pro, Edom.

CAP. 4.

9 arcam fœderis, & sunt. ms. h. c. pro, arcam fœderis Domini, & sunt.

10 vt dixerat ei Moyses. ms. h. c. g. pro, & dixerat ei Moyses.

16 arcam fœderis vt ascendant. ms. h. c. g. pro, arcam fœderis Domini vt ascendant.

11 die altero azymos panes. ms. h. c. g. pro, die altero, & azymos panes.

CAP. 6.

9 omnisque præcederet armatus exercitus. ms. h. c. g. pro, omnisque populus præcederet armati exercitus.

18 ne de his quæ præcepta sunt quippiam contingatis. ms. pro, ne de his quæ præcepta sunt vobis, quippiam contingatis.

CAP. 8.

8 Cùmque ceperitis urbem, succendite eam. ms. h. c. g.

12 inter Beth-el & Hai. ms. h. c. pro, Bethauen & Hai.

31 & obtulit super eo holocausta Domino. ms. h. c. g. pro, holocaustum.

33 & maiores natu. ms. h. c. g. pro, & omnes maiores natu.

34 quæ scripta erant in legis volumine. ms. pro, fuerant.

CAP. 9.

4 & callidè cogitantes. ms. h. c. g.

18 contra principes, qui responderunt eis. h. c. g. pro, contra principes Israel, qui responderunt eis.

20 si peccauerimus eis. ms. h. c. g.

CAP. 10.

7 viri, fortissimi. ms. h. c. pro, viri fortissimi.

8 nullus ex eis tibi resistere poterit. ms. h. c. g. pro, nullus enim ex eis tibi resistere poterit.

17 in spelunca Maceda. ms. h. c. g. pro, in spelunca vrbs Maceda.

23 & eduxerunt ad eum. ms. h. c. g. pro, adduxerunt ad eum.

23 Cùmque educti essent ad eum. ms. h. c. g. pro, adducti.

25 aduersum quos dimicatis. ms. h. c. pro, dimicabitis.

32 In manus Israel. ms. h. c. g. pro, in manus filiorum Israel.

CAP. 11.

7 & omnis exercitus cum eo. ms. h. c. g. pro, & omnis exercitus eius cum eo.

11 ipsamque urbem combussit incendio. ms. h. c. g. pro, peremit.

19 Non fuit ciuitas, quæ se traderet. ms. h. c. g. pro, non ciuitas quæ se non traderet.

CAP. 12.

3 quæ subiacet Aferoth vsque Phasga. ms. h. c. g. pro, quæ subiacet Aferoth vsque Phasga.

5 & dimidiæ partis Galaad, terminos. ms. h. c. g. pro, & dimidiæ partis Galaad ad terminos.

5 terminum Schon regis Hefebon. ms. h. c. g. pro, terminos.

7 vsque ad montem cuius pars ascendit. ms. h. c. g. pro, vsque ad montem Libani, cuius pars ascendit.

8 In Aferoth & in solitudine. ms. h. c. g. pro, Aferoth.

17 rex Taphua vnus, rex Hopher vnus. ms. h. c. g. pro, Opher.

VARIE LECTIONES

18 rex Aphet vnus, rex Lasaron vnus. ms. h. c. g. pro, Saron.

19 rex Madon vnus. ms. h. c. pro, Madan.

20 rex Semeron Moron vnus. ms. h. c. pro, Samerō.

CAP. 13.

6 Omnium qui habitant in monte. ms. h. c. g. pro, habitabant.

16 quæ ducit Medaba Hefebon. ms. h. c. pro, Medaba & Hefebon.

17 cunctosque viculos eius qui sunt. ms. h. c. g. pro, earum.

21 & Reba duces Schon. ms. h. c. pro, & Rebec.

26 & ab Hefebon vsque Ramath. ms. h. c. pro, Ramoth.

28 per familias suas, ciuitates. ms. h. c. pro, per familias suas & ciuitates.

CAP. 14.

2 & dimidiæ tribui: duabus enim. ms. h. c. g. pro, & dimidiæ tribui Manasse: duabus enim.

4, sed in eorum successerunt locum. ms. pro, successerant.

CAP. 15.

1 à termino Edom desertum Sin. ms. h. c. g. pro, à termino Edom vsque ad desertum Sin.

3 & circuiens Carcaa. ms. h. c. pro, Cariathaa.

8 Ascenditque per vallem filij Ennom. ms. pro, conuallem.

CAP. 17.

4 deditque eis iuxta imperium. ms. h. c. g.

12 habitare in terra ista. ms. h. c. g. pro, sua.

14 quare dedisti mihi possessionem fortis. ms. h. c. g. pro, quare dedisti mihi terram in possessionem fortis.

17 ad domum Ioseph, Ephraim & Manasse. ms. h. c. g. pro, ad domum Ioseph & Ephraim & Manasse.

CAP. 18.

2 Remanserunt autem filiorum. ms. pro, Remanserunt autem filiorum.

4 iuxta terminum vnus cuiusque multitudinis. ms. pro, numerum vnus cuiusque multitudinis.

8 vt hic coram Domino in Silo. ms. h. c. g. pro, vt hic coram Domino Deo vestro in Silo.

13 descenditque in Ataroth Addar. ms. h. c. g. pro, Astaroth Addar.

CAP. 19.

9 in medio hereditatis eorum. ms. h. c. g. pro, eius.

10 terminus possessionis eorum vsque Sarid. ms. h. c. g. pro, terminus possessionis filiorum Zabulon vsque Sarith.

11 de Mari & Merala. ms. h. c. g. pro, Medalaa.

15 & Semeron & Iedala, & Beth-lehem. ms. pro, & Semron & Iedaba, & Bethlehem. h. legit, Simron & Idalah. g. legit, Iedala.

19 & Seon, & Anaharath. ms. h. c. pro, & Sonon, & Naaroth.

33 & Elō in Saananim. ms. h. c. pro, & Elō Sammanim.

34 contra occidentem in Azanoth-thabor. ms. h. c. g. pro, & Azanoth-thabor.

46 & aquæ Iercon. ms. pro, & aquæ Hiercon.

CAP. 21.

5 & dimidia tribu Manasse. ms. h. c. g. pro, dimidia tribus.

14 & Iether & Esthemoa. ms. h. c. pro, Istimon.

30 Messal & Abdon. ms. pro, Masan.

CAP. 22.

7 ad occidentalem plagam. ms. h. c. g. pro, ad occidentalem eius plagam.

17 macula huius sceleris in nobis permanet. ms. h. c. g. pro, vobis.

21 & dimidia tribus Manasse. ms. h. c. g. pro, dimidia.

CAP. 23.

13 iam nunc scitote. ms. pro, tunc.

CAP. 24.

17 de terra Egypti, de domo seruitutis. ms. h. c. g. pro, de terra Egypti, & de domo seruitutis.

IN LIBRO IVDICVM.

CAP. I.

27 & Tanach cum viculis suis. ms. h. c. g. pro, Canath.

30 habitatores Cethron. ms. h. c. g. pro, Cethron.

35 quod interpretatur testaceo. ms. pro, testatio.

CAP. 2.

9 in Thamnath-bares in monte Ephraim. h. c. g. pro, in Thamnathfare in monte Ephraim.

10 qui non nouerant Dominum. ms. pro, nouerunt.

12 Deos^q populorū qui habitabant. ms. pro, Deos quoque populorum qui habitabant.

CAP. 3.

3 qui habitabant in monte Libano. ms. c. pro, habitabat in monte Libano.

30 & quieuit terra octoginta annis. post hunc. ms. h. c. g. pro, octoginta annis à pralijs, post hunc. &c.

CAP. 4.

18 intra ad me domine mi, intra ne timeas. ms. h. c. g.

CAP. 5.

10 super nitentes asinas. ms. h. c. pro, asinos.

10 & sedetis super iudicium. alia legunt, sedetis in iudicio. pro, sedetis supra in iudicio. priorem lectionem sequuntur. h. & c. posteriorem g.

11 ibi narrentur, iustitia Domini, clementia in fortes Israel. ms. h. c. g. pro, iustitia Domini, & clementia in fortes Israel.

19 reges Chanaā in Thanach. ms. h. c. pro, Thane.

24 & benedicatur in Tabernaculo. ms. h. c. g. pro, in Tabernaculo suo.

CAP. 6.

13 Cur apprehenderunt nos. ms. pro, Cur erga apprehenderunt nos.

36 si saluum facies per manum meam. ms. pro, si saluum facis per manum meam.

36 per manum meam Israel. ms. h. c. g. pro, per manum meam populum Israel.

CAP. 7.

4 quem ire prohibuero, ipse reuertatur. ms. h. c. g. pro, quem ire prohibuero, reuertatur.

5 qui lingua lambuerint aquas. ms. h. c. g. pro, qui manu & lingua lambuerint aquas.

12 Cameli quoque innumerabiles erant. ms. g. pro, autem.

22 fugientes vsque ad Beth-seta. ms. h. c. g. pro, Bethseca.

CAP. 9.

1 domus patris matris suæ. ms. h. c. pro, domus patris matris^q suæ.

28 quis est Abimelech. ms. h. c. pro, quis est iste Abimelech.

39 spectante Sichimorum populo. ms. h. c. g. pro, expectante Sichimorum populo.

CAP. 11.

18 venitque contra orientalem plagam. ms. pro, venitque ad orientalem plagam.

CAP. 12.

1 igitur incendemus te, & domum tuam. ms. h. c. g. pro, igitur incendemus domum tuam.

4 cunctis viris Galaad. ms. h. c. g. pro, cunctis viris de Galaad.

11 cui successit Elon Zabulonites. ms. h. c. g. pro, cui successit Abialon Zabulonites.

CAP. 13.

15 dixitque Manue ad angelum Domini. ms. h. c. g. pro, dixit itaque Manue ad angelum Domini.

20 Quod cum vidissent Manue. ms. h. c. g. pro, Quod cum vidisset Manue.

CAP. 16.

4 quæ habitabat in valle Sorec. ms. pro, habitauit.

13 ostende quo vinciri debeas. Si, inquit. ms. pro, ostende quo vinciri debeas. Cui respondit Sampson, Si, inquit.

28 Domine Deus memeto mei. ms. h. c. g. pro, Domine Deus meus, memento mei.

CAP. 17.

7 fuit quoque alter adolescens. ms. h. c. g. pro, fuit quoque in tempore illo alter adolescens.

CAP. 18.

9 & ascendamus ad eos. ms. h. c. g. pro, eamus.

13 & inde transferunt. ms. h. c. g.

30 filium Gerson filij Moyfi. ms. h. c. g. pro, Gerson filij Moyfi.

CAP. 19.

10 sed statim surrexit & venit. ms. h. c. g. pro, sed statim perrexit & venit.

28 surge & ambulemus. ms. h. c. g. pro, vt.

CAP. 20.

8 stansque omnis populus, quasi vnus hominis

nis. ms. h. c. g. pro, stansque omnis populus, & quasi vnus hominis.

23 & dicerent, *debeo* vltra procedere. ms. h. c. g. pro, & dicerent, *debeamus* vltra procedere.

23 contra filios Benjamin fratres *meos*. ms. h. c. g. pro, contra filios Benjamin fratres *nostros*.

40 & viderunt. ms. h. c. g. pro, vt viderunt.

CAP. 21.

1 Iurauerunt quoque filij Israel. ms. pro, Iurauerunt quoque filij Israel.

11 quæ cognouerunt viros, interficite. Inuentæque sunt. ms. h. c. g. pro, quæ cognouerunt viros, interficite; *virgines autem reseruate*. Inuentæque sunt, &c.

13 vt eos susciperent in pace. ms. h. c. g. pro, *eas*.

IN RVTH.

CAP. 1.

13 Nolite quæso filia mi: quia vestra angustia. ms. h. c. g. pro, Nolite quæso filia mi *facere hoc*: quia vestra angustia.

CAP. 2.

9 de quibus & pueri bibunt. ms. h. c. g. pro, de quibus & pueri *mei* bibunt.

13 quæ ait, *inueniam* gratiam. ms. h. c. g. pro, *inueni*.

CAP. 4.

3 partem agri fratris nostri Elimelech vendit Noemi. ms. c. g. pro, vendet. Hebraicè, *vendidit*.

7 & dabat proximo suo. ms. h. pro, *propinquo*.

15 qui te diligit. ms. h. c. g. pro, qui te *diligit*.

19 Efron genuit Ram; Ram genuit Aminadab. ms. h. c. g. pro, Efron genuit *Aram; Aram*.

IN I. REGVM.

CAP. 1.

24 & vno modio farina. ms. h. c. g. pro, & tribus *modijs* farina.

26 & ait, obsecro mi Domine. ms. h. c. pro, & ait *Anna*, obsecro mi Domine.

26 viuit anima tua domine, ego sum. ms. h. c.

CAP. 2.

1 cornu meum in Domino: dilatatum est. ms. h. c. pro, cornu meum in *Deo meo*: dilatatum est.

3 Saturati prius, pro panibus se locauerunt. ms. h. c. pro, *Repleti* prius, pro panibus, &c.

9 quia non in fortitudine roborabitur vir. ms. h. pro, quia non in fortitudine *sua* roborabitur vir.

27 cum essent in Ægypto. ms. h. c. g. pro, *esset*.

29 Quare calce abiectis victimam meam. ms. pro, Quare calce *abiectis* victimam meam.

CAP. 3.

1 Heli iacebat in loco suo. ms. h. c. g. pro, Heli iacebat in *lectulo* suo.

3 Non vocaui: reuertere. ms. h. c. pro, Non vocaui *te fili*: reuertere. Græci legunt, Non vocaui *te*, reuertere.

10 loquere, quia audit seruus tuus. ms. h. c. pro, loquere *domine*, quia audit seruus tuus.

CAP. 4.

13 contra viam spectans. ms. h. c. g. pro, *expectans*.

13 erat enim cor eius pauens. ms. g. pro, *autem*.

20 dixerunt ei quæ stabant. ms. h. c. g. pro, *qui*.

22 & ait, translata est. ms. h. c. g.

CAP. 5.

11 vt reuertatur. ms. pro, & reuertatur.

11 & non interficiat. ms. h. c. g. pro, vt non.

CAP. 6.

2 & vocauerunt Philistij. ms. h. c. g. pro, & post *hac* vocauerunt Philistij.

19 percussit autem de viris Bethsamitibus. ms. h. c. g. pro, percussit autem *Dominus* de viris Bethsamitibus.

21 & ducite eam ad vos. ms. pro, *reducite*. h. ascendere *facite*. g. *reducite*.

CAP. 7.

1 in domum *Abi-nadab* in Gabaa. ms. h. c. g. pro, in domum *Aminadab*.

2 ex qua die mansit arca in Cariathiarim. ms. h. c. g. pro, ex qua die mansit arca *Domini* in.

3 de medio vestri, & Astaroth. ms. h. c. g. pro, de medio vestri *Baalim* & Astaroth.

11 Egressique viri Israel. ms. h. c. g. pro, *filij*.

12 & vocauit nomen eius lapis-adiutorij. ms. h.

c. g. pro, & vocauit nomen loci *illius*.

15 Iudicauit quoque Samuel. ms. h. c. g. pro, *Iudicabat* quoque Samuel.

CAP. 8.

1 posuit filios suos iudices Israel. ms. h. c. g. pro, posuit filios suos iudices *in* Israel.

17 greges vestros addecimabit. ms. h. c. pro, greges *quoque* vestros addecimabit.

CAP. 9.

1 filius Abiel, filij *Seror*. ms. h. c. g. pro *Seor*.

1 filij *Bechorath*, filij *Aphia*. ms. h. c. g. pro, filij *Bechor*, filij *Aphia*.

5 ad puerum *suum*, qui erat cum eo. ms. h. c. g.

12 est hodie populo in excelso. ms. h. c. g. pro, est hodie *populi* in excelso.

13 quia *benedicit* hostiæ. ms. g. c. pro, *benedicet*.

13 & deinceps comedunt qui vocati sunt. ms. c. g. pro, & deinceps *comedent*.

14 cumque illi ambularent. ms. h. c. g.

26 & iâ elucesceret. ms. pro, & iam *dies* elucesceret.

CAP. 10.

2 Cum abieris hodie à me. ms. h. c. g. pro, *Cumq̄*.

3 inuenient te *ibi* tres viti. ms. h. c. g.

21 & non est inuentus, & consuluerunt. ms. h. c. g. pro, & non est inuentus *illic*, & conf.

22 ille *verò* dissimulabat se audire. ms. pro, ille *enim* dissimulabat se audire.

CAP. 12.

6 de terra Ægypti. Nunc ergo. ms. h. c. g. pro, de terra Ægypti *adest*. Nunc ergo.

7 quas fecit vobiscum. ms. h. c. g. pro, quas fecit *Dominus* vobiscum.

24 in veritate ex toto corde vestro. ms. h. c. pro, in veritate, & ex toto corde vestro.

24 quæ in vobis gesserit. Quod si. ms. h. c. pro, quæ in vobis gesserit *Dominus*. Quod si.

CAP. 13.

4 clamauit autem populus. ms. g. pro, *ergo*.

7 transferunt Iordanem terram Gad & Galaad. ms. h. pro, transferunt Iordanem, *in* terram Gad, & Galaad.

17 contra viâ *Ephra*. ms. pro, contra viâ *Ephraim*. h. c. *הררף*.

17 ad terram *Sual*. ms. h. pro, *Saul*.

CAP. 14.

2 quæ erat in *Magron*. ms. h. c. pro, quæ erat in *agro Gabaa*. g. *מאגרון*.

7 perge quò cupis, ero tecum. ms. h. c. g. pro, perge quò cupis & ero tecum.

10 ascendamus quia tradidit eos. ms. h. c. g. pro, ascendamus *ad eos*, quia tradidit eos.

10 & hoc erit nobis signum. ms. h. c.

15 in castris, per agros. ms. h. c. pro, in castris & per agros.

19 & clarius roboabat. ms. pro, *resonabat*.

21 vt essent cum Israele, qui erat cum Saul. ms. h. c. g. pro, vt essent cum *Israël*, & *his* qui erant cum Saul.

35 cœpit edificare altare Domini. ms. pro, *Domino*.

CAP. 15.

9 quicquid *verò* vile fuerit. ms. g. pro, *ergo*.

18 & pugna contra eos. ms. g. pro, *pugnabis*. h. c.

23 abiect te, ne sis rex. ms. h. pro, abiect te *Dominus*, ne sis rex.

32 Agag, pinguisissimus. Et dixit Agag. ms. h. c. pro, Agag pinguisissimus *tremens*. Et dixit.

34 in *Gabaa Saulis*. ms. h. c.

CAP. 16.

7 & dixit Dominus. ms. h. c. g.

16 Iubeat dominus noster, & serui tui. ms. h. c. g. pro, Iubeat noster rex, & serui tui.

23 spiritus Dei arripiebat Saul. ms. h. pro, spiritus Dei *malus* arripiebat Saul. g.

CAP. 17.

1 conuenerunt in *Socho* Iudæ. ms. h. c. g. pro, conuenerunt in *Sochor* Iudæ.

26 qui exprobrauit *acies* Dei viuentis. ms. h. c. pro, qui exprobrauit *aciem* Dei viuentis.

36 quia ausus est. ms. h. c. pro, *qui* ausus est.

42 cumque inspexisset Philistæus. ms. h. c. g. pro, cumque inspexisset *eum* Philistæus.

45 quibus exprobrasti hodie, dabit te Dominus. ms. h. c. pro, quibus exprobrasti hodie & dabit te Dominus.

48 & *currat* ad pugnam. ms. h. c. pro, *occurrit*.

49 & funda iecit, & percussit. ms. h. c. pro, & funda iecit, & *circumducens* percussit.

49 percussit *Philistæum* in fronte. ms. h. c. g. pro, percussit *eum* in fronte.

53 persecutus fuerunt Philistæos. ms. pro, *sunt*.

55 principem militia, de qua stirpe. ms. h. c. g. pro, principem militia *sua*, de qua stirpe.

55 Descendit hic adolescens *Abner*? ms. h. c. g.

57 habentem in manu, & ait. ms. pro, habentem in manu *sua*, & ait.

CAP. 18.

16 ipse enim ingrediebatur. ms. g. pro, ipse *autem*.

17 Non sit manus mea in *eum*. ms. g. pro, *eo*.

20 Dilexit autem Michol filia Saul altera *Dauid*. ms. h. c. g. pro, Dilexit autem *Dauid* Michol filiam Saul alteram.

30 quam omnes serui Saul. ms. h. c. g. pro, *virii*.

CAP. 19.

3 vbicumque fueris. ms. h. c. g. pro, *fuerit*.

4 Ne peccet rex in seruum suum *Dauid*. ms. h. c. g. pro, Ne pecces rex in seruum *tuum* *Dauid*.

11 satellites suos in domum *Dauid*. ms. h. c. g. pro, satellites suos *nocte* in domum *Dauid*.

17 locutus est mihi, dimitte me. ms. h. c. g. pro, locutus est mihi *dicens*, dimitte me.

20 spiritus Domini super nuntios *Saul*. ms. h. c. g. pro, spiritus Dei *in illis*.

23 & ambulabat ingrediens. ms. pro, & *ambulauit*.

CAP. 20.

2 Absit, non morieris. ms. h. c. pro, absit à *te*, non.

2 celauit me pater meus. ms. pro, celauit à *me* pater meus.

2 nequaquam erit istud. ms. h. c. g. pro, nequaquam *enim* erit istud.

10 pater tuus dure. & ait. ms. h. c. g. pro, pater tuus dure *de me*. & ait.

11 & egrediamur in agrum. ms. h. c. g. pro, & egrediamur *foras* in agrum.

13 & hæc addat. ms. h. c. pro, & hæc *augeat*.

29 quoniam sacrificium solenne est in ciuitate, vnus. ms. h. c. g. pro, quoniam sacrificium solenne est in ciuitate *mea*, vnus.

33 vt interficeret *Dauid*, ms. h. c. g. pro, vt *interficeretur* *Dauid*.

CAP. 21.

2 Nam & pueris condixi. ms. h. c. g. pro, Nam & pueris *meis* condixi.

8 aut gladium? quia gladium meum. ms. h. c. g. pro, aut gladium *da mihi*, quia gladium meum.

9 ecce gladius Goliath. ms. h. c. g. pro, ecce *hic* gladius Goliath.

11 ad *eum*, nunquid non iste. ms. h. c. g.

12 posuit ergo *Dauid*. ms. pro, posuit *autem*.

13 os suum coram *eis*. ms. h. c. g. pro, *Achis*.

15 *hiccine* ingreditur domum meam. ms. h. c. g. pro, *dimitte illum hinc*, ne ingreditur domum meam.

CAP. 22.

9 filium *Achitob*, qui consuluit. ms. h. c. pro, filium *Achitob* *sacerdotem*, qui consuluit.

12 & ait Saul, audi fili. ms. h. c. pro, & ait Saul ad *Achim elech*, audi fili.

17 scientes quòd fugisset, non indicauerunt mihi. ms. pro, scientes quòd fugisset, & non indicauerunt mihi. h. c. g.

18 & irruerunt in sacerdotes: conuersusque. ms. h. c. g. pro, & irruerunt in sacerdotes *Domini*: conuersusque.

22 sciebam in die illa. ms. h. c. g. pro, sciebam *enim* in die illa.

22 omnium animarum *domus* patris mei. ms. h. c. g.

CAP. 23.

12 Dixitque *Dauid*. ms. h. c. g. pro, Dixitque *rursum* *Dauid*.

19 Nonne *Dauid* latitat. ms. h. c. pro, Nonne ecce *Dauid* latitat.

22 vel quis viderit eum *ibi*: recogitat enim. ms. h. c. pro, vel quis viderit eum *ibi* *vbi dixistis*: recogitat enim.

26 Ibat Saul ad latus montis. ms. h. c. pro, *ibat* Saul & *virii eius* ad latus montis.

CAP. 24.

2 viros suos sermonibus, & non permisit.

VARIÆ LECTIONES

MS. H. C. G. pro, viros suos sermonibus istis, & non permisit.

14 ab impiis egreditur impietas. MS. pro, egredietur.
19 & tu indicasti hodie. MS. H. C. G. pro, & tu indicasti *mibi* hodie.

20 dimittit eum in via bona? MS. pro, dimittet eum.
CAP. 25.

1 & planxerunt eum, & sepelierunt. MS. H. C. G. pro, & planxerunt eum *nimis*, & sepelierunt.

4 Cum ergo audisset. MS. pro, Cum autem.

6 & dicitis. MS. pro, & sic dicitis. H.

7 pastores tui, qui erant. MS. H. C. G. pro, pastores tui *greges tuos*, qui erant.

12 omnia verba quæ dixerat. tunc ait. MS. H. C. G. pro, omnia verba quæ dixerat *Nabal*. tunc

13 Tunc ait *Dauid pueris suis*. MS. H. C. G. pro, Tunc ait *Dauid pueris suis*.

19 præcedite me, ecce ego post tergum. MS. H. C. G. pro, præcedite me, & ecce ego post tergum.

29 persequens te, & querens animam tuam. MS. G. pro, vel querens.

30 omnia quæ locutus est. MS. H. C. G. pro, omnia *hec*, quæ locutus est.

36 venit ergo *Abigail*. MS. pro, venit autem.
CAP. 26.

4 & didicit quod venisset certissimè. MS. H. C. G. pro, & didicit quod *illuc* venisset certissimè.

12 qui erat ad caput *Saul*. MS. H. C. G. pro, qui erat ad caput *eius*.

19 quia eiecerunt me hodie. MS. H. C. G. pro, qui.

23 Dominus autem *retribuat* unicuique. MS. pro, Dominus autem *retribuatur* unicuique.
CAP. 27.

1 & desperet *Saul*. MS. H. C. G. pro, vt desperet.

3 *Dauid*, & duæ vxores eius. MS. H. C. G.

9 omnem terram, nec relinquebat. MS. H. C. G. pro, omnem terram *illorum*, nec relinquebat.
CAP. 28.

19 cras enim tu, & filij tui. MS. pro, cras autem tu.

20 extimuerat enim *valde* verba *Samuelis*. MS. H. C. G. pro, extimuerat enim verba *Samuelis*.

21 mulier illa ad *Saul*, & vidit: cõturbatus enim. MS. H. C. G. pro, mulier illa ad *Saul*: cont.
CAP. 29.

3 dixerunt principes *Philisthijm*; quid sibi. MS. H. C. G. pro, dixerunt *q* principes *Philisthijm ad Achis*; quid sibi.

8 Dixitque ei, persequere. MS. H. C. G. pro, Dixitque ei *Dominus*, persequere.

10 & quadringenti viri: substiterant enim. MS. H. C. G. pro, & quadringenti viri *tum eo*: substiterant enim.

16 qui cum *duxisset* eum. MS. H. C. G. pro, qui cum *dixisset* eum.

17 nisi quadringenti viri adolescentes. MS. H. C. G. pro, nisi *tantum* quadringenti viri.

19 Nec defuit *quicquam* à paruo. MS. pro, *quisquã*.

30 & qui in *Harama*, & qui in lacu *Alan*. MS. pro, *Rama*. H. C. *Horma*. G. *Erma*.
CAP. 31.

4 Arripuit itaque *Saul* gladium, & irruit super eum. MS. H. C. G. pro, Arripuit itaque *Saul* gladium *suum*, & irruit super eum.

7 & filij eius. MS. H. C. G. pro, & tres filij eius.

9 in templo idolorum *suorum*. MS. H. C. G. pro, in *templis* idolorum. Græci quoque addunt, *suorum*.

12 veneruntque *Iabes-galaad*. MS. H. C. G. pro, veneruntque *viri* *Iabes-galaad*.

12 & combusserunt ea *ibi*. MS. H. C. G. pro, & combusserunt ea *igni*.
IN II. LIBRO REGVM.

23 & decori in vita sua. MS. H. C. G. pro, & decori *valde* in vita sua.
CAP. 2.

5 Benedicti vos *Domino*. MS. H. C. G. pro, Benedicti vos à *Domino*.

6 sed & ego reddam gratiam. MS.

9 & super *Assuri*. H. C. G. pro, & super *Gessuri*.

24 ex aduerso vallis itineris deserti. MS. H. C. G. pro, ex aduerso vallis, & itineris deserti.

31 trecentos sexaginta viros, qui & mortui sunt. MS. H. C. G.
CAP. 1.

23 & decori in vita sua. MS. H. C. G. pro, & decori *valde* in vita sua.

5 Benedicti vos *Domino*. MS. H. C. G. pro, Benedicti vos à *Domino*.

6 sed & ego reddam gratiam. MS.

9 & super *Assuri*. H. C. G. pro, & super *Gessuri*.

24 ex aduerso vallis itineris deserti. MS. H. C. G. pro, ex aduerso vallis, & itineris deserti.

31 trecentos sexaginta viros, qui & mortui sunt. MS. H. C. G.
CAP. 1.

23 & decori in vita sua. MS. H. C. G. pro, & decori *valde* in vita sua.

5 Benedicti vos *Domino*. MS. H. C. G. pro, Benedicti vos à *Domino*.

6 sed & ego reddam gratiam. MS.

9 & super *Assuri*. H. C. G. pro, & super *Gessuri*.

24 ex aduerso vallis itineris deserti. MS. H. C. G. pro, ex aduerso vallis, & itineris deserti.

31 trecentos sexaginta viros, qui & mortui sunt. MS. H. C. G.
CAP. 1.

23 & decori in vita sua. MS. H. C. G. pro, & decori *valde* in vita sua.

CAP. 3.

13 antequam adduxeris *Michol*. MS. H. C. G. pro, antequam adduxeris *mibi* *Michol*.

25 quoniam ad hoc venit vt deciperet te. MS. H. C. G. pro, quoniam ad hoc venit *ad te*, vt deciperet te.

32 leuauit rex vocem suam. MS. H. C. G. pro, leuauit rex *Dauid* vocem suam.

33 plangensque rex *Abner*, ait. MS. H. C. G. pro, plangensque rex & *lugens* *Abner*, ait.
CAP. 4.

6 Ingressi sunt autem domum, assumentes spicas tritici. MS. H. C. G. pro, ingressi sunt autem domum *latenter*, assumentes spicas tritici.

8 & tetigisset domatium fistulas, & cæcos & claudos odientes. MS. H. C. G. pro, & tetigisset domatium fistulas, & *abstulisset* cæcos & claudos.

23 Non ascendas, sed gira. MS. H. C. G. pro, Non ascendas *contra eos*, sed gira.
CAP. 6.

4 præcedebat arcam, *Dauid* autem. MS. H. C. G. pro, præcedebat arcam *Dei*, *Dauid* autem.

6 Postquam autem venerunt ad *Aream-Nachon*. MS. H. C. G. pro, *aream Nachor*.

18 Cumque compleisset offerens *holocaustum* & pacifica, MS. H. C. G. pro, *holocausta* & pacifica.
CAP. 7.

6 Quia eduxi filios *Israel*. MS. H. C. G.

23 gentibus & *dijs eius*. MS. H. C. G. pro, gentem & deum eius. Græci quoque in plurali legunt, *gentes*.

26 atque dicatur, Dominus exercituum. MS. H. C. G. pro, atque dicatur Dominus *Deus* exercituum.

29 & benedictione tua benedicetur. MS. H. C. G.
CAP. 8.

13 cæsis decem & octo millibus. H. C. G.

3 & non ideo vt inuestigaret. MS. H. C. G. pro, & non ideo vt te inuestigaret.

9 elegit ex omnibus. MS. H. C. G. pro, elegit sibi ex omnibus.

17 & pugnaverunt contra eum. MS. H. C. G. pro, contra *Israel*.

19 timueruntque *Syri* auxilium præbere *vltra* filijs *Ammon*. H. C. G.
CAP. 11.

1 Factum est ergo vertente anno. MS. pro, autem.

2 accidit vt surgeret *Dauid*. MS. pro, accidit *quadam die* vt surgeret *Dauid*. H. C. *ad tempus ipsius vespere*. G. *in tempore meridiano*.

11 arca & *Israel*, & *Iuda*. MS. H. C. G. pro, arca *Dei* & *Israel*, & *Iuda*.

12 Mansit autem *Vrias* in *Ierusalem*. MS. H. C. G.

21 *Abimelech* filium *Ierobosab*. MS. H. C. G. pro, *Abimelech* filium *Hierobaal*.
CAP. 12.

15 quem pepererat vxor. MS. pro, quæ peperit vxor.

19 Cum ergo *Dauid* vidisset seruos. MS. H. C. G. pro, Cum ergo *Dauid* audisset seruos.

20 cumque mutasset vestes. MS. H. C. G. pro, vestem.
CAP. 13.

2 & deperiret in eam, ita vt propter. MS. pro, & deperiret in eam *valde*, ita vt propter.

6 & cibum capiam de manu eius. MS. H. C. G. pro, & cibum *paratum* capiam de manu eius.

14 Noluit autem acquiescere. MS. H. C. G. pro, Noluit autem *Ammon* acquiescere.

15 & exosam eam habuit *Ammon* odio magno nimis. MS. H. C. G.

16 Quæ respondit ei, Maius est. MS. H. C. G.

26 Et ait *Abfalom*, Si non vis venire. MS. H. C. G. pro, & ait *Abfalom ad Dauid*, Si non vis venire.

27 Coegit autem *Abfalom* eum. MS. pro, itaque.

31 Surrexit itaque rex, & scidit. MS. H. C. G. pro, Surrexit itaque rex *Dauid*, & scidit.

37 *Dauid* filium suum. MS. H. C. G. pro, *Dauid* filium suum *Ammon*.

37 cunctis diebus. MS. H. C. G. pro, multis.
CAP. 14.

20 seruus tuus *Ioab* præcepit istud. MS. H. C. G. pro, seruus enim tuus *Ioab* præcepit istud.

22 fecisti enim sermonem rex, serui tui. MS. H. C.
CAP. 15.

7 dixit *Abfalom* ad regem, *Vadam*. MS. H. C. G. pro, dixit *Abfalom* ad regem *Dauid*, *Vadam*.

10 Regnavit *Abfalom* in *Hebron*. MS. H. C. G. pro, Regnabit *Abfalom* in *Hebron*.

12 cum immolaret victimas: & facta est. MS. H. C. G.

18 & omnes *Gethai* sexcenti viri. MS. H. C. G. pro, & omnes *Gethai*, *pugnatores validi* sexcenti.

24 Venit autem & *Sadoc*, & vniuersi *Leuitæ*. MS. H. C. G. pro, Venit autem *Sadoc* *sacerdos*, & vniuersi *Leuitæ*.

26 faciat *mibi* quod bonum est coram se. MS. H. C. G.

31 quod & *Achitophel* esset in coniurat. MS. G.

34 seruus tuus sum ego rex. MS. H. C.

35 quodcumque audieris de domo regis. MS. H. C. G. pro, quodcumque audieris in domo regis.
CAP. 16.

2 Responditque *Siba*, asini, domesticis regis. MS. H. C. G. pro, Responditque *Siba*, *Dominus mi rex*, asini domesticis regis.

2 ad vescendum pueris: vinum autem. MS. H. C. G. pro, ad vescendum pueris *tuis*: vinum autem.

7 cum malediceret, egredere. MS. pro, cum malediceret regi. H. C. & G. legunt, *ei*.

11 quanto magis *nunc* hic filius. MS. H. C. G.

14 Venit itaque rex, & vniuersus *populus*. MS. H. C. G. pro, Venit itaque rex *Dauid* & vniuersus.

14 & refocillatus est *ibi*. MS. H. C. G. pro, & refocillati sunt *ibi*.
CAP. 17.

5 Vocate & *Chusa* *Arachiten*. MS. H. C.

10 & fortissimus *ipse* cuius cor est. MS. H. C. G. pro, & fortissimus *quisque* cuius cor est.

10 scit enim omnis *Israel*. MS. H. C. G. pro, scit enim omnis *populus* *Israel*.

11 Congregetur ad te vniuersus *Israel*. MS. H. C. G. pro, Congregetur ad te vniuersus *populus* *Israel*.

28 & frixum *cicer*. MS. pro, & frixum *oleo* *cicer*.
CAP. 18.

3 quia tu vnus pro decem millibus computaris. MS. H. C. G. pro, quia tu vnus *solus* pro decem.

22 Quid vis currere fili mi? Non eris boni. MS. H. C. G. pro, Quid vis currere fili mi? *veni buc*. Non eris boni.
CAP. 19.

4 *Abfalom* fili mi, *fili mi*. Ingressus ergo. MS. H. C. G. pro, *Abfalom* fili mi. Ingressus ergo.

11 peruenerat ad regem in domo eius. Fratres mei vos. MS. H. C. G. pro, peruenerat ad regem in domo eius. *Quia dixerat rex*, *hac dicitis ad populum*: Fratres mei vos.

15 & *Iuda* venit. MS. H. C. G. pro, Et omnis *Iuda* venit.

25 Cumque *Ierusalem* occurrisset regi. MS. sed H. C. & G. legunt, in *Ierusalem*. pro, Cumque occurrisset regi.

35 cibus & potus. MS. pro, cibus aut potus.

36 paululum procedat famulus tuus. MS. H. C. G. pro, paululum *procedam* famulus tuus.

37 in ciuitate mea, iuxta sepulchrum. MS. H. C. G. pro, in ciuitate mea, & *sepeliar* iuxta sepulchrum.
CAP. 20.

1 neque hæreditas in filio *Isai*: in tabernacula. MS. H. C. G. pro, neque hæreditas in filio *Isai* reuertere in tabernacula.

1 in tabernacula *sua* *Israel*. MS. H. C. G. pro, in tabernacula *tua* *Israel*.

5 quod ei constituerat. Ait autem *Dauid*. MS. H. C. G. pro, quod ei constituerat rex. Ait autem *D*.
CAP. 21.

1 & domum sanguinum. MS. H. C. G. pro, & domum eius sanguinum.

4 super argento & auro questio contra *Saul*. MS. H. C. G. pro, super argento & auro questio, sed contra *Saul*.

4 Ad quos ait. MS. H. C. G. pro, Ad quos Rex ait.

7 propter iuramentum Domini, quod fuerat inter *Dauid*. MS. pro, fuit inter *Dauid*.
CAP. 22.

7 De templo suo vocem meam. MS. H. C. G. pro, de templo *sancto* suo vocem meam.

9 & ignis de ore eius vorabit. MS. H. C. G. pro, vorabit.
24 Et

G. pro, fecisti enim sermonem domine mi rex, serui tui.

7 dixit *Abfalom* ad regem, *Vadam*. MS. H. C. G. pro, dixit *Abfalom* ad regem *Dauid*, *Vadam*.

10 Regnavit *Abfalom* in *Hebron*. MS. H. C. G. pro, Regnabit *Abfalom* in *Hebron*.

12 cum immolaret victimas: & facta est. MS. H. C. G.

18 & omnes *Gethai* sexcenti viri. MS. H. C. G. pro, & omnes *Gethai*, *pugnatores validi* sexcenti.

24 Venit autem & *Sadoc*, & vniuersi *Leuitæ*. MS. H. C. G. pro, Venit autem *Sadoc* *sacerdos*, & vniuersi *Leuitæ*.

26 faciat *mibi* quod bonum est coram se. MS. H. C. G.

31 quod & *Achitophel* esset in coniurat. MS. G.

34 seruus tuus sum ego rex. MS. H. C.

35 quodcumque audieris de domo regis. MS. H. C. G. pro, quodcumque audieris in domo regis.
CAP. 16.

2 Responditque *Siba*, asini, domesticis regis. MS. H. C. G. pro, Responditque *Siba*, *Dominus mi rex*, asini domesticis regis.

2 ad vescendum pueris: vinum autem. MS. H. C. G. pro, ad vescendum pueris *tuis*: vinum autem.

7 cum malediceret, egredere. MS. pro, cum malediceret regi. H. C. & G. legunt, *ei*.

11 quanto magis *nunc* hic filius. MS. H. C. G.

14 Venit itaque rex, & vniuersus *populus*. MS. H. C. G. pro, Venit itaque rex *Dauid* & vniuersus.

14 & refocillatus est *ibi*. MS. H. C. G. pro, & refocillati sunt *ibi*.
CAP. 17.

5 Vocate & *Chusa* *Arachiten*. MS. H. C.

10 & fortissimus *ipse* cuius cor est. MS. H. C. G. pro, & fortissimus *quisque* cuius cor est.

10 scit enim omnis *Israel*. MS. H. C. G. pro, scit enim omnis *populus* *Israel*.

11 Congregetur ad te vniuersus *Israel*. MS. H. C. G. pro, Congregetur ad te vniuersus *populus* *Israel*.

28 & frixum *cicer*. MS. pro, & frixum *oleo* *cicer*.
CAP. 18.

3 quia tu vnus pro decem millibus computaris. MS. H. C. G. pro, quia tu vnus *solus* pro decem.

22 Quid vis currere fili mi? Non eris boni. MS. H. C. G. pro, Quid vis currere fili mi? *veni buc*. Non eris boni.
CAP. 19.

4 *Abfalom* fili mi, *fili mi*. Ingressus ergo. MS. H. C. G. pro, *Abfalom* fili mi. Ingressus ergo.

11 peruenerat ad regem in domo eius. Fratres mei vos. MS. H. C. G. pro, peruenerat ad regem in domo eius. *Quia dixerat rex*, *hac dicitis ad populum*: Fratres mei vos.

15 & *Iuda* venit. MS. H. C. G. pro, Et omnis *Iuda* venit.

25 Cumque *Ierusalem* occurrisset regi. MS. sed H. C. & G. legunt, in *Ierusalem*. pro, Cumque occurrisset regi.

35 cibus & potus. MS. pro, cibus aut potus.

36 paululum procedat famulus

24 Et ero perfectus cum eo. ms. pro, Et ero perfectus coram eo.
33 Deus qui accingit me fortitudine. ms. h. g. pro, Deus qui accinxit me fortitudine.
36 & mansuetudo tua multiplicauit me. ms. h. c. g. pro, & mansuetudo mea multiplicauit me.

47 & exaltetur Deus. ms. pro, & exaltabitur Deus.

CAP. 23.

4 & sicut lux. ms. h. g. pro, Sicut lux.
15 Desiderauit ergo Dauid, & ait. ms. h. c. g. pro, Desiderauit ergo Dauid aquam de lacu, & ait.
18 princeps erat de tribus istis: ipse est. ms. h. pro, de tribus: ipse est.
19 nominatus in illis tribus. ms. h. pro, nominatus in tribus.

33 Semma de Oroti. ms. pro, Oroti. h. habent, Harari. g. Sama Arorites. c. Sama qui ex Harari.

36 Bani de Gad. ms. h. c. g. pro, Bonni de Gaddi.

CAP. 24.

1 dicentem, vade. ms. h. c. g. pro, dicentem ad Ioab, vade.
2 & numerate populum. ms. h. pro, numera pop.
18 venit autem Gad ad Dauid. ms. h. c. g. pro, venit autem Gad propheta ad Dauid.

IN III. REGVM.

CAP. I.

2 dormiatque in sinu tuo. ms. h. c. pro, dormiatque in sinu suo.
8 & robur exercitus. ms. h. c. g. pro, & omne robur exercitus.
17 Domine mi, tu iurasti. ms. h. c. pro, Domine mi rex, tu iurasti.
21 & filius meus Salomon peccatores. ms. h. c. g. pro, & filius meus peccatores.
25 & principes exercitus; Abiathar quoque. ms. h. c. g. pro, & principes; Abiathar quoque.
50 & abiit, tenuitque cornua altaris. ms. h. c. g. pro, & abiit in tabernaculum Domini, tenuitque cornua altaris.

CAP. 2.

2 Ego ingredior. ms. h. c. g. pro, Ecce ego ingredior.
2 & esto vir, & obserua. ms. h. c. g. pro, & esto vir fortis, & obserua.
3 & obserua custodias Domini Dei tui. ms. h. c. g. pro, & obserua vt custodias mandata Domini Dei tui.
9 & scies quæ facies ei. ms. h. c. g. pro, vt scias quæ facies ei.
11 in Ierusalem verò triginta tribus. ms. h. c. g. pro, In Ierusalem triginta tribus.
28 Venit autem nuntius ad Ioab, quod Ioab declinasset. ms. h. c. g. pro, Venit autem nuntius ad Salomonem, quod Ioab declinasset.
30 & hæc respondit mihi. ms. h. c. g. pro, & hæc locutus est.
41 Nuntiatum est autem Salomoni. ms. h. c. g. pro, Nuntiatum est autem regi Salomoni.
42 egressus Ieris huc & illuc. ms. h. c. g. pro, egressus fueris huc & illuc.
46 qui egressus percussit eum. ms. h. c. g. pro, qui aggressus percussit eum.

CAP. 3.

4 Abijt itaque in Gabaon. ms. pro, Abijt itaque Salomon in Gabaon. h. & c. legunt, rex in Gabaon.
6 super thronum eius, sicut. ms. h. c. g. pro, super thronum, sicut.
7 Et nunc Domine Deus meus, tu. ms. h. c. pro, Deus meus, tu.

13 sicut ambulauit Dauid pater tuus. ms. h. c. g. pro, sicut ambulauit pater tuus.

CAP. 4.

1 filius Sadoc sacerdos. ms. g. pro, filius Sadoc sacerdotis.
10 ipse erat Socho. ms. h. c. g. pro, ipse enim erat Socho.
13 ipse præerat in omni regione Argob. ms. pro, ipse erat in omni regione Argob.
19 in terra Galaad, in terra Sehon. ms. h. c. g. pro, in terra Galaad, & in terra Sehon.

CAP. 5.

4 requiem dedit Dominus Deus meus. ms. h. c. g. pro, dedit Deus meus.
5 sicut locutus est Dominus Dauid. ms. h. c. g. pro, sicut locutus est Dauid.
6 vt præcidant mihi cedros. ms. h. c. g. pro, vt præcidant mihi serui tui cedros.
15 fueruntque Salomoni. ms. h. c. g. pro, fuerunt itaque Salomoni.

CAP. 6.

8 in parte erat. ms. pro, pariete. h. c. g. ad humerum seu latus.
15 & vsque ad laquearia operuit lignis. ms. h. g. pro, & vsque ad laquearia, & operuit lign.
31 Et in ingressu oraculi fecit ostiola. ms. h. c. g. pro, Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola.

CAP. 7.

2 & quatuor deambulacra inter columnas. ms. pro, & quatuor deambulatoria.
6 & epystilia super columnas. porticum quoque. ms. h. c. g. pro, & epystilia super columnas fecit. porticum quoque.
25 Et stabat super duodecim boues. ms. h. c. pro, & stabant super duodecim boues.
29 & inter iuncturas similiter desuper. ms. g. pro, & in iuncturis h. & c. habet, & super iuncturas.
40 fecit quoque Hyra. ms. h. c. g. pro, fecit ergo H. lebetas & scutras. ms. pro, lebetes, & scutras.
47 Et posuit Salomon omnia vasa: propter multitudinem autem. ms. h. c. g. pro, & posuit Salomon omnia vasa in domo Domini: propter multitudinem autem.
49 & candelabra quinque ad dexteram. ms. h. c. g. pro, & candelabra aurea quinque ad.
49 ex auro primo. ms. pro, ex auro puro.
51 quod faciebat rex Salomon. ms. h. c. pro, quod faciebat Salomon.

CAP. 8.

2 in mense Ethanim. ms. h. pro, in mense Bethanim. g. habent, Athanim.
13 Edificans edificauit domum in habitaculum tuum. ms. c. pro, & habitaculum tuum.
15 Et ait, Benedictus. ms. h. c. g. pro, Et ait Salomon, Benedictus.
15 & in manu sua perfecit. ms. quibus magis videntur fauere h. c. pro, manibus eius.
19 non edificabis domum. ms. h. c. g. pro, non edificabis mihi domum.
26 & nunc Deus Israel. ms. h. c. pro, & nunc Domine Deus Israel.
36 super terram tuam quam dedisti. ms. h. c. g. pro, super terram, quam.
63 rex et omnes filij Is. ms. h. c. g. pro, rex & filij Is.

CAP. 9.

4 sicut ambulauit Dauid pater tuus. ms. h. c. g. pro, sicut ambulauit pater tuus.
11 tunc dedit rex Salomon. ms. h. c. g. pro, tunc dedit Salomon.
14 misit quoque Hiram. ms. h. c. g. pro, ergo.
14 ad regem centum viginti. ms. h. c. pro, ad regem Salomonem centum viginti.
24 quam edificauerat ei: tunc edificauit Mellò. ms. h. c. g. pro, quam edificauerat ei Salomò.

CAP. 10.

2 venit ad Salomonem. ms. h. c. pro, venit ad regem S.
3 omnia verba quæ proposuerat. ms. pro, proposuit.
14 quod afferebatur Salomoni. ms. pro, offerre batur. h. c. & c. quod veniebat.

CAP. 11.

3 fueruntque ei vxores reginæ septingentæ. ms. h. c. g. pro, fueruntque ei vxores quasi reg.
31 Ecce ego scindam. ms. h. c. g. pro, Ego scindam.

CAP. 12.

1 congregatus erat omnis Israel. ms. h. c. g. pro, congregatus erat omnis populus Israel.
16 vel quæ hæreditas in filio Isai? in tabernacula tua Israel. ms. h. c. pro, vel quæ hæreditas in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israel.
32 quæ celebrabatur in Iuda. ms. pro, quæ celebratur.

CAP. 13.

6 Oravitque vir Dei. ms. h. c. g. pro, Oravit vir Dei.
11 ad quem venit filius suus & narrauit ei. ms. h. c. pro, ad quem venerunt filij sui, & narrauerunt ei.
12 Et ostederunt ei. ms. h. c. g. pro, Ostenderunt ei.
15 Dixit ad eum. ms. pro, Dixitque ad eum.

23 Stravit asinum propheta, quem reduxerat. ms. h. c. g. pro, Stravit asinum suum propheta, quem.
29 intulit in ciuitatem prophetes senex. ms. pro, propheta senex.
30 & planxerunt eum, heu mi frater. ms. h. c. g. pro, & planxerunt eum, heu heu mi frater.

CAP. 14.

16 Et tradet Dominus Israel. ms. h. c. g. pro, Et tradet Dominus Deus Israel.
20 Et dormiuit cum patribus suis. ms. h. c. g. pro, Et dormiuit Ieroboam cum patribus suis.

CAP. 15.

14 cum Domino cunctis diebus suis. ms. h. c. g. pro, cum Domino Deo suo cunctis diebus suis.
24 Et dormiuit Asa cum patribus suis. ms. h. c. g. pro, Et dormiuit cum patribus suis.

CAP. 16.

24 à Semer duobus talentis argenti. ms. h. c. pro, Somer. g. habent Semmer.

CAP. 17.

7 post dies autem siccatus est torrens. ms. g. pro, post dies autem aliquantos siccatus est torrens. h. & c. habent, & fuit in fine dierum.
10 & abiit in Sarepta. Cumque venisset. ms. h. c. pro, in Sareptam Sidoniorum. Cumque venisset.
17 & erat languor eius fortissimus. ms. h. c. g. pro, & erat languor fortissimus.
19 Et ait ad eam, Da mihi filium tuum. ms. h. c. pro, Et ait ad eam Elias, Da mihi filium t.

CAP. 18.

3 timebat Dominum valde. ms. h. c. g. pro, timebat Dominum Deum valde.
8 Cui ille respondit, Ego: Vade. ms. h. c. g. pro, Cui ille respondit, Ego. Et dixit: Vade.
9 quoniam tradis me. ms. h. c. g. pro, trades.
21 ad omnem populum, ait. ms. h. c. g. pro, ad omnem populum Israel, ait.
24 Optima propositio. Dixit ergo. ms. h. c. pro, Optima propositio, quæ locutus est Elias. Dix.
44 Iunge & descende. ms. h. c. pro, Iunge currum tuum, & descende.

CAP. 19.

1 & quomodo occidisset vniuersos prophetas gladio. ms. h. c. g. pro, & quomodo occidisset vniuersos prophetas Baal gladio.
2 hæc faciant dij. ms. h. c. pro, hæc mihi faciãt dij.
5 Et ecce angelus tetigit eum. ms. h. c. g. pro, Et ecce angelus Domini tetigit eum.
6 Et respexit. ms. h. c. g. pro, Respexit.
10 quia dereliquerunt pactum tuum filij Israel. ms. h. c. g. pro, Domini.
11 & ecce Dominus transit. ms. h. pro, transit.
18 quod nõ adorauit eum. ms. h. c. g. pro, adorauerit.
19 & ipse in duodecim arantibus vnus erat. ms. h. c. g. pro, & ipse in duodecim iugis bouum ar.

CAP. 20.

9 Respondit itaque nuntijs. ms. pro, Responditque.
12 cum audisset verbu istud. ms. h. c. g. pro, cum audisset Benadab verbum istud.
19 ac reliquus exercitus sequebatur eos. Et. ms. h. c. g. pro, sequebatur. Et.
21 & percussit Syriam plaga magna. Accedens autem. ms. h. c. g. pro, & percussit Syriam plaga magna nimis. Accedens autem.
24 Tu verò verbum hoc fac. ms. pro, Tu ergo. h. g. & c. habent, & tu.
28 Et accedens vir Dei. ms. h. c. g. pro, Et accedens vnus vir Dei.

CAP. 21.

30 qui remanserunt in Aphec. ms. pro, remanserunt.
33 frater tuus Benadad. Et dixit eis. ms. h. c. pro, frater tuus Benadab viuit. Et dixit eis.
38 & mutauit asperione pulueris oculos suos. ms. h. c. g. pro, & mutauit asperione pulueris os & oculos suos.

CAP. 22.

6 dabo tibi vineam pro ea. ms. h. c. g. pro, dabo tibi vineam meliorem pro ea.
15 Surge, & posside vineam. ms. g. pro, Surge, posside vineam.
20 Num inuenisti me inimice mi? ms. h. c. g. pro, Num inuenisti me inimicum tibi?
27 & ambulabat demisso capite. ms. g. pro, & ambulauit demisso capite.
4 & sicut populus meus, & populus tuus: & sicut equi

equi mei, ita & equi tui. ms. h. c. g. pro, Populus meus, & populus tuus vnum sunt, & equites mei, equites tui.

13 sit ergo & sermo tuus. ms. t. pro, sit ergo sermo.
36 in ciuitatem suam & in terram suam. ms. h. c. g. pro, in ciuitatem, & in terram suam.

IN IIII. REGVM.

CAP. I.

6 Ite & reuertimini ad regē. ms. pro, Ite, reuert.
10 Si homo Dei ego sum. ms. h. c. g. pro, Si homo Dei sum.

12 Descendit ergo ignis Dei de celo. ms. h. c. pro, Descendit ergo ignis de celo.

CAP. 2.

1 *ibat* Elias. ms. h. c. g. pro, *ibant*.
15 videntes autem eum filij prophetarum. ms. h. c. g. pro, videntes autem filij proph.

18 Nunquid non dixi vobis, nolite ire? ms. h. c. g. pro, mittere.

19 sicut tu ipse domine *perspicias*. ms. h. c. g. pro, sicut tu ipse domine *prospicias*.

23 Ascendit autem inde in Beth-el. ms. h. c. pro, Ascendit autem inde *Eliseus* in Bethel.

CAP. 3.

10 Dixitque rex Israel, Heu, cōgregauit nos. ms. h. c. g. pro, Dixitque rex Israel, Heu, *heu, heu*, congregauit nos.

12 & Iosaphat, & rex Edom. ms. h. c. pro, Et Iosaphat, *rex Iuda*, & rex Edom.

21 audientes quod *ascendissent* reges. ms. h. c. g. pro, quod *descendissent* tres reges.

CAP. 4.

8 & transibat Eliseus per Sunam: Erat autē. ms. h. c. g. pro, & transibat Eliseus per Sunam *ciuitatem*: Erat autem.

17 & in hora eadem, qua dixerat ei Eliseus. ms. h. c. g. pro, qua dixerat Eliseus.

19 Caput meum, caput meum. At ille dixit. ms. h. c. g. pro, Caput meum *doleo*, caput meū *doleo*. At ille dixit.

41 Afferte, inquit, farinam. Et misit in ollam. ms. h. c. g. pro, Afferte, inquit, farinam; *Cumque tulissent*, misit in ollam.

42 deferens viro Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos. ms. h. c. g. pro, deferens viro Dei panes primitiarū, & viginti pan.

CAP. 5.

1 Naaman autem princeps militiae. ms. h. c. g. pro, Naaman princeps.

13 pater, si rem grandem dixisset. ms. h. c. g. pro, pater & si rem grandem dixisset.

15 quod non sit Deus in vniuersa terra. ms. h. c. g. pro, quod non sit *alius* Deus in vniuers.

19 Abijt ergo ab eo electo terra tempore. ms. h. c. g. pro, ab eo electo tempore.

CAP. 6.

2 & tollamus singuli. ms. h. c. g. pro, & tollant.

5 & ait, Eheu domine mi. ms. h. c. g. pro, *heu, heu*, heu domine mi.

13 Annuntiaueruntque ei, dicentes. ms. h. c. g. pro, Annuntiauerunt ei.

15 dicens, Eheu domine mi. ms. h. c. g. pro, *heu heu heu*.

17 aperi oculos huius. ms. h. c. g. pro, aperi oculos *pueri* huius.

31 Et ait, Hęc mihi faciat Deus. ms. h. c. g. pro, Et ait *rex*: Hęc faciat mihi Deus.

CAP. 7.

6 sonitum audire fecerat. ms. pro, *audire*.

6 & equorum, exercitus plurimi. ms. h. c. g. pro, & equorum & exercitus *plurimi*.

6 rex Israel, reges *Hethæorum*. ms. h. c. g. pro, rex Israel, reges *Gethæorum*.

17 in cuius manu *incūbebat*. ms. g. pro, *incubuerat*.

17 iuxta verbum quod locutus fuerat. ms. pro, iuxta quod locutus fuerat.

CAP. 8.

1 vocauit enim Dominus famem. ms. h. c. g. pro, vocabit enim Dominus famem.

6 quæ narrauit ei. Deditque ei. ms. h. c. g. pro, quæ narrauit ei *vera esse*. Deditque ei.

16 Achab regis Israel, & *Iosaphat* regis Iuda regnauit. ms. h. c. pro, Achab regis Israel regnauit.

21 & omnes currus cum eo. ms. h. c. g. pro, & *omnis exercitus* cum eo.

29 quia vulnerauerant eum. ms. pro, vulnerauerunt.

29 Syri in Rama *præliantē*. ms. h. c. g. pro, Ramoth.

CAP. 9.

8 Et interficiam de Achab. ms. h. c. g. pro, Et interficiam de *domo* Achab.

21 Et ait Ioram, *iunge* currum. ms. h. c. pro, Et ait Ioram, *iungite* currum.

21 *Iunxitque* currum eius. ms. h. c. pro, *Iunxeruntque* currum eius.

27 percutite in curru suo. in ascensu Gaber. ms. h. c. g. pro, percutite in curru suo. Et *percusserunt eum* in ascensu Gaber.

29 filij Achab regnauit Ochozias. ms. h. c. pro, filij Achab *regis Israel* regnauit Ochozias.

CAP. 10.

8 Venit autem nuntius, & indicauit ei. ms. h. c. g. pro, Venit autem nuntius *ad eum*, & indic.

13 fratres Ochozia sumus. ms. h. c. g. pro, fratres Ochozia *regis* sumus.

15 Et ait ad eum, Nunquid est. ms. h. c. pro, Et ait *Iehu* ad eum, Nunquid est.

15 Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meū cum corde tuo? ms. h. c. pro, Nunquid est cor tuū *rectum cum corde meo*, sicut cor m.

15 da manum tuam. ms. h. c. g. pro, da *mibi* man.

22 Dixitque his qui *erant* super vestes. ms. pro, qui *præerant* super vestes.

CAP. 11.

6 Tertia autem pars sit ad portam *Sur*. ms. h. pro, Tertia autem pars sit ad portam *Seyr*.

9 qui ingrediebantur *sabbatho* cum his. ms. h. c. g. pro, qui ingrediebantur *per sabbathum* cū.

15 præcepit autem Ioiada *sacerdos* centurionibus. ms. h. c. g. pro, Ioiada *centurionibus*.

16 iuxta palatium *regis*, & interfecta est ibi. ms. h. c. g. pro, iuxta palatium, & interfecta est ibi.

CAP. 12.

8 & instaurare *factatecta templi*. ms. pro, & instaurare *factatecta domus*.

14 vt instauraretur *ex ea* templum Domini. ms. pro, vt instauraretur templum Domini.

18 quæ *consecrauerant* Iosaphat, & Ioram. ms. h. c. g. pro, quæ *consecrauerat* Iosaphat & Ior.

CAP. 13.

5 & liberatus est de manu Syriæ. ms. h. c. g. pro, & liberatus est de manu *regis* Syriæ.

CAP. 14.

2 Nomen autem matris eius *Ioadam*. ms. h. c. g. pro, Nomen matris eius *Ioaden*.

4 adhuc enim populus immolabat, & adolebat in excelsis. ms. h. pro, adhuc enim populus adolebat & immolabat *incensum* in exc.

6 neque filij *morientur* pro patribus. ms. h. c. g. pro, neque filij *pro* patribus.

7 vocauitque nomen eius *Iezebel*. ms. h. c. g. pro, vocauitque nomen eius *Iezebel*.

17 Ioas filius Ioachas regis Israel *quindecim* annis. ms. h. c. g. pro, Ioas filius Ioachas regis Israel *viginti* quinque annis.

22 Ipse autem *ædificauit* *Elatb*. ms. h. c. g. pro, Ipse autem *ædificauit* *Ahylam*.

25 filium Amathi *prophetæ* qui erat. ms. pro, filium Amathi *prophetam* qui erat.

26 vsque ad clausos *carcere* & extremos. ms. pro, vsque ad clausos *carceris* & extremos.

CAP. 15.

25 iuxta Argos, & iuxta *Arie*. ms. h. c. g. pro, iuxta Argos, & iuxta *Ariph*.

34 quæ *fecerat* Ozias. ms. pro, quæ *fecit* Ozias.

CAP. 16.

3 rex Israel in *Hierusalem ad præliandum*. ms. h. c. g. pro, rex Israel *ad præliandum in Hierusalem*.

8 Et cum collegisset *Achaz* argentum. ms. h. c. g. pro, Et cum collegisset argentum.

19 Reliqua autem verborum Achaz quæ fecit. ms. h. c. pro, Reliqua autē verborum Achaz & *omnia* quæ fecit.

CAP. 17.

6 posuitque eos in *Hala*, & in *Habor*. ms. h. c. g. pro, Posuitque eos in *Haylam* & in *Abor*.

9 Et *operauerunt* filij Israel. ms. h. c. pro, Et *irritauerunt* filij Israel.

12 de quibus *præceperat* eis Dominus. ms. pro, de quibus *præcepit* eis Dominus.

15 quibus *testificatus* est eos. ms. pro, quibus *conte-*

status est eos.

17 & *diuinationibus* inferuiebant. ms. h. c. g. pro, & *diuinationi* inferuiebant.

22 quæ fecerat: non recesserunt ab eis. ms. h. c. g. pro, quæ fecerat: & non recesserunt ab eis.

24 Adduxit autem rex Assyriorum de Babylone. ms. h. c. g. pro, Adduxit autem rex Assyriorum *viros* de Babylone.

24 & de *Cutha*, & de *Aua*, & de *Emath*. ms. h. c. g. pro, & de *Curtha*, & de *Ahiat*, & de *Emath*. Chaldaus quoque legit, *Choth*.

25 & immisit in eos Dominus leones. ms. h. c. g. pro, immisit *eis* Dominus leones.

27 & vadat & habitet cum eis. ms. h. c. g. pro, vt y.

41 Nam & filij eorum. ms. h. c. g. pro, Nam filij.

CAP. 18.

2 Nomen matris eius *Abi*, filia Zachariae. ms. h. c. g. pro, Nomen matris eius *Abisa*, filia Zac.

4 vocauitque nomen eius *Nehustan*. ms. h. c. pro, vocauitque nomen eius *Nohestam*. Græci legunt, *Nehestam*.

5 in Domino Deo. ms. h. c. g. pro, & in *Domin*.

11 collocauitque eos in *Hala*. ms. h. c. pro, collocauitque eos in *Hayla*.

26 & Sobna, & Ioathe. ms. h. c. g. pro, & Sobna *scriba*, & Ioathe.

CAP. 19.

3 Qui dixerunt *ei*, hæc dicit Ezechias. ms. h. c. g. pro, Qui dixerunt: hæc dicit.

17 dissipauerunt reges Assyriorum *gētes*, & terras. Et miserunt deos. ms. h. c. g. pro, dissipauerunt reges Assyriorum *gentes* & terras *omnium*. Et miserunt deos.

19 saluos nos fac de manu eius vt sciant. ms. h. c. g. pro, saluos nos fac de manu *eorum* vt.

CAP. 20.

1 hæc dicit Dominus: Præcipe domui tuæ. ms. h. c. g. pro, hæc dicit Dominus *Deus*: Præc.

5 lachrymam tuam: ecce sanauit te. ms. h. c. g. pro, lachrymam tuam, & ecce sanauit te.

8 Dixit autem Ezechias *ms. h. c. g. pro, Dixerat* aut.

12 misit *Berodach* Baladan. ms. h. c. g. pro, misit *Merodach* Baladan.

13 quod non *monstraret* eis. ms. pro, quod non *monstrasset* eis.

14 de terra longinqua venerūt, de Babylone. ms. h. c. pro, de terra longinqua venerunt *ad me* de Babylone.

15 Omnia que sunt in domo mea. ms. h. c. pro, Omnia *quocunque* sunt in domo mea.

15 Nihil est quod non monstrauerim eis. ms. h. c. g. pro, Nihil est enim quod non *monstr*.

18 quos generabis *tollent*. ms. h. c. g. pro, quos generabis *tollentur*.

19 Dixitque Ezechias ad *Isaiam*. ms. h. c. g. pro, Dixit Ezechias ad *Isaiam*.

19 sit pax & veritas in diebus meis. ms. h. c. g. pro, sit *tantum* pax & veritas in diebus meis.

CAP. 21.

8 si tamen custodierint. ms. h. c. g. pro, si custod.

16 donec impleat *Ierusalem*. ms. h. c. g. pro, donec *impletetur* *Ierusalem*.

19 filia *Harus de Iateba*. ms. h. c. pro, filia *Arus* de *Ietheba*.

21 quibus *seruierat* pater eius. ms. h. c. g. pro, quibus *seruiebat* pater eius.

CAP. 22.

1 filia *Adaia de Beseath*. ms. h. pro, filia *Phadaia* de *Besechat*. g. *Adeia*.

5 per prepositos in *domo* Domini. ms. h. c. g. pro, per prepositos *domus* Domini.

6 ad instruendū templum. Verum tamen. ms. h. c. g. pro, ad instruendū *templum Domini*. Ver.

8 Volumen *Saphan*, qui & legit illud. ms. h. c. g. pro, volumen *Saphan scriba*, qui & leg.

9 vt distribueretur fabris a *præfectis*. ms. pro, vt distribueretur fabris *ac* *præfectis*.

12 & Achobor filio *Michaia*. ms. h. c. g. pro, & Achobor filio *Micha*.

CAP. 23.

4 quæ facta fuerant Baal, & luco. ms. h. c. g. pro, quæ facta fuerant Baal, & *in* luco.

15 quod erat in Beth-el, excelsum. ms. h. c. g. pro, quod erat in Bethel, & excelsum.

19 secundum omnia *opera* quæ fecerat in Beth-el. ms. h.

- MS. H. C. G. pro, secundum omnia quæ.
 29 Pharo Necho rex Ægypti. MS. H. pro, Pharo
 Necho rex Ægypti.
 29 & abijt Iofias rex in occursum eius. MS. H. C.
 G. pro, & abijt Iofias rex Iuda in occursum.
 33 in Rebla quæ est in terra Emath. MS. H. C. G. pro,
 in Reblatha quæ est in terra Emath.
 36 nomen matris eius Zebuda. MS. H. C. G. pro, no-
 men matris eius Zebida.

CAP. 24.

- 8 nomen matris eius Nebusta. MS. H. C. pro, no-
 men matris eius Nohesta.
 11 ad ciuitatem quum serui eius oppugnarent eam.
 MS. H. C. G. pro, ad ciuitatem cum seruis suis vt
 oppugnaret eam.
 15 & eunuchose eius. MS. H. C. G. pro, & eunuchos
 regis.
 17 Et cõstituit Mathaniam patrum eius pro eo.
 MS. H. C. G. pro, Et constituit Mathathiam pat.

CAP. 25.

- 9 & omnes domos Ierusalẽ. MS. H. C. G. pro, & do-
 9 omnemque domum magnam combussit igni.
 MS. H. G. pro, omnemque domum combussit.
 16 quas fecerat Salomon. MS. H. C. G. pro, quas
 fecerat rex Salomon.

IN I. LIB. PARALIPOM.

CAP. I.

- 16 & Samaræum & Hamathæum. MS. H. G. pro, &
 Samaræum, & Emathæum.
 17 & Gether, & Mesoch. MS. G. pro, Mes. H. legunt,
 Masoch.
 30 Hadad, & Thema, Iethur Naphis. MS. H. G. pro,
 Addad & Thema, Iachur Naphis.
 39 Hori, Homam. Soror autem. MS. H. pro, Horri,
 Ahobiman. Soror autem.
 42 filij Dison, Hus & Aran. MS. H. pro, filij Disan,
 Hus & Aran.

CAP. 2.

- 13 secundum Aminadab. MS. H. G. pro, secundum
 Aminadab.
 28 filios Semei & Iada. MS. H. G. pro, filios Semei,
 & Iadan.
 29 quæ peperit ei Ahoban. MS. H. G. pro, quæ pe-
 perit ei Ahoban.
 32 Filij autem Iada fratris Semei. MS. H. G. pro, Fi-
 lij autem Iada fratris Semei.
 33 Isti fuerunt filij Ierameel. Sefan autem. MS. H.
 pro, Isti fuerunt filij Ieramehel. Sefan aut.
 41 Sellum genuit Icamiam; Icamia autem. MS. pro,
 Sellum genuit Ithamiam; Ithamia autem.
 H. Iechamia. G. Iacemiam legunt.
 45 Filius autem Samai. MS. H. G. pro, filius Semei.

CAP. 3.

- 5 quatuor de Beth-sua filia Ammiel. MS. H. pro,
 quatuor de Bersabee, filia Amihel.
 6 Tebaar quoque & Elifama. MS. H. G. pro, Tebaar
 quoque & Helisua.
 22 & Saphat sex numero. MS. H. G. pro, & Saphat,
 & Sefa sex numero.

CAP. 4.

- 2 hæ cognationes Sarathi. MS. pro, hæ generationes
 Sarathi.
 15 Filijque Ela Cenez. MS. H. G. pro, Filijque Hela
 Cenez.
 20 Annon & Rimma: filius Hanan. MS. H. pro, An-
 non & Rimma: filius Anan.
 22 & qui reuersi sunt. MS. G. pro, & quæ reuersa sunt.
 35 & Ioel, & Iehu. MS. H. G. pro, & Ioel, Iehu.

CAP. 5.

- 15 princeps domus in familijs suis. MS. H. G. pro,
 principes domus in familijs suis.
 24 & hi fuerunt principes. MS. pro, & hi fuerunt.
 24 Ephes & Iesi. MS. H. G. pro, Ephes, Iesi.

CAP. 6.

- 19 hæ autem cognationes Leui. MS. G. pro, hæ au-
 tem generationes Leui.
 60 Omnes ciuitates tredecim, per cognationes
 suas. MS. H. G. pro, Omnes ciuitates trede-
 cim cum suburbanis suis, per cognationes suas.
 75 Hacoc quoque & suburbana eius. MS. pro,
 Asach quoque & suburbana eius. H. & G. le-
 gunt, Hacoc.

CAP. 7.

- 4 Cumque eis per familias. MS. H. G. pro, Cum eis
 per familias.

- 14 Porro filij Manasse. MS. H. G. pro, Porro filius
 Manasse.

CAP. 8.

- 11 Mehusim verò genuit Abitob. MS. H. G. pro,
 Mehusim verò genuit Achitob.

CAP. 10.

- 2 percusserunt Ionathan, & Abinadab. MS. H. C.
 pro, percusserunt Ionathan & Aminadab.
 10 in phano dei sui caput affixerunt. MS. H. C. G. pro,
 in phano dei sui & corpus affixerunt.

CAP. 11.

- 17 Desiderauit igitur Dauid, & dixit. MS. H. G.
 pro, Desiderauit igitur Dauid aquam, & di-
 22 Banaia filius Ioadæ, vir robustissimus. MS. pro,
 Banaia filius Ioadæ viri robustissimi. H. & G. ha-
 bent, Banaia filius Ioadæ, filius viri potentis.

CAP. 12.

- 2 de fratribus Saul ex Benjamin. MS. H. G. pro, de
 fratribus Saul ex tribu Benjamin.
 18 Spiritus verò induit Amasai. MS. H. G. pro, Spi-
 ritus verò Domini induit Amasai.
 20 & Michael & Iozabad. MS. H. G. pro, & Mi-
 chael, & Eduas, & Iozabad.

CAP. 13.

- 2 à Domino Deo nostro egreditur sermo. MS. à
 Domino Deo nostro egredietur sermo.
 6 Dauid & omnis Israel. MS. H. pro, Dauid &
 omnis vir Israel.

CAP. 14.

- 4 qui nati sunt ei in Ierusalem. MS. H. G. pro, qui
 nati sunt in Ierusalem.

CAP. 15.

- 25 Igitur Dauid, & maiores natu Israel. MS. H. G.
 pro, Igitur Dauid & omnes maiores natu Isr.

CAP. 16.

- 24 gloriam eius in cunctis populis. MS. H. G. pro,
 gloriam eius & in cunctis populis.

CAP. 17.

- 5 quo eduxi Israel vsque ad diem hanc. MS. H. G.
 pro, quo eduxi Israel de terra Ægypti vsque.
 21 Quis autem est alius. MS. pro, Quis enim est al.

CAP. 19.

- 13 quod in conspectu suo bonum est faciet. MS.
 G. pro, quod in conspectu suo bonum est fa-
 ciat.

CAP. 20.

- 5 filius Saltus Lehemitem fratrem. MS. pro, filius
 Saltus Bethleemites fratrem. H. verò & G. le-
 gunt, Lachmi.

CAP. 21.

- 10 Et dic: hæc dicit Dominus. MS. H. G. pro, Et dic
 ei: hæc dicit Dominus.

CAP. 22.

- 4 & Tirij deportauerunt ad Dauid. MS. pro, & Ti-
 rij deportauerunt ad Dauid.
 12 Det quoque tibi Dominus. MS. pro, Detque tibi D.
 18 & tradiderit omnes in manus vestras. MS. H.
 G. pro, & tradiderit omnes inimicos vestros in
 manus vestras.

CAP. 23.

- 3 à triginta annis & supra. MS. H. C. pro, à viginti
 annis & supra.
 29 & ad seruentem simlam, & super omne pon-
 dus. MS. pro, & ad torrendum, & super omni.

CAP. 24.

- 5 inter se familias sortibus. MS. H. G. pro, inter se
 & familias sortibus.
 5 & principes Dei, tam de filijs Eleazar. MS. H.
 G. pro, & principes domus Dei, tam de fil.
 16 decimanona Phetia. MS. H. G. pro, decimano-
 na Aphetia.

CAP. 26.

- 13 Missæ sunt autem sortes ex æquo. MS. pro, Mis-
 sæ sunt ergo sortes ex æquo.
 25 Fratres quoque eius Elieser. MS. H. pro, Frater
 quoque eius Eliezer.

- 28 omnes qui sanctificauerant ea. MS. H. C. pro, om-
 nesque sanctificauerant ea.

CAP. 27.

- 4 exercitus vigintiquatuor millia. MS. pro, exerci-
 tus vigintiquatuor millium.
 24 quia super hoc ira irruerat in Israel. MS. H. G.
 pro, quia super hoc ira Dei irruerat in Isr.
 27 Semeias Ramathites. MS. H. G. pro, Semeias Ro-
 mathites.

CAP. 28.

- 2 & scabellum pedum Dei nostri. MS. H. C. pro,
 & scabellum pedum Domini Dei nostri.
 14 pro vasorum ad opera diuersitate. MS. pro, vaso-
 rum, & operum diuersitate.

- 21 Et nouerunt tam principes quam populus fa-
 cere omnia præcepta tua. MS. pro, Et noue-
 runt tam principes quam populus omnia.

CAP. 29.

- 2 Ego autem totis viribus meis. MS. pro, Ego
 enim totis viribus meis.

- 2 præparauit impensas domus Dei mei. MS. H. G.
 pro, præparauit impensas domus Domini Dei.
 9 cum vota sua sponte promitterent. MS. H. pro,
 cum vota sponte promitterent.

IN II. PARALIP.

CAP. I.

- 16 & de Coa. MS. H. G. pro, de Coa.
 17 regnis Hethæorum. MS. H. G. pro, regnis Cethæo-
 rum.

CAP. 3.

- 17 Et quæ ad leuam Booz. MS. H. G. pro, & quæ ad
 leuam vocauit Booz.

CAP. 4.

- 2 Mare etiam fusile. MS. H. C. pro, Mare etiam
 æneum fusile.

- 3 quasi duobus versibus, aluum maris circuibat.
 MS. pro, quasi duobus versibus labium ma-
 ris circuibant.

- 7 quatuor essent fieri. MS. pro, quam iusserant fieri.
 22 id est in sancto sanctorum. MS. pro, id est in san-
 cta sanctorum.

- 22 quod fecit Salomon in domum Domini. MS.
 pro, quod fecit Salomon in domo Domini.

CAP. 5.

- 12 & cum eis sacerdotes centum viginti. MS. H. G.
 pro, & cum eis cantores centum viginti.

CAP. 6.

- 9 sed non tu ædificabis domum. MS. H. pro, sed
 non tu ædificabis mihi domum.

- 13 & quinque cubitos latitudinis. MS. H. G. pro, &
 quinque latitudinis.

- 20 vt inuocaretur nomen tuum. MS. pro, vt inuocetur
 nomen tuum.

- 26 propter peccata populi, & deprecati. MS. pro,
 propter peccata populi tui, & deprecati.

- 35 tu exaudies de cælo. MS. H. G. pro, vt exaudias de
 cælo.

- 42 Domine Deus ne. MS. H. G. pro, Domine Deus
 meus ne.

- 42 ne auertas faciem Christi tui. MS. pro, ne auer-
 teris faciem Christi tui.

CAP. 7.

- 7 Et sacrificia & adipes. Fecit ergo Salomon. MS.
 H. pro, Et sacrificia & adipes pacificorum. Fe-
 cit ergo Salomon.

CAP. 8.

- 6 voluit Salomon atque disposuit. MS. H. G. pro,
 voluit rex Salomon atque disposuit.

- 11 Dixit enim: Non habitabit. MS. H. G. pro, Dixit
 enim rex: Non habitabit.

- 18 misit autem ei Hiram. MS. pro, misit ergo ei Hir.

CAP. 10.

- 1 vt constitueret eum regem. MS. pro, vt constitue-
 rent eum regem.

- 10 At illi responderunt iuuenes. MS. H. G. pro, At
 illi responderunt vt iuuenes.

CAP. 12.

- 11 Cumque introiret rex domum Domini. MS. H.
 G. pro, Cumque introiret rex domum Dei.

- 14 Fecit autem malum. MS. pro, Fecitque malum.

CAP. 13.

- 3 Ieroboam instruxit e contra aciem. MS. pro, Je-
 roboam construxit e contra aciem.

CAP. 14.

- 2 Fecit autem Asa. MS. pro, Fecit ergo Asa.
 8 omnes isti viri fortissimi. MS. H. G. pro, omnesque
 isti viri fortissimi.

CAP. 15.

- 1 Azarias autem filius Oded. MS. H. G. pro, Aza-
 rias autem filius Obed.

- 4 in angustia sua ad Dominum Deum Israel.
 MS. H. G. pro, in angustia sua, & clamauerunt
 ad Dominum Deum Israel.

CAP.

CAP. 16.

9 & propter hoc ex presenti tempore. ms. h. g. pro, & propter hoc etiam presenti temp.

CAP. 17.

13 & multa opera parauit in urbibus Iuda. ms. pro, & multa opera parauit in urbibus Iud.

14 In Iuda principes exercitus. ms. h. g. pro, In Iuda princeps exercitus.

14 & cum eo robustissimi viri. ms. h. g. pro, & cum eo robustissimorum.

CAP. 20.

9 & exaudies, saluosque facies. ms. h. g. pro, & exaudies nos, saluosque facies.

17 non eritis vos qui dimicabitis. ms. h. g. pro, non enim eritis vos qui dimicabitis.

17 cras egredimini contra eos. ms. h. g. pro, cras egrediemini contra eos.

CAP. 21.

3 & pensitationes cum ciuitatibus. ms. pro, & pensationes cum ciuitatibus.

9 Cumque transisset Ioram. ms. pro, Cumque transiret Ioram.

CAP. 22.

7 Et cum venisset, egrederetur cum eo. ms. h. g. pro, Et cum venisset, & egrederetur cum.

CAP. 23.

1 Azariam videlicet filium Ierobam. ms. h. pro, Azariam videlicet filium Hieroboam.

4 Iste est ergo sermo. ms. h. pro, Iste est sermo.

8 & egressurierant. ms. h. pro, & ingressuerant.

CAP. 24.

5 ad sartatecta templi Dei vestri. ms. h. g. pro, ad sartatecta templi Dei nostri.

7 & filij eius destruxerunt domum Dei. ms. pro, & filij eius destruxerunt domum Dei.

7 ornauerunt phanum Baalim. ms. h. pro, ornauerunt phanum Baalim.

18 & facta est ira contra Iudam & Ierusalem. ms. h. g. pro, & facta est ira Domini contra Iudam & Ierusalem.

27 regnauitque Amasias filius eius pro eo. ms. pro, regnauit autem Amasias filius eius pro eo.

CAP. 25.

1 Nomen matris eius Ioadan de Ierusalem, ms. h. pro, Nomen matris eius Ioiadem de Ierusalem. g. habent, Ioadan.

14 Amasias vero post eadem. ms. pro, Amasias quoque post eadem.

16 quia fecisti hoc malum. ms. h. g. pro, qui & fecisti hoc malum.

27 Cumque fugisset in Lachis. ms. h. g. pro, Cumque fugisset Lachis.

CAP. 26.

6 Et in Philisthijm. ms. h. g. pro, Et Philisthijm.

21 & iudicabat populum terrae. ms. pro, & iudicauit populum terrae.

CAP. 28.

12 & Amasa filius Hadali. ms. h. pro, & Amasias filius Hadali.

14 Diuiseruntque viri bellatores praedam. ms. h. g. pro, Diuiseruntque viri Israel bellatores praedam.

CAP. 29.

3 Ipse anno & mense primo. ms. h. pro, Ipso anno & mense primo.

17 ingressi sunt porticum templi Domini. ms. h. g. pro, ingressi sunt porticum domus templi Domini.

23 immolaueruntque agnos. ms. h. g. pro, immolauerunt agnos.

24 & asperferunt sanguinem eorum altari. ms. pro, & asperferunt sanguinem eorum coram altari. g. habent, ad altare.

25 secundum dispositionem Dauid, & Gad Videntis. ms. h. pro, secundum dispositionem Dauid regis & Gad Videntis.

30 qui laudauerunt eum magna letitia. ms. pro, qui laudauerunt Deum magna letitia.

CAP. 30.

3 & populus necdum congregatus erat in Ierusalem. ms. pro, & populus nondum congregatus fuerat in Ierusalem.

8 tradite manus Domino. ms. h. g. pro, tradite manus vestras Domino.

24 Ezechias enim rex Iuda. ms. h. g. pro, autem.

CAP. 31.

16 & quicquid per singulos dies conducebat in ministerio. ms. pro, & quicquid per singulos dies conducebant in ministerio.

20 Fecitque Ezechias. ms. h. g. pro, Fecit ergo Ezech.

CAP. 32.

4 qui fluebat in medio terrae. ms. h. g. pro, qui fluebant in medio terrae.

15 cunctarum gentium atque regnorum liberare. ms. h. g. pro, cunctarum gentium atque regionum liberare.

15 eruere vos de manu mea. ms. h. g. pro, eruere vos de hac manu.

CAP. 33.

8 & ceremonias atque iudicia per manum Moysi. ms. h. g. pro, & ceremonias atque iudicia que mandauit per manum Moysi.

CAP. 34.

3 & duodecimo anno postquam coeperat. ms. h. pro, & duodecimo anno postquam regnare coeperat. g. quoque non habent, regnare.

4 & super tumulos eorum. ms. h. g. pro, & super cumulos eorum.

9 acceptamque ab eo pecuniam, quae illata fuerat. ms. h. g. pro, acceptamque ab eo pecunia, quae illata fuerat.

14 reperit Helcias sacerdos librum legis Domini per manum Moysi. ms. h. g. pro, reperit Helcias sacerdos librum legis Domini, qui datus fuerat per manum Moysi.

33 Cunctis diebus eius non recesserunt. ms. h. g. pro, Cunctis diebus vitae eius non recesserunt.

CAP. 35.

3 Nunc autem ministrare Domino Deo vestro. ms. pro, Nunc ergo ministrare Domino D.

7 qui fuerat inuentus. ms. h. g. pro, qui ibi fuerat inuentus.

15 prophetae regis ianitores. ms. h. g. pro, prophetae regis David ianitores.

CAP. 36.

8 & quae inuenta sunt in eo. ms. pro, & quae inuenta sunt in eo.

10 Misit Nabuchodonosor rex, qui & adduxerunt. ms. h. g. pro, Misit Nabuchodonosor rex nuntios, qui & adduxerunt.

21 Ut impleretur sermo Domini. ms. h. g. pro, Et impleretur sermo Domini.

IN I. LIBRO ESDRÆ.

CAP. 2.

1 & reuersi sunt in Ierusalem & Iudam. ms. h. g. pro, & reuersi sunt Ierusalem & Iudam.

20 Filij Gebbar nonaginta quinque. ms. h. g. pro, Filij Gebbar nonaginta quinque.

CAP. 4.

3 domum Deo nostro; sed nos ipsi soli edificabimus Domino Deo nostro, sicut praecepit. ms. h. g. pro, domum Deo nostro, sicut praecepit.

6 In regno autem Assueri, in principio regni eius. ms. h. g. pro, In regno autem Assueri, ipse est Artaxerxes, in principio regni eius.

15 & bella concitantur in ea. ms. h. pro, & bella concitantur in ea.

18 Accusatio quam misistis ad nos. ms. h. g. pro, Accusationem quam misistis ad nos.

CAP. 6.

3 in loco vbi immolent hostias. ms. pro, in loco vbi immolant hostias.

7 & domum Dei illam edificent in loco suo. ms. g. pro, & domus Dei illa edificetur in loco suo.

CAP. 8.

28 Domino Deo patrum vestrorum. ms. h. pro, Domino Deo patrum nostrorum.

CAP. 9.

6 super caput & delicta nostra. ms. h. pro, super caput nostrum, & delicta nostra.

7 & pro iniquitatibus nostris. ms. pro, & in iniquitatibus nostris.

10 Et nunc quid dicemus Deus noster post hæc? ms. h. g. pro, Et nunc quid dicemus Domine Deus noster post hæc?

CAP. 10.

3 & eorum qui timent præceptum. ms. h. g. pro, & eorum qui tenent præceptum.

17 qui duxerunt uxores alienigenas; ms. pro, qui

duxerunt uxores alienigenas.

IN II ESDRÆ.

CAP. 1.

2 & viri ex Iuda. ms. h. pro, & viri Iuda.

7 & non custodiimus mandatum, & ceremonias. ms. h. pro, & non custodiimus mandatum tuum & ceremonias.

8 ego dispergam vos in populos. ms. h. g. pro, ego disperdam vos in populos.

CAP. 3.

2 Et iuxta eum edificauit Zachur. ms. h. g. pro, iuxta eos edificauit Zachur.

4 & iuxta eos edificauit Mofollam. ms. h. g. pro, & iuxta eum edificauit Mofollam.

10 Et iuxta eos edificauit Iedaia filius Haromaph. ms. h. g. pro, Et iuxta eum edificauit Ioiada filius Aromath.

12 Et iuxta eum edificauit Sellum. ms. h. g. pro, & iuxta eos edificauit.

21 filius Vria filij Haccus. ms. h. g. pro, filius Vria filij Atthus.

23 Post eum edificauit Benjamin. ms. h. g. pro, Post eos edificauit Benjamin.

23 & post eum edificauit Azarias. ms. h. pro, & post eos edificauit Azarias.

27 Post eum edificauerunt. ms. h. g. pro, Post eos edificauerunt.

28 Sursum autem a porta equorum. ms. pro, Sursum autem ad portam equorum. m. & g. habent, supra portam equorum.

CAP. 4.

16 edificantium in muro. ms. h. g. pro, edificantium muros.

CAP. 5.

8 vos igitur venderis fratres. ms. h. pro, vendite. quædam ms. cum g. legunt, venditis.

15 qui fuerant ante me. ms. pro, qui fuerunt ante.

CAP. 6.

2 Miserunt Sanaballat & Gossam ad me. ms. h. g. pro, Miserunt Sanaballath & Gossam Arabs ad me.

2 in viculis in Campo-ono. ms. h. g. pro, in virulis in Campo-ono.

CAP. 7.

7 Qui venerunt cum Zerobabel. ms. h. g. pro, Qui venerunt cum Zerobabel.

21 Filij Ater, filij Hezecia nonaginta octo. ms. h. g. pro, Filij Ater, filij Hezecia nonaginta octo.

66 quadraginta duo millia trecenti sexaginta. ms. h. g. pro, quadraginta duo millia sexcenti sexaginta.

CAP. 8.

10 & mittite partes ei qui non preparauit. ms. h. pro, & mittite partes eis qui non preparauerunt.

16 Et egressus est populus. ms. h. g. pro, Et egressus est omnis populus.

CAP. 9.

7 Tu ipse Dominus Deus. ms. pro, Tu ipse Domine Deus.

25 cisternas ab alijs fabricatas. ms. pro, cisternas ab eis fabricatas.

33 quia veritatem fecisti, nos autem. ms. h. g. pro, quia veritatem fecisti nobis, nos autem.

CAP. 10.

29 in manu Moysi serui Dei, vt facerent. ms. h. g. pro, in manu Moysi serui sui, vt facerent.

36 vt offerrentur in domo Dei nostri. ms. pro, vt offerantur in domo Dei nostri.

CAP. 11.

1 vt tollerent vnâ partem. ms. pro, vt tolleret vnâ partem.

11 filius Achitob princeps domus Dei. ms. h. g. pro, filius Achitob principes domus Dei.

34 Neballath, Lod, & Ono valle artificum. ms. h. pro, Neballath, & Ono. g. pro, Lod habent Lydda.

CAP. 12.

12 erant sacerdotes principes familiarum. ms. h. pro, erant sacerdotes & principes famil.

CAP. 13.

22 Dixi quoque Leuitis. ms. pro, Dixi Leuitis.

IN III. ESDRÆ.

CAP. 1.

12 & hostias coxerunt in amulis. ms. pro, in emolis.

VARIÆ

IN LIBRO TOBIÆ.

Quia exemplar Chaldaicum, ex quo D. Hieronymus Tobiam & Iudith in Latinum vertit, non extat, & Græcus textus multum à Latino diuersus est, horum duorum librorum varias lectiones Latinas, ad nullius alterius linguæ exemplaria contulimus. quæ autem inter varias lectiones sit verior, ex totius narrationis serie, diligens & prudens lector iudicabit.

CAP. I.

15 Pergebat ergo ad omnes. *ms. pro,* pergebat enim per omnes.

CAP. 3.

6 fac mecum misericordiam, & præcipe. *ms. pro,* fac mecum, & præcipe.

CAP. 5.

16 reducam eum sanum ad te. *ms. pro,* reducam eum ad te.

CAP. 8.

9 accipio sororem meam, sed sola posteritatis dilectione. *ms. pro,* accipio sororem meam coniugem, sed sola posteritatis dilectione.

CAP. 12.

9 facit inuenire misericordiam & vitam. *ms. pro,* facit inuenire vitam.

IUDITH.

CAP. 4.

8 humiliauerunt animas suas in ieiuniis, ipsi & mulieres. *ms. pro,* humiliauerunt animas suas in ieiuniis & orationibus, ipsi & mulieres.

CAP. 7.

13 iuuenes senesq; & paruuli. *ms. pro,* iuuenes & paruuli.

CAP. 13.

12 fecit virtutem magnam in Israel. *ms. pro,* fecit virtutem in Israel.

CAP. 16.

7 tradidit eum in manu feminae, & confudit eum. *ms. pro,* tradidit eum in manu feminae, & confudit eum.

23 conopæum quod ipsa sustulerat de cubili ipsius, obtulit in anathema. *ms. pro,* conopæum quod ipsa sustulerat, obtulit in anathema.

IN LIBRO ESTHER.

CAP. I.

3 fecit grande conuiuium. *ms. g. pro,* fecerat grande conuiuium.

21 fecitque rex iuxta consilium. *ms. h. g. c. pro,* fecitque iuxta consilium.

CAP. 2.

1 His ita gestis. *ms. pro,* His itaque gestis.

1 & quæ fecisset. *ms. h. c. pro,* quæ fecisset.

14 in secundas aedes deducebatur. *ms. h. g. c. pro,* in secundas aedes deducebantur.

21 & in primo palatii limine presidebant. *ms. g. pro,* & in primo palatii limine residebant.

CAP. 3.

3 qui ad fores palatii presidebant. *ms. pro,* qui ad fores palatii residebant.

11 de populo autem, age. *ms. h. c. g. pro,* de populo, age.

15 & cunctis qui vrbe erant, flentibus. *ms. h. c. g. pro,* & cunctis Iudæis qui vrbe erant flentibus.

CAP. 4.

4 vt ablato sacco induerent eum. *ms. pro,* vt ablato sacco indueret eam.

6 iuit ad Mardocheum stantem in platea ciuitatis. *ms. h. c. pro,* iuit ad Mardocheum, & inuenit eum stantem in platea ciuitatis.

16 non comedatis & non bibatis tribus diebus. *ms. g. pro,* non comedetis & non bibetis tribus diebus.

CAP. 8.

7 Domum Aman concessi Esther: & ipsum. *ms. h. c. pro,* Domum Aman concessi Esther reginae: & ipsum.

12 id est tertia decima mensis duodecimi Adar. *ms. h. g. pro,* id est tertia decima die mensis duodecimi Adar.

CAP. 9.

2 formido penetrarat. *ms. pro,* formido penetraret.

CAP. 16.

4 mendaciorum funiculis conentur subuertere. *ms. pro,* mendaciorum cuniculis conentur subuertere.

IN LIBRO IOB.

CAP. I.

4 Et faciebant conuiuium per domos. *ms. h. c. g. pro,* Et faciebant conuiuia per domos.

11 nisi in faciem tuam benedixerit tibi. *ms. h. c. g. pro,* nisi in faciem benedixerit tibi.

20 & scidit tunicam suam, & tonso capite. *ms. h. c. g. pro,* & scidit vestimenta sua, & tonso capite.

CAP. 2.

5 quod in facie tua benedicat tibi. *ms. h. c. pro,* quod in faciem benedicat tibi.

10 quasi vna de stultis locuta es. *ms. h. pro,* quasi vna de stultis mulieribus locuta es.

10 mala quare non suscipiamus? *ms. h. c. pro,* mala quare non sustineamus?

CAP. 3.

4 & non illustret lumine. *ms. h. pro,* & non illustretur lumine.

18 Et vincti pariter sine molestia. *ms. h. c. g. pro,* Et quondam vincti pariter sine molestia.

CAP. 5.

6 & de humo non orietur dolor. *ms. pro,* & de humo non egredietur dolor.

15 Porro saluum faciet à gladio oris eorum. *ms. h. c. g. pro,* Porro saluum faciet egenum à gladio oris eorum.

CAP. 6.

3 hæc grauior apparet. *ms. pro,* hæc grauior apparet.

20 Confusi sunt quia sperauerunt. *ms. h. c. g. pro,* Confusi sunt quia speraui.

25 qui possit arguere? *ms. h. c. pro,* qui possit arguere me?

CAP. 8.

7 in tantum vt priora tua fuerint parua. *ms. h. c. g. pro,* in tantum vt si priora tua fuerint parua.

CAP. 9.

4 quis resistit ei. *ms. h. c. g. pro,* quis resistit ei.

11 si abierit, non intelligam eum. Si. *ms. h. c. pro,* non intelligam. Si.

CAP. 10.

8 Manus tuæ plasmauerunt me, & fecerunt me totum. *ms. h. c. g. pro,* Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me totum.

11 & ossibus & neruis. *ms. h. c. g. pro,* ossibus & neruis.

16 quasi leana capies me. *ms. pro,* quasi leanam capies me.

CAP. 11.

2 Non & audiet? *ms. pro,* Non audiet?

CAP. 12.

15 Et si emiserit eas. *ms. h. c. g. pro,* Si emiserit eas.

CAP. 14.

16 sed parce peccatis meis. *ms. h. pro,* sed parce peccatis meis.

CAP. 15.

7 & ante colles formatus? *ms. h. c. g. pro,* & ante omnes colles formatus?

21 ille in insidiis suspicatur. *ms. h. c. g. pro,* ille semper in insidiis suspicatur.

CAP. 16.

10 Aperuerunt super me ora sua, exprobrantes. *ms. h. c. pro,* Aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes.

13 & non pepercit. *ms. h. c. pro,* non pepercit.

CAP. 17.

7 Caligauit ab indignatione oculus meus. *ms. h. c. g. pro,* Caligauit ad indignationem oculus meus.

9 & mundus manibus. *ms. h. c. g. pro,* & mundis manibus.

CAP. 18.

4 Qui perdis animam tuam. *ms. c. pro,* Quid

perdis animam tuam.

11 & inuoluent eum pedes eius. *ms. h. pro,* & inuoluent pedes eius.

CAP. 19.

10 & quasi euulsæ arboris abstulit spem meam. *ms. pro,* & quasi euulsæ arbori abstulit spem meam.

19 & quem maximè diligebā, aduersatus est mihi. *ms. h. c. g. pro,* & quem maximè diligebā, auersatus est me.

29 quoniam vltor iniquitatis gladius est. *ms. pro,* quoniam vltor iniquitatum gladius est.

CAP. 21.

15 Quid est omnipotens. *ms. h. c. g. pro,* Quis est omnipotens.

25 in amaritudine animæ, absque vllis opibus. *ms. h. c. pro,* in amaritudine animæ suæ, absque vllis opibus.

CAP. 22.

4 Nunquid timens te, arguet te. *ms. h. c. g. pro,* Nunquid timens arguet te.

12 An non cogitas. *ms. h. c. g. pro,* An cogitas.

29 & qui inclinauerit oculos, ipse saluabitur. *ms. h. c. g. pro,* & qui inclinauerit oculos suos, ipse saluabitur.

CAP. 24.

5 vigilantes ad prædam. *ms. h. c. pro,* vigilantēsq; ad prædam.

CAP. 27.

12 & vt quid hæc sine causa. *ms. pro,* & quid sine causa.

CAP. 28.

7 nec intuitus est eam oculus vulturis. *ms. h. c. g. pro,* nec intuitus est oculus.

CAP. 30.

8 filij stultorum & ignobilium, in terra. *ms. h. c. pro,* filij stultorum & ignobilium, & in terra.

CAP. 31.

7 & si secutum est oculos meos cor meum. *ms. h. c. g. pro,* & si secutus est oculus meus cor meum.

19 Si despexi pereuntem. *ms. h. c. g. pro,* Si despexi prateuntem.

CAP. 32.

4 eo quod seniores se essent. *ms. h. c. g. pro,* eo quod seniores essent.

12 ostendam vobis etiam ego meam scientiam. *ms. h. c. g. pro,* ostendam vobis etiam ego meam sapientiam.

11 donec disceptaremini sermonibus, & donec. *ms. h. c. g. pro,* donec disceptaremini sermonibus vestris, & donec.

CAP. 33.

7 non te terreat, & eloquium meum, non sit tibi graue. *ms. pro,* non te terreat, & eloquentia mea non sit tibi grauis.

17 ab his quæ facit. *ms. pro,* ab his quæ fecit.

22 Appropinquauit corruptioni. *ms. h. c. g. pro,* Appropinquabit corruptioni.

CAP. 34.

37 Quia. *ms. h. c. pro,* Qui.

37 addit super peccata. *ms. pro,* addidit super peccata. Porro h. & c. legunt, addet.

37 & tunc multiplicet sermones suos ad Deum. *ms. h. c. g. pro,* & tunc ad iudicium prouocet sermonibus suis Deum.

CAP. 36.

5 Deus potens non abiicit. *ms. h. g. pro,* Deus potentes non abiicit.

6 & iudicium pauperibus tribuet. *ms. h. c. g. pro,* & iudicium pauperibus tribuit.

23 aut quis potest ei dicere. *ms. pro,* aut quis audeat ei dicere.

CAP. 37.

8 Ingredietur bestia latibulum, & in antro. *ms. g. pro,* Ingredietur bestia latibulum suum, & in antro.

12 Quæ lustrant per circuitum. *ms. h. c. g. pro,* Quæ lustrant cuncta per circuitum.

CAP. 38.

6 aut quis dimisit lapidem. *ms. pro,* aut quis demisit lapidem.

13 extrema terræ, & excussisti. *ms. h. c. pro,* extrema terræ, excussisti.

- 13 & exclusisti impios ex ea. *ms. pro, exclusisti impios ex ea.*
- 16 Nunquid ingressus es profunda maris. *ms. h. pro, profundum maris.*
- 18 Nunquid considerasti latitudines terrae? *ms. h. pro, Nunquid considerasti latitudinem terre?*
- 34 Nunquid eleuabis ad nebulam vocem tuam. *ms. h. c. pro, Nunquid eleuabis in nebula vocem tuam.*
- 38 Quando fundebatur puluis in terra. *ms. h. g. pro, Quando fundabatur puluis in terra.*
- CAP. 39.
- 4 & non reuertuntur ad eas. *ms. h. c. pro, & non reuertentur ad eas.*
- 13 Penna struthionum similis est. *ms. h. g. pro, Penna struthionis similis est.*
- 16 Induratur ad filios suos. *ms. g. pro, Duratur ad filios suos.*
- 28 In petris manet, & in praeceptis. *ms. h. c. g. pro, manet, in praeceptis.*
- CAP. 40.
- 3 vt tu iustificeris. *ms. pro, vt iustificeris.*
- 6 Disperge superbos in furore tuo, & respiciens omnem. *ms. h. c. g. pro, Disperge superbos in furore tuo, & confunde eos, & respiciens.*
- 16 in secreto calami, & locis humentibus. *ms. h. c. g. pro, in secreto calami, in locis hum.*
- 27 Pone super eum. *ms. h. c. pro, Pones super eum.*
- CAP. 41.
- 2 Quis ante dedit mihi. *ms. h. c. pro, Et quis ante dedit mihi.*
- 3 Non parcam ei, & verbis potentibus. *ms. h. c. g. pro, non parcam ei verbis potentibus.*
- CAP. 42.
- 4 & ostende mihi. *ms. h. c. g. pro, & responde mihi.*
- 16 Vixit autem Iob post haec. *ms. h. c. pro, Vixit autem Iob post flagella haec.*

IN LIBRO PSALMORVM.

PSAL. 5.

- 9 dirige in conspectu meo viam tuam. *ms. h. c. pro, dirige in conspectu tuo viam meam. sicut tamen g. habent. Priorem lectionem quia magis respondet Hebraeis, videtur D. Hieronymus magis probare, ep. ad Sunniam & Fretellam.*
- PSAL. 10.
- 7 Quonia iustus Dominus iustitias dilexit. *ms. h. c. pro, Quonia iustus Dominus, & iustitias dilexit. sicut tamen g. habent.*
- PSAL. 12.
- 4 ne vnquam obdormiam in morte. *ms. g. h. pro, ne vnquam obdormiam in morte.*
- PSAL. 13.
- 5 Quonia Dominus in generatione iusta est. *ms. h. pro, Quoniam Dominus in generatione iustorum. sicut tamen g. habent.*
- PSAL. 16.
- 1 Intende deprecationi mea. *ms. g. pro, Intende deprecationem meam.*
- 2 oculi tui videant aquitates. *ms. h. c. pro, oculi mei videant equitatem. g. legunt, oculi mei videant aquitates. Primam lectionem que respondet Hebraeo, pro vera habet D. Hieronymus, ep. ad Fretellam.*
- PSAL. 21.
- 20 auxilium tuum, ad defensionem. *ms. pro, auxilium tuum a me, ad defensionem. sicut g. tamen habent.*
- De hoc loco scribit D. Hieronymus in ep. ad Sunniam & Fretellam, in haec verba: Tu autem Domine ne elogaueris auxilium tuum: Acitis inuenisse vos, meum, quod & verum est, & ita corrigendum. Neque enim si quid scriptorum est errore mutatum, stulta debemus contentione defendere.*
- PSAL. 26.
- 8 exquisiuit facies mea. *ms. h. c. pro, exquisiuit te facies mea. sicut g. tamen habent. Sed melius, inquit Hier. superius est.*
- PSAL. 30.
- 9 in manibus inimici: statuisti. *ms. pro, in manus inimicorum: statuisti. sicut g. tamen habent. h. habent, in manu inimici.*
- PSAL. 32.
- 7 Congregas sicut in virem aquas. *ms. pro, sicut*

VARIÆ LECTIONES

- virem, sicut g. tamen habent.
- PSAL. 37.
- 17 & dum commouerentur pedes mei. *ms. pro, & dum commouentur pedes mei. h. & g. habent, & in vacillari pedes meos.*
- PSAL. 43.
- 6 spernemus insurgentes in nos. *ms. pro, spernem⁹ insurgentes nobis. sicut g. tamen habent.*
- 10 & non egredieris in virtutibus nostris. *ms. h. c. pro, & non egredieris Deus in virtutibus nostris. sicut g. tamen habent. Sed Deus, inquit Hier. superfluum est.*
- PSAL. 46.
- 5 speciem Iacob, quem dilexit. *ms. pro, speciem Iacob, quam dilexit. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 47.
- 5 Quoniam ecce reges congregati sunt. *ms. h. c. pro, Quoniam ecce reges terra congregati sunt. sicut g. tamen habent.*
- De hoc loco D. Hieron. In veteribus Latinorum codicibus scriptum erat, reges terrar: quod nos sustulimus, quia nec in Hebraeo, nec in Septuaginta reperitur.*
- PSAL. 48.
- 3 & filij hominum in vnū, diues & pauper. *ms. g. pro, & filij hominum, simul in vnū, diues & pauper. h. & c. habent, simul: sed deinde omitunt, in vnū; vt hoc loco simul positū videri possit.*
- PSAL. 51.
- 2 Cū venit Doeg Idumaeus. *ms. h. c. pro, Cū venit Doec Idumaeus. sicut g. tamen habent.*
- 2 Venit Dauid in domū Achimelech. *ms. h. c. pro, in domū Abimelech. sicut g. tamen habent.*
- 7 & emigrabit te de tabernaculo, & radicem tuam. *ms. h. c. pro, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radic. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 53.
- 5 quæsierunt animam meam, non proposuerunt. *ms. h. c. pro, quæsierunt animam meam, & non proposuerunt. sicut g. tamen habent.*
- 6 adiuuat me, Dominus susceptor est. *ms. h. c. pro, adiuuat me, & Dominus susceptor est. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 54.
- 17 Et Dominus saluauit me. *ms. pro, & Dominus exaudiuit me. h. legunt saluabit me. g. exaudiuit me.*
- PSAL. 55.
- 13 quæ reddam laudationes tibi. *ms. h. pro, quæ reddam laudationis tuae. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 57.
- 4 Abalienati sunt peccatores. *ms. g. pro, Alienati sunt peccatores.*
- PSAL. 58.
- 15 Et conuertetur ad vesperam. *ms. h. c. pro, Conuertentur ad vesp. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 65.
- 17 & exultavi sub lingua mea. *ms. pro, & exultavi sub lingua mea. sicut tamen h. & g. habent. c. habent, & laus eius sub lingua mea.*
- PSAL. 70.
- 16 introibo in potentiam Domini. *ms. pro, introibo in potentiam Domini.*
- PSAL. 71.
- 11 omnes reges: omnes gentes. *ms. c. h. pro, omnes reges terra: omnes gentes. sicut g. tamē habent. Sed terra, inquit Hieronymus, superfluum est.*
- PSAL. 73.
- 2 montem Sion. *ms. pro, mons Sion.*
- PSAL. 77.
- 38 Et multiplicauit vt auerteret. *ms. pro, Et abundabit vt auerteret. h. & g. habent, & multiplicabit ad auertendum. c. habent, multiplicat.*
- 53 & deduxit eos. *ms. g. pro, & eduxit eos. h. habent, & duxit eos.*
- PSAL. 78.
- 13 In generationem & generationem. *ms. g. pro, In generatione & generationem.*
- PSAL. 82.
- 19 tu solus altissimus super omnem terram. *ms. g. h. c. pro, tu solus altissimus in omni terra.*
- PSAL. 88.
- 20 posui adiutorium super potentem. *ms. h. g. pro, Posui adiutorium in potente.*
- 34 neque decipiam in veritate mea. *ms. h. c. pro, neque nocebo in veritate mea. g. habent, neque iniuria afficiam.*

- 40 Euerdisti testamentum. *ms. h. g. c. pro, Auertisti testamentum.*
- 43 Exaltasti dexteram inimicorum eius. *ms. h. pro, Exaltasti dexteram deprimentium eum.*
- 45 & sedem eius in terram collifisti. *ms. g. h. c. pro, & sedem eius in terra collifisti.*
- PSAL. 89.
- 1 Domine refugium tu factus es nobis. *ms. h. c. pro, refugium factus es. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 91.
- 4 In decachordo & psalterio. *ms. h. pro, In decachordo psalterio.*
- PSAL. 93.
- 20 qui fingis dolorem in praecepto. *ms. pro, qui fingis laborem in praecepto. sicut tamen h. & g. habent.*
- PSAL. 94.
- 2 Praueniamus faciem eius. *ms. g. pro, Praecipue mus faciem eius.*
- PSAL. 96.
- 10 de manu peccatorum liberabite eos. *ms. h. c. pro, de manu peccatoris liberabit eos. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 97.
- 1 Liberauit cum dextera eius. *ms. pro, Saluauit eū dextera eius. sicut tamen h. g. & c. habent.*
- PSAL. 99.
- 1 Iubilate Domino omnis terra. *ms. h. c. pro, Iubilate Deo omnis terra. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 101.
- 19 Scribantur haec. *ms. pro, Scribatur haec. cui tamē lectio magis videtur fauere h. c. & g. quæ videntur significare, Scribatur hoc.*
- PSAL. 102.
- 20 Benedicite Domino angeli eius. *ms. h. c. pro, Benedicite Domino omnes angeli eius. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 103.
- 14 Vt educat panem. *ms. pro, Vt educas panem. h. g. & c. habent, ad educendū panem: quod ambiguum est. posteriorem tamen lectionem, Vt educas, magis probat D. Hieronymus, ep. ad Sunniam & Fretellam.*
- PSAL. 107.
- 9 & Ephraim fortitudo capitis mei. *ms. h. c. pro, & Ephraim susceptio capitis mei. g. habent, defensio, vel susceptio.*
- PSAL. 117.
- 4 Dicant nunc qui timent Dominum. *ms. h. c. pro, Dicant nunc omnes qui timent Dominum. sicut g. tamen habent.*
- 23 est hoc, est mirabile. *ms. h. c. pro, est istud, & est mirabile. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 118.
- 118 discedentes à iustitiis tuis. *ms. pro, discédetes à iustificationibus tuis. sicut g. tamen habent. h. & c. habent, à praeceptis tuis.*
- 145 Clamaui in toto corde, exaudi me Domine. *ms. h. c. pro, Clamaui in toto corde meo, exaudi me Dom. sicut g. tamen habent.*
- 146 & custodiā mandata tua. *ms. pro, & custodiā testimonia tua. sicut tamen h. g. & c. habent.*
- 150 Appropinquauerunt persequentes me iniquē. *ms. pro, Appropinquauerunt persequentes me iniquitati.*
- PSAL. 120.
- 7 Dominus custodiet te. *ms. h. c. pro, Dominus custodiat te.*
- PSAL. 131.
- 7 Introibimus in tabernacula eius, & adorabimus. *ms. g. pro, Intremus in tabernacula eius, adoremus.*
- PSAL. 136.
- 1 dum recordaremur Sion. *ms. pro, dum recordaremur nos Sion. h. & g. habent, in recordari nos Sion.*
- PSAL. 137.
- 4 quia audierunt verba oris tui. *ms. h. c. pro, quia audierunt omnia verba oris tui. sicut g. tamen habent.*
- PSAL. 139.
- 4 Acuerunt linguam suam sicut serpentes. *ms. pro, serpentis. sicut g. tamen habent. h. & c. legunt serpens.*

8 Domine Deus virtus salutis meae. *ms. c. h. pro,* Domine Domine virtus salutis meae. sicut G. tamen habent.

PSAL. 143.

10 Qui dat salutem regibus. *ms. pro,* Qui das salutem regibus. *h. & c. habent,* danti salutem regibus.

10 qui redemit Dauid seruum suum de gladio maligno. *ms. g. h. pro,* qui redemisti Dauid seruum tuum de gladio maligno.

PSAL. 144.

7 & iustitiam tuam exultabunt. *ms. pro,* & iustitia tua exultabunt. *h. & c. habent,* & iustitiam tuam canent, siue, laudabunt. G. & iustitiam tuam exultabunt.

PSAL. 146.

4 & omnibus eis nomina vocat. *ms. c. pro,* & omnibus eis nomina vocans. sicut G. tamen habent. *h. habent,* vocabit.

PSAL. 148.

4 & aquae quae super caelos sunt. *ms. h. c. pro,* & aqua quae super caelos. sicut G. tamen habent. *h. non habent,* sunt, sed subintelligunt.

PSAL. 149.

4 & exaltauit mansuetos in salute. *ms. pro,* & exaltabit mansuetos in salute. sicut G. tamen habent. *h. & c. habent,* glorificabit.

6 Exaltationes Dei in gutture eorum. *ms. g. h. pro,* Exaltationes Dei in gutture eorum. *c. habent,* Laudes Dei in gutture eorum.

IN PROVERBIIS

SALOMONIS.

CAP. I.

4 vt detur paruulis astutia, adolescenti scientia. *ms. h. g. pro,* vt detur paruulis astutia, & adolescenti scientia.

22 quae sibi sunt noxia cupiunt. *ms. quibus fauet G. pro,* quae sibi sunt noxia cupient. *h. cupiuerunt.*

CAP. 2.

12 vt eruaris a via mala, ab homine. *ms. h. pro,* vt eruaris a via mala, & ab homine. sicut tamen G. & c. habent.

CAP. 3.

15 Pretiosior est cunctis opibus: & omnia. *ms. h. c. g. pro,* Pretiosior est cunctis opibus sapientia: & omnia.

21 Custodi legem atque consilium: & erit. *ms. h. c. pro,* Custodi legem meam, & consilium meum: & erit.

CAP. 4.

11 monstrabo tibi, ducam te per. *ms. h. pro,* monstrabo tibi, & ducam. sicut c. tamen habent

16 non enim dormiunt nisi malefecerint. *ms. h. g. pro,* non enim dormiunt nisi cum malefecerint. *c. habent,* donec malefaciant.

26 Dirige semitam pedibus tuis. *ms. h. pro,* semitas. sicut G. tamen habent.

28 Vias enim, quae a dextris sunt, nouit Dominus: peruersae vero sunt quae a sinistris sunt.

29 Ipse autem rectos faciet cursus tuos: itinera autem tua in pace producet.

Hos duos versus pleraque manuscripta cum Graecis legunt. *h. autem & c. non habent.*

CAP. 5.

5 fauus enim stillans labia meretricis. *ms. pro,* fauus enim distillans labia meretricis.

4 quasi absinthium, & acuta quasi gladius biceps. *ms. h. c. g. pro,* quasi absinthium, & lingua eius acuta quasi gladius biceps.

21 Respicit Dominus vias hominis. *ms. h. c. g. pro,* Respicit Dominus viam hominis.

CAP. 6.

10 paululum conferes manus, vt dormias. *ms. h. g. pro,* paululum conferes manus tuas, vt dormias. sicut c. tamen habent.

CAP. 7.

3 Ligaeam in digitis tuis. *ms. h. pro,* liga eam in digitis tuis.

7 Et video paruulos. *ms. pro,* videbo.

18 Veni inebriemur vberibus, donec illucescat dies, & fruamur cupitis amplexibus. *ms. h. c. g. pro,* Veni inebriemur vberibus,

& fruamur cupitis amplexibus, donec illucescat dies.

CAP. 8.

11 Melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis gemmis. *ms. h. g. c. pro,* cunctis opibus pretiosissimis.

17 Et qui mane vigilat ad me. *ms. h. g. c. pro,* Et qui mane vigilauerint ad me.

25 ante colles ego parturiebar. *ms. h. c. pro,* ante omnes colles ego parturiebar. sicut G. tamen habent.

31 ludens coram eo omni tempore: ludens in orbe terrarum. *ms. h. c. pro,* ludens coram eo omni tempore, & ludens in orbe terr.

34 qui audit me, qui vigilat. *ms. h. pro,* qui audit me, & qui vigilat. sicut tamen G. & c. habent.

CAP. 9.

14 Sedit in foribus. *ms. h. g. pro,* Sedet in foribus.

CAP. 10.

31 & lingua prauorum peribit. *ms. h. c. g. pro,* lingua prauorum peribit.

CAP. 12.

2 hauriet gratiam a Domino. *ms. h. c. g. pro,* hauriet sibi gratiam a Domino.

17 Qui quod nouit loquitur, index iustitiae est. *ms. h. g. c. pro,* Qui quod nouit loquitur, index iustitiae est.

CAP. 13.

2 De fructu oris, homo satiabitur bonis. *ms. G. h. pro,* De fructu oris sui homo satiabitur bonis. sicut c. tamen habent.

2 anima autem praeuicatorum iniqua. *ms. h. g. pro,* anima autem impiorum iniqua.

23 & alij congregantur. *ms. pro,* & alij congregantur.

24 Qui parcit virgae suae, odit filium suum. *ms. c. h. pro,* Qui parcit virgae, odit filium suum. sicut G. tamen habent.

CAP. 14.

4 Vbi autem plurimae segetes. *ms. h. c. g. pro,* Vbi autem apparent plurimae segetes.

7 & nescio labia prudentiae. *ms. h. pro,* & nescio labia prudentiae.

8 & imprudentia stultorum errans. *ms. h. c. g. pro,* & prudentia stultorum errans.

11 tabernacula vero iustorum germinabunt. *ms. h. c. g. pro,* tabernacula iustorum germinabunt.

29 multa gubernatur prudentia. *ms. c. g. pro,* multa gubernatur sapientia. *h. habent,* intelligentia.

32 In malitia sua expellitur impius. *ms. pro,* in malitia sua repellitur impius. *h. & g. expelletur.*

33 & indoctos quoque erudiet. *ms. pro,* & indoctos quosque erudiet.

CAP. 15.

14 Cor sapientis quaerit doctrinam. *ms. c. pro,* Cor sapiens quaerit doctrinam. *h. Cor intelligens. G. habent,* Cor rectum.

28 Mens iusti meditabitur obedientiam. *ms. pro,* Mens iusti meditabitur sapientiam. *h. meditabitur ad respondendum, vel, ad humiliandum. c. meditabitur in fide. G. Corda iustorum meditantur fidem.*

CAP. 16.

18 & ante ruinam, exaltatur spiritus. *ms. c. pro,* exaltabitur. *h. habent,* & ante ruinam elatio spiritus. *G. immodestia.*

21 & qui dulcis eloquio, maiora percipiet. *ms. pro,* & qui dulcis eloquio, maiora reperiet. *h. habent,* addet doctrinam. *G. plura audient. c. addit disciplinam.*

25 & nouissimum eius ducit ad mortem. *ms. pro,* & nouissima eius ducunt ad. sicut G. tamen habent. sed *h. & c. nouissimum eius via mortis.*

27 vir impius fodit malum. *ms. pro,* vir insipiens fodit malum. sicut G. tamen habent. *h. habent,* vir belial.

30 mordens labia sua, perficit malum. *ms. c. g. pro,* mordens labia sua perficiet malum. *h. habent,* perfecit.

CAP. 17.

10 Plus proficit correptio apud prudentem. *ms. h. c. g. pro,* Plus proficit correctio apud prudentem.

18 plaudet manibus cum sponderit. *ms. h. pro,* plaudet manibus suis cum sponderit.

CAP. 18.

5 Accipere personam impij non est bonum. *ms. h. c. g. pro,* Accipere personam impij in iudicio non est bonum.

10 ad ipsum currit iustus. *ms. g. pro,* ad ipsam currit iustus.

15 Cor prudens possidebit scientiam. *ms. h. pro,* Cor prudentis possidebit scientiam. sicut G. tamen habent.

21 Mors & vita in manu linguae. *ms. h. c. g. pro,* Mors & vita in manibus linguae.

CAP. 19.

16 Qui autem negligit vias suas, mortificabitur. *ms. h. g. pro,* Qui autem negligit viam suam, mortificabitur.

19 Qui impatiens est. *ms. h. c. g. pro,* Qui enim impatiens est.

21 Voluntas autem Domini permanebit. *ms. h. c. pro,* Voluntas autem Domini in aeternum permanebit. sicut G. tamen habent.

25 intelliget disciplinam. *ms. pro,* intelliget sapientiam. *h. & c. habent,* scientiam. *G. sensum.*

26 ignominiosus est & infelix. *ms. h. c. pro,* ignominiosus erit. *inf. sicut G. tamen habent.*

CAP. 20.

7 beatos post se filios derelinquet. *ms. g. pro,* beatos post se filios relinquit. *h. & c. habent,* beati filij eius post eum.

18 cogitationes consilij roborantur. *ms. pro,* cogitationes consilij roborantur. *h. g. & c. habent,* Cogitationes in consilio firmanur.

20 extinguetur lucerna eius. *ms. h. c. g. pro,* extinguetur lumen eius.

22 Ne dicas, reddam malum: expecta Dominum. *ms. h. c. g. pro,* Ne dicas, reddam malum pro malo: expecta Dominum.

25 & post vota, tractare. *ms. h. pro,* & post, vota retractare. *G. habent,* post enim votum fecisse, poenitere contingit. Ad quem sensum videtur etiam respexisse Caldeus Paraphrastes.

CAP. 21.

5 Omnis autem piger semper in egestate est. *ms. pro,* piger in egestate est.

12 vt detrahat impios in malum. *ms. h. c. g. pro,* vt detrahat impios a malo.

16 Vir qui errauerit a via doctrinae. *ms. h. c. g. pro,* Vir qui errauerit in via doctrinae.

18 & pro rectis iniquus. *ms. h. c. g. pro,* & pro recto iniquus.

27 quia offeruntur ex scelere. *ms. h. c. g. pro,* quia offeruntur ex scelere.

CAP. 22.

1 super argentum & aurum. *ms. h. c. pro,* super argentum enim & G. pro, enim, habent, autem.

5 Arma & gladij in via peruersi. *ms. h. c. g. pro,* Arma & gladij in via superbi.

8 metet malum. *ms. h. c. pro,* metet mala. sicut G. tamen habent.

19 vnde & ostenda tibi hodie. *ms. h. c. pro,* Vnde & ostendam eam tibi hodie.

21 responderes ex his, illis. *ms. pro,* respondere ex eis, illis. *h. & c. habent,* ad respondendum.

27 operimentum tuum de cubili. *ms. h. c. pro,* operimentum de. sicut G. tamen habent.

CAP. 23.

5 & auolabunt in caelum. *ms. pro,* & volabunt in caelum. sicut *h. & c. tamen habent.*

28 & quos incautos viderit, interficiet. *ms. pro,* & quos incautos inuenerit, interficiet.

29 cui suffusio oculorum? *ms. pro,* cui suffusio oculorum? *h. habent,* cui rubor oculorum? *G. cuius liuidi oculi? c. & cui extrema oculorum prominent?*

32 sed in nouissimo mordebit. *ms. g. pro,* et in nouissimo mordebit.

CAP. 24.

10 Si desperaueris lassus. *ms. h. c. g. pro,* Si desperaueris lapsus.

29 sic faciam ei: reddam unicuique. *ms. h. pro,* sic faciam ei, & reddam unicuique, sicut c. tamen habent. *G. habent,* reddam autem ei.

B 2

CAP. 25.

CAP. 25.

13 qui *misit* eum. *ms. pro*, qui *miserit* eum. *H. habent*, mittentibus eum. *G. eis qui miserunt eum.*

24 si *siuerit*, da ei aquam bibere. *ms. pro*, si *siuit*, da ei aquam bibere. *G. habent*, si *siuat*.

CAP. 26.

2 Sicut auis ad *alia* trasuolans. *ms. pro*, Sicut auis ad *alia* trasuolans. *H. G. C. nec, alia*, habent, nec, *alia*. sed tantum, sicut auis volans.

16 Sapientior sibi *piger* videtur. *ms. H. C. G. pro*, Sapientior sibi *stultus* videtur.

17 sic qui transit impatiens. *ms. H. pro*, sic qui transit & impatiens. sicut *C. tamen habent*.

22 & ipsa perueniunt ad intima *ventris*. *ms. H. C. G. pro*, ad intima *cordis*.

CAP. 27.

4 & impetum concitati ferre quis poterit? *ms. pro*, & impetum concitati *spiritus* ferre quis poterit? *H. & C. habent*, & quis stabit coram zelo, aut, inuidia? *G. habent*, sed nihil sustinet zelus.

5 Melior est manifesta *corruptio*. *ms. H. C. G. pro*, Melior est manifesta *correctio*.

24 sed corona tribuetur in generatione & generatione. *ms. H. C. G. pro*, sed corona tribuetur *tibi* in generatione & generationem.

26 & haedi, agri pretium. *ms. H. pro*, & haedi ad agri pretium. sicut *C. tamen habent*.

CAP. 28.

24 Qui subtrahit aliquid a patre suo, & a matre. *ms. H. C. pro*, Qui subtrahit aliquid a patre suo, *vel* a matre. sicut *G. tamen habent*.

25 qui vero sperat in Domino, *sanabitur*. *ms. pro*, qui vero sperat in Domino, *saluabitur*. *H. & C. habent*, *impinguabitur*. *G. in cura erit*.

CAP. 29.

1 & eum sanitas non *sequitur*. *ms. G. pro*, & eum sanitas non *sequitur*.

3 Qui autem nutrit *scorta*, perdet substantiam. *ms. H. G. pro*, Qui autem nutrit *scortum*, perdet substantiam. sicut *C. tamen habent*.

6 & iustus *laudabit* atque gaudebit. *ms. H. C. G. pro*, & iustus *laudabitur* atque gaudebit.

15 Virga atque *correctio* tribuit sapientiam. *ms. H. C. G. pro*, Virga atque *correctio* tribuit.

21 Qui delicate a pueritia nutrit seruum suum. *ms. H. pro*, Qui delicate a pueritia *sua* nutrit seruum suum. sicut *C. tamen habent*.

24 Qui cum fure *partitur*. *ms. H. C. pro*, Qui cum fure *participat*.

27 qui recta sunt via. *ms. pro*, qui in recta sunt via.

CAP. 30.

3 clypeus est sperantibus in se. *ms. H. C. G. pro*, clypeus est *omnibus* sperantibus in se.

17 *effodiant* eum corui. *ms. G. pro*, *suffodiant* eum corui.

23 per odiosam mulierem. *ms. H. C. pro*, & per odiosam. sicut *G. tamen habent*.

23 cum in *matrimonium* fuerit assumpta. *ms. pro*, cum *matrimonio* fuerit assumpta.

25 *que preparant* in messe. *ms. G. pro*, *qui preparant* in messe. *H. habent*, & *preparauerunt*.

31 Gallus succinctus lumbos, & aries. *ms. H. C. G. pro*, Gallus succinctus lumbos suos, & aries.

32 & qui stultus *apparuit*. *ms. pro*, & qui stultus *apparuerit*.

CAP. 31.

9 & *iudica* inopem & pauperem. *ms. H. C. pro*, & *vindica* inopem & paup. *G. habent*, *diudica*.

27 *Considerat* semitas domus suae. *ms. H. pro*, *Considerauit* semitas domus suae.

IN ECCLESIASTE.

CAP. I.

2 Vanitas vanitatum, omnia vanitas. *ms. H. C. G. pro*, vanitas vanitatum, & omnia vanitas.

CAP. 2.

3 quod factum opus est. *ms. pro*, quo factum opus est.

8 & *vrceos* in ministerio. *ms. pro*, & *vrceolos* in ministerio.

VARIÆLECTIONES

21 & hoc *ergo* vanitas, & magnum malum. *ms. pro*, & hoc *quoque* vanitas, & magnum malum. *H. G. & C. tamen habent*, etiam hoc vanitas, & magnum malum.

CAP. 4.

17 multo melior est obedientia. *ms. H. C. G. pro*, multo *enim* melior est obedientia.

CAP. 5.

2 & in multis sermonibus *inuenitur* stultitia. *ms. pro*, & in multis sermonibus *inuenietur* stultitia. *H. G. & C. habent*, & vox stulti in multitudine verborum.

9 Auarus non *impletur* pecunia. *ms. pro*, Auarus non *implebitur* pecunia. sicut tamen *H. C. & C. habent*.

CAP. 6.

3 Si genuerit quisquam centum *filios*. *ms. pro*, Si genuerit quisquam centum *liberos*.

CAP. 7.

3 & viuens cogitat. *ms. H. G. pro*, & viuens *homo* cogitat.

3 quid *futurus* sit. *ms. pro*, quid *futurum* sit. *C. quoque fati innuunt* illam lectionem.

CAP. 8.

15 de labore suo, in diebus vitae suae. *ms. pro*, de labore suo, *omnibus* diebus vitae suae. sicut *C. tamen habent*. *H. & G. tamen habent*, diebus vitae suae.

16 & intelligerem *distentionem*, quae versatur. *ms. H. C. G. pro*, & intelligerem *dissensionem*, quae versatur.

CAP. 9.

3 & post haec ad inferos *deducuntur*. *ms. pro*, & post haec ad inferos *deducuntur*. *H. & G. tantum habent*, & post haec ad mortuos.

12 & sicut aues laqueo comprehenduntur. *ms. H. C. G. pro*, & aues.

12 sic capiuntur homines tempore malo. *ms. pro*, sic capiuntur homines *in* tempore malo.

CAP. 10.

19 In *risum* faciunt panem. *ms. H. C. G. pro*, In *risu* faciunt panem.

20 & qui *habet* pennas, *annuntiabit* sententiam. *ms. H. C. G. pro*, & qui *habet* pennas, *annuntiabit*.

CAP. 11.

6 Manè semina *sementem tuam*. *ms. pro*, Manè semina *semen tuum*.

6 hoc *an* illud. *ms. C. G. pro*, hoc *aut* illud. sicut *H. tamen habent*.

8 & in omnibus his *latatus* fuerit. *ms. H. C. pro*, & in omnibus his *latus* fuerit.

CAP. 12.

2 tempus afflictionis, & appropinquant. *ms. H. C. G. pro*, tempus afflictionis *tuae*, & approp.

3 antequam *tenebrescat* sol. *ms. H. C. G. pro*, antequam *tenebrescant* sol.

3 & lumen, & luna, & stella. *ms. H. G. C. pro*, & lumen, & stella, & luna.

9 Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, omnia vanitas. *ms. H. C. G. pro*, & omnia vanitas.

12 quae per magistrorum *concilium* data sunt. *ms. H. G. pro*, quae per magistrorum *consilium* data.

14 hoc est enim omnis homo. *ms. H. C. G. pro*, hoc est omnis homo.

15 Et cuncta quae sunt. *ms. pro*, Cuncta quae sunt. *Porro H. C. & G. legunt*, *Etenim*, vel, *Quia* cuncta & c.

IN CANTICIS

CANTICORVM.

CAP. I.

8 post vestigia gregum, & pasce. *ms. H. & pro*, gregum *tuorum*, & c.

CAP. 2.

10 Et dilectus meus. *ms. C. pro*, *En dilectus*.

CAP. 3.

1 Per *noctes* quae sunt. *ms. H. G. pro*, Per *noctem*.

11 Egredimini & videte filia *Syon* regem *Salomonem*. *ms. H. G. C. pro*, Egredimini *filiae Sion*, & videte regem.

CAP. 4.

16 Et *fluant* aromata illius. *ms. G. pro*, *fluunt*.

CAP. 5.

1 & comedat fructum. *ms. H. C. G. pro*, *vt* comedat.

1 cum melle meo, bibi vinum. *ms. H. C. G. pro*, cum melle meo, & bibi.

7 Qui *circumeunt* ciuitatem. *ms. H. G. pro*, *circueunt* ciuitatem.

7 Tulerunt pallium meum *mibi* custodes murorum. *ms. pro*, pallium meum custodes murorum. *H. habent*, pallium meum *a super me*. *G. a me*. quibus fauent & c.

CAP. 6.

1 vt pascatur in hortis. *ms. H. C. pro*, vt *ibi* pascatur in hortis.

5 sicut *grex* ouium. *ms. H. pro*, *greges*.

10 vt viderem poma *conuallis*, vt inspicerem. *ms. H. G. pro*, poma *conuallium*, & inspicerem.

12 Reuertere, reuertere *Sulamitis*. *ms. H. G. pro*, *Sunamitis*.

CAP. 7.

1 Quid videbis in *Sulamite*. *ms. H. G. pro*, videbis in *Sunamite*.

5 sicut purpura regis, *vincta* canalibus. *ms. H. G. C. pro*, *iuncta*.

CAP. 8.

1 & deosculer *te*, & iam. *ms. H. G. pro*, & deosculer, & iam.

7 Aquae multae non *poterunt* extinguere. *ms. H. C. pro*, non *potuerunt*.

IN LIBRO

SAPIENTIAE.

CAP. I.

9 Auditio ad *Dominum* veniet. *ms. G. pro*, ad *Deum*.

15 & immortalis, impij autem. *ms. G. pro*, & immortalis, *iniustitia autem mortis acquisitio*: impij autem.

16 quoniam digni sunt. *ms. G. pro*, quoniam *morte* digni sunt.

CAP. 2.

1 Dixerunt enim cogitantes. *ms. G. pro*, Dixerunt enim *impij* cogitantes.

3 quia *extincta* cinis erit corpus nostrum. *ms. pro*, quia *extinctus* cinis erit corpus nostrum. Fortè legendum, *qua extincta*: vt referatur ad scintillam.

10 nec *veterani* nequeamur canos multi temporis. *ms. G. pro*, nec *veterano*, nec reueamur.

CAP. 3.

5 & in paucis vexati. *ms. G. pro*, in paucis.

7 fulgebunt, & tanquam scintillae. *ms. G. pro*, fulgebunt *iusti*, & c.

19 *Nationis* enim iniquae. *ms. G. pro*, *nationes* enim.

19 *Dirae* sunt *consummationes*. *ms. G. pro*, *consummationis*.

CAP. 5.

11 aut *tanquam* auis. *ms. G. pro*, aut auis.

18 accipiet armaturam. *ms. G. pro*, & accipiet.

24 perducet omnem terram, *iniquitas* illorum. *ms. G. pro*, *iniquitatis*.

CAP. 7.

20 differentias *arborum*. *ms. pro*, *virgultorum*. *G. habent*, *plantarum*.

CAP. 8.

17 quoniam *immortalitas* est. *ms. G. pro*, *immortalis*.

21 & hoc ipsum erat *sapientia*. *ms. pro*, erat *summa sapientia*. *G. habent*, & hoc erat *prudencia*.

CAP. 9.

18 Et sic *correctae* sunt semitae eorum qui sunt in terris, & quae tibi placet *didicerunt* homines. *ms. G. pro*, Et sic *correctae* sunt semitae. & c. & *didicerunt*.

CAP. 10.

2 Et *eduxit* illum de limo *terrae*. Haec verba nec *ms. legunt*, nec *G.*

3 Per iram homicidij *fraternitatis* deperit. *ms. pro*, *fraternitas*. *G. habent*, *Fratricidalibus* deperit furoribus.

5 & in filiis *miserica* fortem. *ms. pro*, *miserica* *diam*. *G. habent*, & in *filiis* *visceribus* fortem.

17 & fuit illis in velamento *die*. *ms. pro*, *diei*.

18 Transtulit illos. *ms. G. pro*, Et transtulit illos.

CAP. 11.

2 & in locis desertis *fixerunt*. *ms. G. pro*, *fecerunt*.

21 Sed & sine his. *ms. G. pro*, Nam & sine his.

23 quae descendit. *ms. G. pro*, qui.

24 Sed misereris omnium. *ms. G. pro*, Et misereris.

CAP. 12.

CAP. 12.

- 6 & deuoratores sanguinis, à medio sacramento tuo, & auctores. *ms. g. pro, & deuoratores sanguinis, & auctores.*
 6 perdere uoluisti per manus parètum nostrorum. *ms. g. pro, perdere uoluisti à medio sacramento tuo, per manus.*
 12 In conspectum tuum ueniet. *ms. g. pro, in conspectu tuo ueniet.*
 13 quoniam non iniuste iudicasti iudicium. *ms. g. pro, iudicis.*
 19 Docuisti autè populum tuum. *ms. g. pro, enim.*
 19 quoniam das locum. *ms. g. pro, quoniam iudicans das locum.*
 26 Qui autè ludibriis increpationis non sunt. *ms. g. pro, & increpationibus.*
 26 non sunt correpti. *ms. g. pro, correcti.*

CAP. 13.

- 3 quorum si specie delectati. *ms. pro, quorum & si specie. g. habet, quorum si quidem specie.*
 9 Si enim tantum potuerunt scire. *ms. g. pro, potuissent.*
 15 Ponens illud, confirmans ferro. *ms. g. pro, & confirmans.*

CAP. 14.

- 3 Tuà autem Pater prouidètia gubernat. *ms. g. pro, prouidentia ab initio cuncta gubernat.*
 11 & in tentationem animis hominum. *ms. g. pro, anime.*
 14 Superuacuitas enim hominū aduenit in orbè terrarum. *ms. g. pro, hominū hac aduenit in.*
 15 Qui tunc homo mortuus fuerat. *ms. g. pro, Qui tunc quasi homo.*
 16 conualescente iniqua consuetudine. *ms. g. pro, antiqua.*
 17 propter quod longè essent. *ms. pro, propter hoc quod. g. habent, eò quòd.*
 19 Ille enim uolens placere illi. *ms. g. pro, uolens plus placere.*
 20 Multitudo autem hominum adducta per speciem operis. *ms. g. pro, abducta.*
 20 Nunc Deū existimauerunt. *ms. pro, astimauerunt.*
 24 sed alius alium. *ms. g. pro, sed & alius alium.*
 26 Inordinatio, machia & impudicitia. *ms. c. pro, machia & impudicitia.*

CAP. 15.

- 6 digni sunt, qui spem habent. *ms. g. pro, digni sunt morte, qui.*
 8 Et post pusillum se ducit. *ms. pro, reducit se. g. habent, paulò post abibit.*

CAP. 16.

- 1 Propter hæc per his similia. *ms. pro, Propter hæc et his similia. g. habet, propter hoc per similia.*
 8 Et in hoc autem. *ms. g. pro, In hoc autem.*
 8 ostendisti inimicis nostris. *ms. g. pro, tuis.*
 10 Nec draconū uenatorum uicerunt dentes. *ms. g. pro, Nec draconū, nec uenatorum.*
 11 In memoria enim sermonū tuorum examinabantur. *ms. pro, exterminabantur. g. habent, inferebantur.*
 11 & uelociter saluabantur. *ms. g. pro, sanabantur.*
 13 Tu enim uitæ & mortis habes potestatem. *ms. g. pro, Tu es Domine qui uitæ.*
 19 ut iniqua terræ nationem exterminaret. *ms. g. pro, iniquam.*
 21 Substantia enim tua dulcedinè tuā. *ms. g. pro, Substantiā enim tuam, & dulcedinem tuam.*
 21 quam in filios habes, ostendebat. *ms. g. pro, ostendebas.*
 23 Ut nutrentur iusti, etiam suæ uirtutis. *ms. g. pro, iusti, ignis etiam.*
 24 Excandescit in tormentum. *ms. pro, Exardescit.*
 25 Propter hoc & tunc in omnia. *ms. g. pro, & tunc omnia.*

CAP. 17.

- 7 & sapientiæ, gloria correptio. *ms. g. pro, gloria correptio.*
 10 Frequenter enim praoccupant pessima, redarguente conscientia. Hunc uersum omittit *ms. & g.*
 11 dat testimonium condemnata. *ms. g. pro, data est in omnium condemnationem.*
 13 maiorem computat conscientiam eius causa. *ms. pro, maiorem putat potentiam eius causa. Est tamen ms. quod potentiam legit. g. habent,*

maiolem putat ignoratiam, præbente tormentum causa.

- 14 Qui impotentem uere noctem. *ms. g. pro, Qui in potentem uenere noctem.*

CAP. 18.

- 1 Et horum quidem uocè audiebant. *ms. g. pro, uocem inimici audiebant.*
 2 magnificabant: & qui. *ms. g. pro, magnificabāt re: & qui.*
 2 gratias agebant: & ut esset. *ms. g. pro, gratias agebant tibi: & ut.*
 5 Et uno exposito filio, & liberato. *ms. g. pro, sed liberato.*
 8 Sicut enim læsisti aduersarios, sic & nos. *ms. g. pro, aduersarios nostros, sic & nos.*
 9 In concordia disposuerunt. *ms. g. pro, In concordiam disposuerunt.*
 9 patrum iam decantantes laudes. *ms. g. pro, patri omnium.*
 13 Tunc cum fuit exterminium. *ms. g. pro, Tunc cum primum fuit exterminium.*
 15 Omnipotens sermo tuus exiliens. *ms. g. pro, tuus Domine exiliens.*
 18 causam demonstrabat. Visiones enim. *ms. g. pro, causam demonstrabat mortis. Visiones:*

CAP. 19.

- 3 habentes luctus. *ms. g. pro, luctum.*
 9 Qui liberabas illos. *ms. pro, liberaisti.*
 15 qui eisdè uis erant iustitiis. *ms. g. pro, institutis.*

IN ECCLESIASTICO.

CAP. 1.

- 8 creator, omnipotens. *ms. pro, creator omnium, omnipotens. g. hæc non habent.*
 12 gaudium et longitudinem dierum. *ms. g. pro, gaudium in longitudinem.*
 19 Et in diebus consummationis illius. *ms. pro, consolationis. g. hæc non habent.*
 34 Non sis incredibilis timori Domini. *ms. g. pro, Contumax nō sis & incredibilis timori Dei.*

CAP. 2.

- 2 & sustine: inclina. *ms. pro, & inclina.*
 17 & quid facietis. *ms. g. pro, faciens.*
 18 Conseruabunt uiam illius. *ms. g. pro, uerbum.*

CAP. 5.

- 13 profer responsum. *ms. g. pro, proferas.*
 16 nō appelleris susurro, & lingua tua ne capiaris. *ms. g. pro, susurro in uita tua, & in lingua.*
 3 Et folia tua comedet, & fructus tuos perdet, & relinqueris. *ms. pro, comedat, perdat, relinqueris. g. habent, comedes, perdes, dimittes te.*
 5 & lingua gratiosa in bono. *ms. pro, eucharis. g. habent, beneloquens.*
 31 alligatura salutaris. *ms. pro, salutis.*
 32 superpones tibi. *ms. pro, impones. g. habent, circumpones.*
 33 disces: & si. *ms. g. pro, disces eam: & si.*

CAP. 7.

- 2 & discedent mala abs te. *ms. pro, deficient. g. habent, declinabit à te peccatum.*

CAP. 8.

- 6 omnes in correptione sumus. *ms. g. pro, corruptione.*
 12 dare responsum. *ms. g. pro, dabis.*

CAP. 9.

- 10 in uia conculcabitur. *ms. pro, in uia ab omnibus praterentibus cōculcabitur. Istud nō est in g.*
 24 & princeps populi. *ms. g. pro, principes.*

CAP. 10.

- 12 Sic & rex, hodie est. *ms. pro, Sicut & rex.*

CAP. 11.

- 8 & in medio sermonum, ne. *ms. g. pro, seniorum.*
 31 & sicut prospectator. *ms. pro, prospector.*
 35 à uis propriis. *ms. g. pro, à uis propriis.*

CAP. 13.

- 7 narrans tibi bona. *ms. g. pro, tibi omnia bona.*
 17 Audiens uerò illa. *ms. g. pro, Audiens uerò uerba illa.*
 22 aut quæ pax diuiti. *ms. g. pro, aut quæ pars bona diuiti.*
 25 expellitur & à uis. *ms. g. pro, expelletur.*

CAP. 14.

- 14 & particula boni doni non. *ms. pro, bona diei. g. habent, desiderij boni.*

CAP. 15.

- 1 Qui timet Deum, faciet illud. *ms. pro, faciet bona. g. faciet illa.*
 9 in ore peccatoris: quoniā à Deo. *ms. pro, in ore peccatoris, quia non est à Domino missus: quoniā à Deo. g. quoniam non est à Domino missa illi. In sapientia enim dicitur laus.*
 16 fidem placitam facere. *ms. g. pro, seruare.*

CAP. 16.

- 9 peregrinationi illorum, & execratus. *ms. g. pro, illorum, & percussit eos, & execratus.*
 13 sic correptio illius. *ms. pro, sic & correctio illius. g. habent, sic & correptio illius.*
 20 Et in omnibus his insensatum est cor. *ms. non legunt hæc uerba.*
 22 & interrogatio omnium in. *ms. g. pro, hominum.*
 27 & in iudicio Dei. *ms. g. pro, in iudicio Dei.*
 27 & ab institutione ipsorum, distinxit. *ms. g. pro, & ab institutione hominū impiorū, distinxit.*

CAP. 17.

- 7 Posuit oculum suum super corda. *ms. g. pro, posuit oculos ipsorum super corda.*
 10 constituit cum illis, & iudicia sua. *ms. g. pro, cū illis, & iustitiam & iudicia sua.*
 14 omnia opera illorū. *ms. pro, & omnia opera. g. habent, ideo omnia opera illorum.*
 16 super iniquitatem illorum. *ms. pro, propter, uel, per. sicut & ms. quædam habent. g. non sunt absconse in iustitiæ illorum ab eo.*
 17 in interiores partes terræ. *ms. pro, inferiores. g. hæc non habent.*
 18 & conuogauit deficientes. *ms. g. pro, confirmauit.*
 19 Precare ante faciem eius. *ms. pro, Domini.*
 20 ab iniustitia. Et. *ms. g. pro, ab iniustitia tua. Et.*
 24 Ante mortem confitere. Hæc uerba nec *ms. quædam legunt, nec g.*
 25 Confessio. Hoc uerbum negligunt multa *ms. g. tamen habent.*
 30 aut quid nequius excogitauit. *ms. g. pro, aut quid nequius quàm quod excogitauit.*

CAP. 18.

- 9 & effudit super eos. *ms. pro, effundit. g. habent, effundet.*
 15 Miseretur excipientis doctrinam miserationis. *ms. g. pro, miserator excipiens.*
 18 & utraque cum. *ms. g. pro, sed utraque.*
 25 in conuersione faciei. *ms. g. pro, in conuersione facies.*
 26 & necessitatum paupertatis. *ms. g. pro, & necessitatem.*
 27 mutabitur tempus. *ms. pro, immutabitur.*
 28 Homo sapiens in omnibus metuet. *ms. pro, metuit.*
 30 & instillauerunt prouerbia. *ms. g. pro, implorauerunt.*

CAP. 19.

- 16 Est qui labitur lingua, sed non ex animo. *ms. g. pro, lingua sua, sed &c.*
 20 & ipsa execratio. *ms. g. pro, & in ipsa.*
 21 in timore, quàm qui. *ms. g. pro, in timore Dei, quàm qui.*
 5 tacens, non habens. *ms. pro, & non habens. g. habent, non enim habet.*
 16 & non erit gratia bonis illius. *ms. g. pro, gratia in bonis.*
 20 homo ingratus, quasi. *ms. pro, acharis: quod uerbum textus Græcus habet.*

CAP. 21.

- 8 Potens lingua mendaci. *ms. pro, audaci. g. neutrum habent.*
 11 Et in fine illorum. *ms. g. pro, in finem.*
 12 Qui custodit iustitiam. *ms. pro, custodierit.*
 15 Vbi abundat amaritudo. *ms. g. pro, est amaritudo.*
 3 filia autem in deminoratione fiet. *ms. g. pro, filia autem fatua in.*
 8 Qui narrat uerbum non attendenti. *ms. pro, non audienti.*
 8 de graui somno. Qui enumerat stulto, & in fine dicit. *ms. pro, de graui somno. Cum dormiente loquitur qui enarrat stulto sapietiam, & in fine narrationis dicit. g. habent, narrat dormienti qui narrat fatuo, & in fine dicit.*
 19 Loramentum ligneum. *ms. g. pro, Sicut loramentum.*

- 21 Sicut ornatus arenosus in pariete limpidus, & verba ista non leguntur in ms. G. tamen habet.
- 21 sicut pali in excelsis. ms. G. pro, sicut palea in excelsis.
- 27 fidem posside cum proximo. ms. G. pro, cum amico.
- 32 vt non cadam ab ipsis. ms. G. pro, in ipsis.
- CAP. 23.
- 1 ne derelinquas me in consilio eorum. ms. G. pro, in cogitatu & consilio eorum.
- 2 vt in ignorantibus eorum. ms. G. pro, vt in ignorantibus eorum.
- 3 in conspectu aduersariorum, & gaudeat. ms. G. pro, in conspectum aduersariorum meorum, & gaudeat.
- 8 In vanitate sua apprehendetur peccator. ms. G. pro, apprehenditur.
- 8 & maledicus scandalizabitur. ms. G. pro, maledictus.
- 13 Et si frustraerit, delictum illius. ms. G. pro, frustraerit fratrem, delictum.
- 14 Replebitur enim retributione pessima domus illius. ms. G. pro, retributione domus illius. G. habent, calamitate, quod cum retributione pessima coincidit.
- 16 & in delictis non volutabunt. ms. G. pro, volutabunt.
- 17 indisciplinata loquelæ. ms. G. pro, indisciplinose.
- 24 non cessabit transgrediens. ms. G. pro, non fatigabitur.
- 27 & non intelligit. ms. G. pro, intellexit.
- CAP. 24.
- 14 ad initio, ante secula. ms. G. pro, ab initio, & ante.
- 39 à mari enim abundauit. ms. G. pro, abundabit.
- 41 ego quasi fluuius vorax. ms. G. pro, Dorix. G. habent, Διώροξ, id est, fossa.
- 42 Rigabo hortum meum plantationum. ms. G. pro, hortum plantationum.
- 42 & inebriabo pratus mei fructu. ms. G. pro, partus. G. habent, viriditatem meam iustam.
- 45 & illuminabo sperantes. ms. G. pro, & illuminabo omnes sperantes.
- CAP. 25.
- 5 et quomodo in senect. ms. G. pro, quomodo in.
- 23 in medio proximorum eius. Ingemuit. ms. G. pro, proximorum. Ingemuit.
- CAP. 26.
- 9 in muliere infideli. ms. G. pro, zelotypa. G. ἀντίζηλος.
- 13 vtatur se. ms. G. pro, abutatur se.
- 14 oculis caue. ms. G. pro, oculorum eius caue.
- CAP. 27.
- 5 remanebit stercus. ms. G. pro, puluis.
- 12 homo sanctus. ms. G. pro, sensatus. G. habent, pius.
- 19 non persequaris post eum. ms. G. pro, persequeris.
- 21 sic dereliquisti proximum. ms. G. pro, sic qui reliquisti proximum.
- 28 & plaga dolosa diuidet. ms. G. pro, dolosa dolosi diuidet.
- 29 proximo, offendet in eo. ms. G. pro, proximo suo, offendet.
- CAP. 28.
- 11 immittet inimicitiam. ms. G. pro, immittit.
- 20 nō habebit requiem, nec habitabit cum requie. ms. G. pro, nec habebit amicum in quo requiescat.
- 26 & in flamma sua. ms. G. pro, in flamma sua.
- CAP. 29.
- 6 verba acedia & ms. G. pro, tædij.
- 7 Aduersatus solidè, vix reddet dimidium. ms. G. pro, aduersabitur, solidi vix reddet dim.
- 19 fidem facit pro proximo suo. ms. G. pro, fidem facit proximo suo.
- 22 derelinquet liberantem se. ms. G. pro, dereliquit liberantem se.
- 24 multos perdidit dirigentes. ms. G. pro, diligentes. G. habent, diuites.
- 30 super minimum & magnum placeat tibi. ms. G. pro, minimum pro magno placeat tibi.
- CAP. 30.
- 8 euadit durus. ms. G. pro, euadet.
- CAP. 31.
- 10 quis probatus est. ms. G. pro, qui.
- 13 non dicas, simulata sunt. ms. G. pro, si multa sunt. sicut G. tamen habent.

VARIÆ LLECTIONES

- 17 in conuiuio. Intellige. ms. G. pro, in conuiuio vineo. Intellige.
- 32 quæ vita est quæ minuitur? vinum. ms. G. pro, quæ vita est quæ minuitur vino? G. habent, quæ vita ei qui diminuitur vino?
- 36 exultatio animæ & cordis. ms. G. pro, corporis.
- CAP. 32.
- 10 Loquere in tua causa vix. Si bis. ms. G. pro, vix cum necesse fuerit. Si bis. G. habent, Loquere si necessitas tui.
- 13 In medio magnatorum non præsumas. ms. G. pro, In medio magnatorum loqui non præsumas.
- 14 Ante tonitruum præbit coruscans. ms. G. pro, ante grandinem.
- CAP. 33.
- 8 & præceptum custodiente. Et immutauit. ms. G. pro, custodiente, per Dei sapientiam diuiduntur. Et immutauit.
- 12 Dominus separauit eos. ms. G. pro, Domini.
- 31 Si est tibi seruus, sit tibi. ms. G. pro, seruus fidelis, sit.
- CAP. 34.
- 3 similitudo hominis. ms. G. pro, similitudo alterius hominis.
- 10 in multis fatuus. ms. G. pro, in multis factus.
- CAP. 35.
- 3 Et propitiationem litare sacrificiis super iniustitiis. Hæc verba nec in ms. nec in G. reperiuntur.
- 21 non conrogabitur. ms. G. pro, non consolabitur. sicut G. tamen habent.
- 21 quousq; contribulet dorsum. ms. G. pro, vt.
- CAP. 36.
- 12 inimicorum dicentium. ms. G. pro, & inimicorum.
- 16 inenarrabilibus verbis tuis. ms. G. pro, virtutibus.
- 19 & sciant omnes. ms. G. pro, vt.
- 21 contingunt cibum fera, & ms. G. pro, contingunt cibum, &.
- CAP. 37.
- 4 Sodalis amico coniucundatur. ms. G. pro, coniucundabitur.
- 11 de ea quæ æmulatur. ms. G. pro, de his quæ.
- 21 immutabit cor: partes. ms. G. pro, cor: ex quo partes.
- 33 & aplestia appropinquabit. ms. G. pro, & auiditas.
- 34 propter aplestiam multi obierunt. ms. G. pro, crapulam.
- CAP. 39.
- 15 nomen, derelinquet plus. ms. G. pro, nomen eius, derelinquet plus.
- 22 in verbo eius. ms. G. pro, in verbo enim eius.
- 28 conuertit aquas. Et siccata est. ms. G. pro, aquas in siccitatem. Et. G. habent, aquas in falsuginem.
- 33 in tempore consummationis. ms. G. pro, & in tempore.
- 37 in necessitatem præparabuntur. ms. G. pro, in necessitate. G. habent, ad manus.
- 38 & in scripta dimisi. ms. G. pro, & scripta.
- CAP. 40.
- 2 adinuentio expectationis. ms. G. pro, adinventiones.
- 3 vsq; ad humiliatum in terra & cinere. ms. G. pro, vsque ad humiliatum in terram & cinerem.
- 5 somnus mortis immutat. ms. G. pro, noctis. sicut G. tamen habent.
- 6 modicum tanquam nihil. ms. G. pro, modicum autem tanquam.
- 10 omnia quæ de terra. ms. G. pro, omnia enim quæ.
- 21 tibia & psalterium. ms. G. pro, tibia.
- 25 aurum & argentum constituet pedem. ms. G. pro, & argentum, & constitutio pedum.
- CAP. 41.
- 6 & quid superueniet tibi. ms. G. pro, & quæ superuenient tibi.
- 18 & thesaurus occultus. ms. G. pro, inuisus. sicut G. tamen habent.
- 20 veruntamen reueremini in his. ms. G. pro, veruntamen in his.
- 28 Caue. Verbum istud nec ms. legunt, nec G.
- CAP. 42.
- 6 de correptione emptionis. ms. G. pro, de corruptione emptionis. G. habent, de differente venditione mercatorum.

- CAP. 43.
- 9 in firmamento cæli resplendent species cæli. ms. G. pro, respondens gloriose species.
- 11 & non exardescunt in. ms. G. pro, deficient. G. habent, & non accendentur.
- 21 tanquam acumina tribuli. ms. G. pro, cacumina. G. habent, sudium cacumina.
- CAP. 44.
- 3 in potentatibus suis. ms. G. pro, potestatibus.
- 5 in peritia sua. ms. G. pro, pueritia.
- 5 carmina in scriptura. ms. G. pro, carmina scripturarum.
- 16 vt det gētibus penitentiam. ms. G. pro, sapientiā.
- 22 dedit illi semen. ms. G. pro, gloriam.
- 24 & in Isaac eodē modo. ms. G. pro, & Isaac.
- 25 & testamentum confirmauit. ms. G. pro, & testamentum suum confirmauit.
- CAP. 45.
- 5 audiuit eum. ms. G. pro, audiuit enim eum.
- 6 & dedit illi coram præcepta. ms. G. pro, illi cor ad præcepta.
- 7 Aaron fratrem eius. ms. G. pro, suum.
- 9 zona glorie. ms. G. pro, iustitia.
- 12 stola sancta auro. ms. G. pro, stolam sanctam.
- 14 coronam auream super mitram eius, expressam. ms. G. pro, corona aurea super mitram eius, expressa.
- 14 desideria oculorum. ms. G. pro, desiderio.
- 17 sacrificia ipsius consumpta sunt. ms. G. pro, consummata sunt. G. habent, tota offerentur.
- 21 dedit illi. ms. G. pro, & dedit illi.
- 25 diuisit illi. ms. G. pro, dimisit illi.
- 27 Cæterum in terra, gentes. ms. G. pro, inter gentes.
- 31 & testamentum Dauid regis. ms. G. pro, regi.
- CAP. 46.
- 4 ipse Dominus perduxit. ms. G. pro, percussit.
- 12 vt videret omnes. ms. G. pro, & viderunt omnes.
- 15 permanens ad filios illorum. ms. G. pro, permanente.
- 17 & vidit Dominus Iacob. ms. G. pro, Deum.
- CAP. 47.
- 3 sicut cum agnis. ms. G. pro, sicut in agnis. sicut G. tamen habent.
- 16 rexit anima tua. ms. G. pro, sua.
- 30 valde auerterunt illos. ms. G. pro, valde enim auerterunt illos.
- CAP. 48.
- 1 quasi fax ardebat. ms. G. pro, facula.
- 10 in iudiciis temporum. ms. G. pro, in iudiciis.
- CAP. 50.
- 1 corroborauit populum. ms. G. pro, templum.
- 2 & excelsa templi. ms. G. pro, excelsi parietes templi. G. habent, excelsus circuitus templi.
- 4 à pernicie. ms. G. pro, à perditione. G. habent, à casu.
- 11 & vestiri eum consummatione. ms. G. pro, in consummatione.
- 30 Qui ponet illa in corde suo. ms. G. pro, ponit.
- CAP. 51.
- 33 comparate vobis sine argento. Et collū. ms. G. pro, sine argento sapientiam. Et collum.
- IN ESAIA.
- Hier. significat quod lectionem habeat textus commentariis Hieronymi adiunctus.
- CAP. I.
- 3 Israel autem non cognouit. ms. Hier. h. c. pro, Israel autē me non & c. sicut G. tamē habent.
- 11 Plenus sum holocausto arietū & adipe pinguiū. ms. Hier. pro, plenus sum. holocausta arietū & adipem pinguium. Hebræi videntur vtramque lectionem admittere.
- 13 ne afferatis vltra. ms. G. pro, offeratis. sicut Hier. tamen habet. h. & c. habent, ne addatis adducere, vel venire facere. quod etiam pro offerre vsurpatur.
- 15 Manus vestræ. ms. Hier. h. c. pro, Manus enim vestræ. sicut G. tamen & c. habent.
- 23 Principes tui inobedientes. ms. Hier. G. pro, infideles. h. habent, declinantes. c. rebelles.
- 24 heu consolabor. ms. Hier. h. c. pro, heu ego conf.
- CAP. 2.
- 3 Venite & ascendamus. ms. H. G. C. pro, Venire, ascendamus.

7 & repleta est. ms. Hier. h. c. *pro*, repleta est, sicut g. tamen habent.

11 Oculi *sublimes* hominis. ms. Hier. g. *pro*, *sublimes*. h. & c. habent, oculi *sublimitatis* hominis, i. oculi elati & sublimes.

17 Et incuruabitur sublimitas hominum. ms. Hier. h. c. *pro*, *omnis* sublimitas. g. habent, *omnis homo*.

CAP. 3.

1 Et omne robur aquæ. *fortem*. ms. Hier. h. c. *pro*, *Et fortem*.

5 Et irruet populus. ms. c. *pro*, *corruet*. sicut tamen g. & Hier. habent, h. videntur significare, & *opprimetur*, vel *expilabitur* populus. nonnulli exponunt, erit *exactor*, aut *violenter ager* populus, vt significetur seditio.

6 Domesticum patris sui. Vestimentum tibi est. ms. Hier. h. *pro*, patris sui, & *dicet*: Vestimentum, & c. g. & c. habent, *dicens*.

7 *Respondebit* in die illa. ms. h. c. *pro*, *respondebitque*. Hier. habet, & *respondebit*. g. & *respondens*.

9 Agnitio vultus eorum *respondit* eis. ms. Hier. h. *pro*, *respondebit*. g. habent, *restitit*. c. *sestificatur* contra eos.

16 Et dixit Dominus: Pro eo. ms. Hier. h. c. g. *pro*, Dominus *Deus*. Pro eo.

16 Et plaudebant, ambulabant. ms. h. *pro*, & ambulabant, sicut Hier. tamen habet.

CAP. 5.

2 Et plantauit *eam* electam. ms. *pro*, *vineam* electam. sicut c. tamen habent. h. habent, & plantauit *eam vitem optimam*: quibus consentiunt c. Hier. habet, & plantauit *vineam Sorec*: quod solus, ait, Symmachus, *electam* est interpretatus, exprimens sensum qui tenetur in verbo.

6 Et ascendunt vepres. ms. h. *pro*, & ascendunt *super eam* vepres. sicut tamé g. & Hier. habet.

7 *Vinea enim* Domini. ms. h. g. c. *pro*, *autem*. sicut Hier. tamen habet.

9 In auribus meis sunt hæc, *Domini* exercituum. ms. Hier. g. h. *pro*, sunt hæc, *dicunt* *Domini* exercituum.

CAP. 6.

3 Sanctus Dominus exercituum, ms. Hier. h. g. c. *pro*, Dominus *Deus* exercituum.

CAP. 7.

4 In ira furoris *Rasin* & *Syriae*, & c. ms. Hier. h. c. *pro*, *Rasin regis Syriae*.

14 Et *vocabis* nomē eius *EMANUEL*. ms. Hier. g. h. *pro*, *vocabitur*. c. habent, *vocabit*. quo modo etiam h. verti posse testatur Hier.

CAP. 8.

18 Et pueri, quos. ms. h. g. c. *pro*, & pueri *mei*, quos.

19 A Deo suo *requirit*. ms. Hier. *pro*, *requirit*. sicut tamen h. & c. habent.

19 *Requirit*, pro viuus à mortuis? ms. Hier. h. g. c. *pro*, *requirit visionem*, pro viuus ac mortuis.

21 Et transibit per eam, *corruet*. ms. Hier. h. g. c. *pro*, & *corruet*.

22 Et tenebræ, *dissolutio*, & c. ms. Hier. h. *pro*, & *dissolutio*.

CAP. 9.

13 Incuruantem & *refrenantem* die vna. ms. *pro*, *deprauantem*. sicut tamen habent ms. quedam, Hier. & Compl. g. habent, *magnum* & *paruum*. c. *dominatorem* & *satrapam*. h. *ramum* & *iuncum*.

17 Et conuoluetur superbia fumi. ms. h. *pro*, in superbia. sicut Hier. tamen habet.

20 Et Ephraim *Maaassen*: simul ipsi. ms. Hier. h. c. *pro*, & simul. g. habent, *quia* simul.

CAP. 10.

5 In manu *eorum* indignatio mea. ms. h. Hier. g. c. *pro*, *eius*.

24 In virga percutiet te. ms. Hier. h. *pro*, in virga *enim*.

25 Indignatio & furor meus. ms. h. g. c. *pro*, indignatio *mea*, & sicut Hier. tamen habet.

32 Filia Sion, collem Ierusalem. ms. Hier. h. *pro*, & collem. sicut tamen g. & c. habent.

CAP. 11.

8 Super *foramine* aspidis. ms. h. g. c. *pro*, *foramina*. Hier. habet, super *foramen*.

8 Et in *cauernam* reguli. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *cauerna*. CAP. 13.

4 Regum & gentium congregatum. ms. g. *pro*, regum, gentium, sicut tamen Hier. h. & c. habent: nisi quod h. & c. *pro* *regum*, habeant *regnorum*.

4 *Præcipit* militiae belli. ms. h. c. *pro*, *præcepit*. sicut tamen Hier. & g. habent.

9 Ecce dies *Dñi* *venit*. ms. Hier. h. g. *pro*, *veniet*.

18 Et *lactentibus* *uteri*. ms. Hier. quibus consentiunt h. quæ habent, & *fructui ventris*. g. quæ habent, & *filiorum vestrorum*. & c. quæ habent, & *super parvulum ventris*, & c. *pro*, & *lactantibus* *uteri*.

CAP. 14.

9 Infernus subter conturbatus est. ms. g. *pro*, subter *te*. sicut Hier. & c. tamé habent. h. infernus subter conturbatus est tibi, vel propter te.

20 Tu enim terram tuam *disperdidisti*. ms. Hier. *pro*, *disperdisti*.

27 Dominus enim exercituum decreuit. ms. h. Hier. g. c. *pro*, Dominus exercituum.

31 Et non est qui *effugiet* agmen eius. ms. *pro*, *effugiat*. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 15.

3 Et in plateis eius omnis *vlulat*. ms. h. habent, omnis *vlulabit*. g. *vlulate*. c. omnes *vlulant*, *pro*, omnis *vlulatus*. sicut Hier. tamé habet.

3 *Descendit* in fletum. ms. h. quibus c. cōsentiunt, *pro*, *descendet*. sicut Hier. tamen habet.

5 Vitulam *cōternantem*. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *cōsternantem*.

CAP. 16.

1 Emitte agnum dominatorem terræ. ms. Hier. h. g. c. *pro*, agnum *Domine* dominatorem.

14 Et nunc locutus est *Dominus* dicens. ms. Hier. h. g. c. *pro*, locutus est dicens.

14 Et relinquetur paruus & modicus. ms. h. Hier. g. c. *pro*, in eo paruus & c.

CAP. 17.

4 Et pinguedo carnis eius *marcescet*. ms. *pro*, *emarcescet*. Hier. habet, & pingues carnes eius *marcescent*.

8 Non *respiciet* lucos & delubra. ms. h. *pro*, *respiciet*. sicut tamen Hier. & g. habent.

CAP. 18.

2 Ad gentem expectantem, *expectantem* & conculcatam. ms. h. quoque eandem vocem repetunt, non tamen g. nec Hier.

4 Dominus ad me: *Quiescam*. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *Ego quiescam*.

5 Totus *efflorebit*. ms. *pro*, *effloruit*. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 19.

4 Ait Dominus *Deus* exercituum. ms. Hier. *pro*, Dominus exercituum. sicut g. tamé habet, h. & c. habent, *Dominator* *Dñs* exercituum.

CAP. 20.

4 *Nudum* & *discalceatum*. ms. *pro*, *nudam* & *discalceatam*, quod tamen h. magis exigere videntur. g. & c. habent, *nudos* & *discalceatos*. Hier. habet, *Iuuenum* & *senum nudam* & *discalceatam*.

6 *Ecce hæc* erat spes nostra. ms. Hieron. h. g. c. *pro*, *hæc* erat.

CAP. 21.

12 *Cōuertimini*, venite. ms. Hier. *pro*, & venite.

CAP. 22.

8 Et *videbis* in die illa. ms. Hier. h. *pro*, *videbitis*. g. habent, *inspicient*.

CAP. 23.

16 Sume citharam. ms. Hier. h. g. *pro*, sume *tibi* citharam.

18 Et erunt *negotiationes* eius. ms. h. g. c. *pro*, *negotiationes*. Hieron. habet, & *erit negotiatio* eius.

CAP. 24.

2 Sic dominus eius: sicut ancilla. ms. Hieron. h. c. *pro*, & sicut ancilla. g. tamen habent & c.

4 Defluxit orbis, infirmata est. ms. Hier. h. c. *pro*, & infirmata est.

CAP. 25.

1 Domine Deus meus es tu, exaltabo te. ms. Hier. h. g. c. *pro*, & exaltabo te.

6 Conuiuium vindemiæ, pinguium medullatorum. ms. Hier. h. *pro*, *conuiuium* pinguium medullatorum.

CAP. 26.

6 Conculcabit eam pes, *pedes* pauperis. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *pes* pauperis.

10 Et non discet iustitiam: in terra. ms. Hier. h. g. *pro*, iustitiam *facere*: in terra.

11 Et non videant. ms. Hieron. g. *pro*, *vt* non. h. neutrum habent, sed tantum: non videbunt.

CAP. 27.

8 *Meditata* est in spiritu suo. ms. *pro*, *meditatus* est. sicut tamen habent Hieron. h. g. & c.

CAP. 28.

21 *Sicut* in valle. ms. Hier. h. quibus c. sensu conueniunt, *pro*, *sic* in valle.

21 Alienum opus eius. ms. Hier. h. *pro*, *alienum est* opus eius.

21 Peregrinum opus eius ab eo. ms. h. g. *pro*, *peregrinum est* opus. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 30.

4 *Erant* enim in *Tani*. ms. h. c. *pro*, *ierant* enim in *Taphnis*. Hier. habet, *erunt*. g. habent, *quia sunt* in *Thanis*: *pro*, *Taphnis*, & *Tani*. h. habent *Tfoan*.

8 Nunc *ergo* ingressus. ms. g. *pro*, nunc ingressus. sicut tamen Hier. & h. habent.

CAP. 32.

7 Cogitationes *concinnauit*. ms. Hier. h. *pro*, *concinabit*. g. habent, *iniqua cogitat*.

10 Post dies & *annum* vos. ms. h. *pro*, & *annos*, & vos. g. habet, *diebus anni*. c. *diebus* enim cum *annis*. Hier. habet, & *annum* & vos.

11 Exuite vos, & *confundimini*. ms. Hier. *pro*, *confundemini*. h. habent, & *nudare*. g. *nude estote*. c. *nudamini*.

13 *Spina* & vepres ascendunt. ms. Hieron. *pro*, *spina*.

CAP. 33.

2 Te enim *expectauimus*. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *expectamus*.

6 In temporibus *tuis*. ms. Hier. h. *pro*, *suis*. c. habent, in tempore *suo*.

10 Nunc exaltabor, nunc *subleuabor*. ms. Hier. h. g. c. *pro*, & nunc *sublimabor*: videtur tamen a quæ posse verti *sublimabor*, ac *subleuabor*.

11 Concipietis ardorem, parietis stipulam. ms. Hier. h. *pro*, & parietis.

15 Et loquitur *veritates*. ms. Hier. *pro*, *veritatem*. h. habet, *rectitudines*. g. *rectam viam*.

CAP. 34.

6 Et hircorum, de sanguine. ms. Hier. h. *pro*, & de sanguine.

CAP. 35.

4 Confortamini, nolite timere. ms. h. g. *pro*, & nolite. sicut tamen Hier. & c. habent.

4 Et saluabit vos. ms. Hier. h. c. *pro*, nos, sicut g. tamen habent.

CAP. 37.

14 Et expandite eos *Ezechias* coram Domino. ms. h. g. *pro*, eos coram Domino. sicut g. tamen habent.

28 Et introitum tuum cognoui. ms. h. *pro*, ego cognoui. sicut g. tamen habent.

29 In *viâ*, per quâ venisti. ms. Hier. *pro*, in *via*.

CAP. 38.

5 Et vidi *lachrymâ tuâ*. ms. h. *pro*, *lachrymas tuas*.

16 Domine sic viuatur. ms. *pro*, Domine *si* sic viuatur. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 40.

14 Et erudiuit eum *scientiam*. ms. *pro*, *scientia*.

19 Nunquid sculpsit *conflauit* faber? ms. Hier. h. g. *pro*, *conflabit*.

21 Nunquid non *scitis*? ms. *pro*, *scietis*. sicut tamen h. Hier. & g. habent.

24 *Equidem* neque *plantatos*, neque *satos*, neque *radicatos* in terra trunco eorum. *ms. pro, Et quidem* neque *plantato*, neque *sato*, neque &c. *n. habent*, Etiam non sunt plantati, etiam neque sunt sati. *g. Non enim plantabuntur*, neque ferentur. *Hier. Equidem* neque *plantatus*, neque *satus*, neque *radicatus* in terra trunco eorum.

28 Qui creauit terminos terræ, non deficiet. *Ms. Hieron. n. g. c. pro, & non deficiet.*

CAP. 41.

2 & sicut stipulam. *n. g. c. pro, sicut stipulam. sicut n. tamen habent.*

7 vt non moueretur. *ms. pro, moueatur.*

12 erunt quasi non sint. *ms. n. g. c. pro, & erunt.*

18 Aperiam in *supremis* collibus. *ms. n. pro, in supinis. sicut Hier. tamen habet. g. habent, in montibus. c. in torrentibus.*

CAP. 42.

13 & sicut vir preliator. *ms. pro, sicut vir &c. sicut n. tamen habent.*

CAP. 43.

3 *Egyptū, Æthiopiam. ms. n. c. pro, & Æthiopiam. sicut g. tamen habent.*

20 glorificabit me. *ms. n. g. c. pro, & glorificabit.*

CAP. 44.

7 Ex quo constitui populum antiquū. *ms. Hier. n. g. c. pro, constitui mihi.*

11 conuenient omnes. *ms. Hier. n. g. c. pro, conuenient enim omnes.*

16 & de medio eius carnes comedit. *ms. Hier. n. g. c. pro, carnes comit, & comedit.*

20 Cor insipiens *adorauit* illud. *ms. n. pro, adorabit. sicut tamen Hier. habet.*

CAP. 45.

4 & vocauit te in nomine tuo. *ms. n. pro, te nomine tuo. sicut tamen g. habent.*

5 Ego Dominus, & non est amplius. *ms. n. c. pro, Ego Dominus, non est.*

9 Væ qui contradicit *factori* suo. *ms. pro, sictori. n. habent, plasmatori.*

12 Ego, manus meæ. *ms. n. g. c. pro, Ego, & manus meæ.*

CAP. 46.

6 conducentes *aurificem. ms. Hier. n. g. pro, artificem.*

8 & confundimini. *ms. pro, confundamini.*

13 & *Israëli* gloriam meam. *ms. n. g. pro, in Israël.*

CAP. 49.

3 Quia in te *gloriorabor. ms. Hier. n. g. pro, glorificabor.*

5 Et nunc dicit Dominus. *ms. Hier. n. c. pro, Et nunc hac dicit. g. habent, sic dicit.*

6 Ecce dedi te in lucem gentium. *ms. g. pro, dedi te in lucem. sicut Hier. habet. n. habent, & dedi.*

CAP. 50.

1. Ecce in iniquitatibus vestris. *ms. n. g. c. pro, Ecce enim in.*

6 ab increpantibus & conspuentibus. *ms. Hier. n. g. c. pro, & conspuentibus in me.*

CAP. 53.

2 Et ascendit. *ms. n. pro, ascendet.*

11 In scientia sua iustificabit. *ms. Hier. n. c. pro, Scientia sua.*

11 Ipse iustus *seruus meus* multos. *ms. n. pro, seruos meos. sicut Hier. habet.*

CAP. 54.

1 *Letare* sterilis. *ms. g. pro, Lauda. n. habent, Praconiza.*

1 quàm eius quæ *habet* virum. *ms. pro, habebat. n. habent, quàm filij maritata. g. quàm habentis virum.*

CAP. 55.

13 Pro *saluunca* ascendet abies. *ms. pro, Pro saluuncula. sicut Hier. tamen habet.*

CAP. 57.

21 Nō est pax, dicit Deus meus, *impiis. ms. Hier. n. pro, Non est pax impiis, dicit Deus meus. sicut tamen g. habent.*

CAP. 58.

2 Rogant me iudicia iustitiæ: appropinquare Deo volunt. *ms. n. pro, & appropinquare. sicut g. tamen habent.*

VARIÆ LECTIONES

7 Induc in domū. Cūm videris nudum. *ms. n. pro, in domum tuam. sicut tamē g. habent.*

CAP. 60.

9 Me enim insulæ *expectant. ms. pro, expectabunt. sicut tamen n. & c. habent. g. habent, expectauerunt.*

CAP. 61.

1 Eo quōd vnixerit Dominus me. *ms. n. pro, vnixerit me. sicut tamen g. habent.*

3 vt ponerem lugentibus Syon. *ms. Hier. n. c. pro, vt ponerem fortitudinem lugentibus.*

8 Diligens iudiciū, odio habens. *ms. n. c. pro, & odio habens. sicut g. tamen habent.*

8 rapinam in *holocausto. ms. pro, in holocaustum.*

CAP. 63.

10 & affixerunt spiritum *sanctum* eius. *ms. g. pro, sancti* eius. *Hier. habet vtrunque. n. habent, sanctitatis* eius.

11 Moyſi populi sui. *ms. n. Hier. pro, & populi.*

CAP. 64.

8 & ne vltra memineris iniquitatis: ecce. *ms. n. c. pro, iniquitatis nostra: ecce. sicut g. tamen habent.*

CAP. 65.

1 ad gentem quæ non inuocabat nomē meum. *ms. Hier. n. g. c. pro, ad gentem, quæ nesciebat me, & quæ non inuocabat nomē meū.*

6 & retribuam in *sinum* eorū. *ms. n. g. pro, in sinu.*

22 Et opera manuum eorum inueterabūt *electis* meis. Nō laborabunt frustra. *ms. Hier. quibus accedunt n. & c. quæ habent, Et opus manuum suarum inueterabunt electi mei. Quam lectionē agnoscit Hier. & Septuaginta ab eo citati. Nō &c. pro, Electi mei nō laborabūt frustra. sicut g. tamē hodie hab.*

CAP. 66.

1 Et quis est iste locus *quietis* meæ? *ms. pro, Et quis iste locus requietionis meæ? n. & g. vtroque modo possunt verti.*

17 post *vnam* intrinsecus. *ms. n. pro, post iannam. sicut tamen habet textus Hier. commentariis additus.*

22 dicit Dominus: sic stabit. *ms. Hier. n. c. c. pro, dicit Dominus Deus: sic stabit.*

IN IEREMIA

PROPHETA.

CAP. I.

7 Noli dicere, Puer sum. *ms. n. c. pro, Quia* puer sum. *sicut tamen Hier. & g. habent.*

9 Et dixit Dominus ad me. *ms. Hier. n. g. c. pro, Et dixit ad me.*

CAP. 2.

7 fructum eius, & *optima* illius. *ms. pro, & bona* illius. *sicut tamen Hier. & g. habent. n. habent, & bonum* eius.

11 Si mutauit gens deos, & certè. *ms. n. c. pro, deos suos, & c. sicut g. tamen habent.*

CAP. 4.

10 Et ecce peruenit gladius. *ms. n. g. c. pro, Ecce* peruenit.

31 Vox filiae Syon *intermorientis. ms. pro, inter morientes. sicut Hier. habet.*

CAP. 5.

4 Ignorantes viam Domini, iudicium Dei sui. *ms. Hier. n. pro, & iudicium. sicut g. tamen habent.*

6 Quia *multiplicata* sunt prauaricationes eorū. *ms. Hier. pro, multa.*

8 Equi amatores, & emissarij facti sunt. *ms. pro, amatores in feminas, &c. sicut Hier. tamen habet. Istud, in feminas, neque etiam n. habent, nec g. nec c.*

13 Propheta fuerunt in ventum, & responsum. *ms. n. g. c. pro, in ventum locuti, &c.*

14 in ore tuo ignem. *ms. g. pro, in ignem. sicut tamen Hier. & n. habet. c. habet, instar ignis.*

14 & populum istum ligna. *ms. n. g. pro, in ligna. sicut tamen Hier. habet.*

17 & armenta tua: comedet vineam tuam. *ms. n. pro, & comedet. sicut tamen g. habent.*

19 Sic seruietis alienis in terra non vestra. *ms. n. g. pro, diis* alienis. *quomodo Hier. saltem intellexit. c. habent, populis colētibz idola.*

20 Annunciate hoc domui Iacob. *ms. n. c. Hier. pro, hac. sicut g. tamen habent.*

CAP. 6.

18 Et *cognosce* congregatio. *ms. Hier. n. pro, & cognoscite.*

19 Ecce ego adduco mala. *ms. n. g. pro, adducam.*

21 vicinus & proximus, & peribunt. *ms. Hier. c. pro, vicinus & proximus peribunt. sicut tamen g. habent. n. vtramque videntur recipere lectionem.*

27 & probabis *viam* eorū. *ms. Hier. n. g. c. pro, vias.*

CAP. 7.

24 sed abierunt in *voluntatibus. ms. Hier. pro, voluptatibus. n. & c. habent, in consiliis. g. in desiderijs.*

32 & *sepelient* in Topheth. *ms. n. g. c. pro, sepelientur. sicut Hier. tamen habet.*

CAP. 8.

4 Nunquid qui *cadet*, non resurget? *ms. Hieron. pro, cadit. n. & c. habent, Nunquid cadent, & non &c. g. cadens.*

11 & sanabant *contritionem* filiarū. *ms. Hier. n. g. c. pro, contritiones.*

CAP. 9.

2 adulteri sunt, cætus prauaricatorū. *ms. Hier. n. g. pro, & cætus.*

20 & *assumas* auris vestra. *ms. Hieron. n. c. pro, & assumant aures vestra. sicut g. tamen habet.*

21 per fenestras *nostras*, ingressa est domos *nostras. ms. n. Hier. c. pro, per fenestras vestras, ingressa est domos vestras. sicut g. tamen habent.*

CAP. 10.

5 in similitudinem palme *fabricata* sunt. *ms. Hieron. pro, fabricata* sunt.

9 & aurum de *Ophaz. ms. Hier. n. pro, Ophir. a. habent, Mophaz.*

14 omnis homo à sciētia, confusus est. *ms. Hier. n. g. c. pro, à scientia sua, confusus est.*

22 & *habituaculum* draconum. *ms. Hier. n. g. c. pro, habituacula.*

CAP. 11.

4 quæ *præcipio* vobis. *ms. Hier. g. pro, præcepi. n. habent futurum Piel.*

13 & secundū numerum viarum Ierusalem. *ms. Hier. n. g. c. pro, viarum tuarum Ierusalem.*

15 in domo mea *facit. ms. pro, fecit. sicut tamen Hier. & g. habent.*

19 super me consilia, Mittamus lignū. *ms. Hier. n. pro, dicentes, Mittamus. sicut g. habent.*

CAP. 12.

12 Venerunt vastatores. *ms. Hier. n. g. c. pro, venerunt omnes vastatores.*

12 vastatores: quia gladius Domini. *ms. Hier. n. c. c. pro, vastatores terra, quia &c.*

CAP. 13.

6 Surge, vade ad Euphraten. *ms. n. g. pro, & vade.*

18 humiliamini: sedete, quoniam. *ms. Hier. n. c. pro, sedete in terra, quoniam.*

18 quoniam *descendit* de capite vestro. *ms. Hier. n. g. c. pro, descendet.*

CAP. 14.

8 saluator eius in tēpore tribulationis. *ms. Hier. n. c. pro, saluator noster in &c.*

9 velut vir vagus, vt fortis. *ms. n. pro, vagus & fortis.*

14 & diuinationem, & *fraudentiam. ms. pro, & diuinationem fraudulentam. sicut Hieron. habet. n. habent, & diuinationem, & nihil. g. & diuinationes, & auguria.*

18 Propheta *namq; & sacerdos. ms. pro, quoque. sicut Hier. habet. n. habent, etiā propheta, etiā sacerdos. g. & c. propheta & sacerdos.*

20 *iniquitatem* patrum nostrorum. *ms. n. pro, iniquitates.*

CAP. 15.

1 Si *steterit* Moyſes & Samuel. *ms. Hier. n. g. pro, steterint.*

14 in furore meo: super vos ardebit. *ms. Hier. n. g. pro, & super vos.*

CAP. 16.

14 Propterea, ecce dies *veniunt. ms. Hier. n. g. pro, venient.*

CAP. 17.

CAP. 17.

- 4 Quoniam ignem succedisti in furore meo. ms. Hier. h. g. pro, succedisti.
 9 Præuam est cor omnium, & inscrutabile. ms. Hier. pro, hominis. h. & c. habent, Dolosum est cor præ omnibus. g. Profundum est cor super omnia.
 26 de ciuitatibus Iuda, & circuitu Ierusalem. ms. pro, & de circuitu. sicut tamen h. & c. habent.

CAP. 18.

- 15 in viis suis, in semitis seculi. ms. h. g. c. pro, & in semitis.

CAP. 19.

- 2 ad vallem filij Ennon. ms. Hier. h. pro, filiorum Ennon. sicut g. tamen habent.
 2 quæ ego loquar ad te. ms. Hier. h. g. c. pro, quæ ego loquor.
 6 Propterea, ecce dies veniunt. ms. Hier. h. g. pro, venient.
 8 Super vniuersas plagas eius. ms. h. c. pro, Super vniuersa plaga eius. sicut tamen g. & Hier. habent.

CAP. 21.

- 7 & non mouebitur, neque parces. ms. pro, & non flebetur. sicut Hier. omnino habet. h. & c. habent, non ignoscet.

CAP. 23.

- 4 & non formidabunt vltra. ms. h. g. c. pro, non formidabunt vltra. sicut Hieron. tamen habet.
 6 In diebus illius saluabitur Iuda. ms. h. g. c. pro, illius. sicut Hier. tamen habet.
 13 Vidi fatuitatem: prophetabant in Baal. ms. Hieronym. h. g. pro, & prophetabant in Baalim.
 14 Vidi similitudinem, adulterium, & iter mendacij. ms. Hier. pro, adulterantium. h. habent, Vidi turpitudinem, adulterare, & c. g. Vidi horribilia, adulterantes, & c.
 19 Turbo dominicæ indignationis egreditur. ms. g. pro, egredietur. sicut tamen Hier. habet. h. habent, egressus est.
 24 Nunquid non cælum & terram ego impleo? ms. Hier. h. g. pro, implebo.

CAP. 25.

- 2 quod vel quæ locutus est Ieremias. ms. Hier. h. g. c. pro, & locutus est.
 38 quasi leo vmbra culum suum, quia facta. ms. h. g. c. pro, suum, facta.

CAP. 28.

- 9 Cùm venerit verbum eius, sciatur. ms. Hier. h. g. pro, tunc sciatur.

CAP. 29.

- 1 Verba libri quem misit. ms. Hier. pro, quæ misit. sicut tamen g. habent. h. & c. vtrunque admittunt.
 6 & multiplicamini ibi. ms. Hier. h. g. c. pro, multiplicabimini.
 8 Hæc enim dicit Dominus. ms. Hier. h. g. c. pro, Hæc dicit Dominus.
 14 & inueniar à vobis. ms. Hier. h. g. c. pro, inueniar.
 15 quia dixistis, Suscitauit nobis. ms. h. g. c. pro, Suscitabit. sicut tamen Hier. habet.

CAP. 30.

- 13 ad alligandum: curationum vtilitas. ms. Hieron. quibus satis fauent h. g. c. pro, ad alligandam curationem tuam, vtilitas.
 16 & qui te vastant, vastabuntur. ms. Hier. h. g. c. pro, & omnes qui te.

CAP. 31.

- 14 Populus meus bonis meis adimplebitur. ms. Hier. h. g. c. pro, bonis adimplebitur.
 17 filij ad terminos suos. ms. Hieron. h. g. c. pro, filij tui ad terminos suos.
 18 Castigasti me, & eruditus sum. ms. Hieron. h. g. c. pro, Castigasti me Domine, & eruditus sum.
 32 Pepigi cum patribus eorum. ms. h. g. c. pro, cū patribus vestris. sicut Hier. tamen habet.
 34 Cognoscite Dominum, ms. Hier. h. c. pro, Cognosce. sicut g. tamen habent.
 38 Ecce dies veniunt. ms. Hier. h. g. pro, venient.

- 39 Et exibat vltra norma mensuræ. ms. Hier. h. g. c. pro, normam.

CAP. 32.

- 32 ipsi, & reges eorum, principes eorum. ms. h. pro, & principes. sicut tamen Hi. & g. habent.
 33 docerem eos diluculo, & erudire. ms. h. g. pro, docerem eos, & erudirem diluculo.

CAP. 33.

- 2 Qui facturus est, Dominus formaturus. ms. h. c. pro, Qui facturus est, & formaturus. sicut g. tamen habent.
 6 Ecce ego obducam ei cicatricem. ms. h. g. pro, eis cicatricem.
 16 Et hoc est quod vocabit eam. ms. pro, & hoc est nomen quod vocabunt eam. sicut g. habent: nisi quod pro, eum; habeant, ei. h. habent. Et iste qui vocabit eam.
 22 & metiri arena maris. ms. h. g. c. pro, arena maris.

CAP. 34.

- 5 quia verbum ego locutus. ms. h. g. pro, verbū hoc ego locutus.
 11 seruos & ancillas quos. ms. h. g. c. pro, seruos suos, & ancillas suas, quos.
 11 quos dimiserant liberos. ms. pro, dimiserunt.
 17 Ecce ego prædico vobis libertatem. ms. h. g. c. pro, Et ego.

CAP. 35.

- 10 & obedientes fecimus. ms. h. g. c. pro, & obedientes fuimus.
 17 Ecce ego adduco. ms. h. g. pro, adducam.

CAP. 36.

- 30 dicit Dominus contra. ms. h. g. c. pro, Dominus Deus contra.

CAP. 38.

- 4 ad eos iuxta verba hæc. ms. h. g. pro, vniuersa verba hæc.
 5 Nec enim fas est regem vobis. ms. h. g. c. pro, fas est vobis.
 6 in funibus, & in lacu nō erat. ms. h. c. pro, in funibus, in lacum, in quo non erat. g. habet, in funibus in lacum, & in lacu non erat.
 11 & antiqua quæ. ms. h. c. pro, & antiqua vestimenta, quæ.
 12 ad Ieremiam, Pone. ms. h. g. c. pro, ad Ieremiam prophetam, Pone.
 12 & subter funes. ms. pro, & super funes. g. habent, sub funibus. h. desubter funes.
 20 Respondit autem Ieremias, Non te tradent. ms. pro, Respondit autem Ieremias, & dixit ei, Non & c. h. g. c. habent, Et dixit Ieremias, Non.

CAP. 40.

- 8 Et Iohanan & Ionathan filij Careæ, & Sareas filius. ms. h. c. pro, Et Iohannā filius Careæ, & Ionathan, & Sareas filius.
 11 & in filiis Ammon. ms. h. g. c. pro, & in finibus Ammon.

CAP. 42.

- 1 filius Osaia. ms. pro, Oziæ. h. habent, Hofaiah. g. Oziou.
 19 Obtestatus sum vos hodie. ms. pro, vobis. h. habent, contestatus sum in vos. g. contestatus sum vobis.

CAP. 43.

- 2 filius Osaia. ms. pro, Osiæ. vt supra cap. 42. vers. i.
 3 vt interficiat nos. ms. quibus g. c. & h. fauent. pro, & interficiat.
 9 Sume lapides grandes. ms. h. pro, Sume tibi lapides.

CAP. 44.

- 1 ad Ieremiam, ad omnes Iudæos, ms. h. pro, & ad omnes. g. habent, omnibus Iudæis.
 4 huius quam odi. ms. pro, huiusmodi quā odiui. h. quoque, g. & c. habent tantum, huius.
 7 malum grande contra animas. ms. h. g. c. pro, malum grande hoc contra.
 12 in terra Egypti, cadent in gladio. ms. h. pro, & cadent. sicut g. tamen habent.
 17 sine vitis nostris fecimus ei. ms. h. g. pro, faciemus ei.
 19 & ad libandum ei libamina. ms. h. g. c. pro, & ad libandum libamina.

CAP. 46.

- 6 non fugiat velox. ms. g. pro, non fugiet. sicut c. tamen habet. h. vtroq; modo reddi possunt.
 12 in sortem, & ambo. ms. pro, in sortem, ambo. h. habent, simul ambo. g. in idipsum vtriq;
 19 in solitudinem erit. ms. h. g. c. pro, in solitudine erit.
 25 & super eos qui confidunt. ms. h. g. pro, & super omnes qui.

CAP. 47.

- 2 Ecce aquæ ascendunt. ms. h. g. pro, descendunt.
 2 vlulabit omnis habitator. ms. h. pro, vlulabunt omnes habitatores. sicut tamen g. habent.
 6 Viquequo non quiescis? ms. pro, requiesces. h. g. c. habent, quiesces.

CAP. 48.

- 18 Moab ascendit. ms. h. g. c. pro, ascendet.
 34 Aquæ quoque Nemrim. ms. h. g. c. pro, aquas vero Nemrim.
 38 super omnia tecta. ms. h. c. pro, & super. sicut g. tamen habent.

CAP. 49.

- 11 pupillos tuos, ego faciam eos. ms. h. pro, & ego.
 29 formidinem in circuitu. fugite. ms. h. g. c. pro, in circuitu eius. fugite.

CAP. 50.

- 2 confusa sunt sculptilia. ms. h. g. c. pro, sunt omnia sculptilia.
 2 sculptilia eius. ms. h. c. pro, sculptilia eorum. sicut g. habent.
 3 ascendit contra eam. ms. h. g. c. pro, ascendet contra eam.
 7 patrum eorum Domino. ms. h. g. c. pro, eorum à Domino.
 8 ante gregem. ms. h. pro, greges. g. habent, ante faciem ouium.
 9 Ecce ego suscito. ms. h. g. pro, suscitabo.
 11 sicut vitulus super. ms. pro, vituli. sicut g. tamen habent. h. habent, vitula.
 12 in gentibus, deserta. ms. h. g. c. pro, in gentibus, & deserta.
 19 pascetur Carmelum. ms. pro, Carmelus. h. habent, & pascetur Charmel. c. in terra Charmel. g. in Carmelo.
 31 quia venit dies tuus. ms. h. g. c. pro, quia veniet dies tuus.
 41 Ecce populus venit. ms. h. g. c. pro, veniet.

CAP. 51.

- 6 & saluet vnusquisque. ms. h. g. c. pro, vt saluet vnusquisque.
 6 quoniam tempus vltionis est. ms. h. c. pro, vltionis eius est. sicut g. tamen habent.
 11 implete pharetras. ms. h. g. pro, & implete.
 16 & producit ventum de thesauris. ms. h. pro, ventos. g. habent, lumen.
 52 super sculptilia eius. ms. h. g. c. pro, super sculptilia Babylonis.

CAP. 52.

- 4 decima mensis. ms. h. g. pro, decima die mensis.
 6 nona mensis. ms. h. g. pro, nona die mensis.
 16 princeps militiæ in vinitores. ms. h. g. pro, militiæ, vinitores.
 22 omnia area: similiter columna secunda, & malogranata. Et fuerunt. ms. h. g. c. pro, omnia anca. Et fuerunt.

IN THRENIS

IEREMIÆ.

CAP. I.

- 19 vt refocillarent animam suam. ms. Hier. h. pro, animas suas. sicut tamen g. habent.
 12 in sinum matrum suarum. ms. h. g. pro, in sinu. sicut Hier. tamen habet.
 15 mouerunt caput suum. ms. Hier. h. g. pro, capita sua.
 16 & fremuerunt dentibus, dixerunt. ms. h. g. pro, dentibus suis, & dixerunt.
 16 dixerunt, Deuorauimus. ms. h. g. c. pro, Deuorabimus.
 20 si occidetur in sanctuario. ms. h. g. pro, occiditur. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 3.

CAP. 3.

- 2 me minauit, & abduxit. ms. pro, adduxit. sicut Hier. tamen habet. n. habent, fecit ire. g. deduxit.
 10 Leo in absconditis. ms. Hier. n. c. pro, in abscondito.
 17 Et repulsa est à pace anima. ms. n. g. c. pro, repulsa est anima.
 21 hoc recolens. ms. n. g. c. pro, hac.
 23 Noua diluculo. ms. n. c. g. pro, noui.
 43 & percussisti nos, occidisti. ms. n. g. c. pro, & percussisti, occidisti.
 61 Omnes cogitationes eorum aduersum me. ms. n. g. c. pro, cogitationes aduersum.

CAP. 4.

- 14 Cum que non possent, tenuerunt. ms. Hier. n. g. c. pro, possent intrare, tenuerunt.
 17 quæ saluare non poterat. ms. n. g. c. pro, nos nō poterat. sicut Hier. tamen habet.
 22 discooperuit peccata tua. ms. Hier. n. g. c. pro, discooperiet.

CAP. 5.

- 6 vt saturaremur pane. ms. pro, saturemur.

IN PROPHETIA

BARUCH.

CAP. I.

- 7 Et ad sacerdotes. ms. g. pro, & ad reliquos sacerdotes.
 8 Cū acciperet vasa. ms. g. pro, acciperent.
 9 & victos & potentes. ms. g. pro, & cunctos potentes.
 9 & duxit eos in Babylonem. ms. g. pro, victos in Babylonem.
 21 quos misit ad nos. Et abiuiimus. ms. g. pro, quos misit ad nos, & ad iudices nostros. Et abiuiimus.

CAP. 2.

- 7 iudicauerunt in Israel. ms. g. pro, iudicauerunt in Ierusalem.
 18 Super magnitudine, & incedit. ms. g. pro, super magnitudinem mali, & incedit.
 19 fundimus misericordiam ante. ms. g. pro, fundimus preces, & petimus misericordiam.
 22 Quod si non audieritis. ms. g. pro, Quod si nō feceritis, nec audientis.

CAP. 3.

- 27 Neque viam disciplinæ dedit illis. ms. g. pro, disciplinæ inuenerunt.

CAP. 4.

- 37 Veniunt collecti tibi ab oriente. ms. pro, collecti ab. sicut g. tamen habent.

CAP. 6.

- 7 Nam lingua ipsorum polita. ms. g. pro, nā ligna ipsorum polita.

IN PROPHETIA

EZECHIELLS.

CAP. I.

- 3 Iuxta fluiuium Chobar. ms. pro, secus flumen. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 2.

- 3 Ipsi & patres eorum. ms. Hier. n. g. c. pro, Patres eorum.

CAP. 3.

- 10 quos loquor ad te. ms. n. g. c. pro, quos ego loquor ad te.
 19 in iniquitate sua. ms. Hier. n. g. c. pro, in impietate sua.

CAP. 4.

- 3 Pones eam murum. ms. Hier. n. g. c. pro, Pone eam in murum.
 4 & assumes iniquitatem eorum. ms. Hier. n. pro, iniquitates. sicut g. tamen habent.
 7 Brachium tuum erit extensum. ms. Hieron. pro, extensum. n. habent, discooperium. g. Brachium tuum roborabis.
 13 Et dixit Dominus. ms. Hier. n. c. pro, Hac dicit. sicut g. tamen habent.
 14 Et dixit, Ha, ha, ha. ms. pro, A, a, a. Hier. & n. habent Abah.
 16 Ecce ego conteram. ms. n. Hier. g. c. pro, Ecce conteram.
 16 & comedent panem in pondere. ms. Hier. n.

VARIE LECTIONES

- g. pro, & comedent panem suum in pondere.
 17 & contabescant in iniquitatibus. ms. Hier. n. g. c. pro, contabescat.

CAP. 5.

- 4 Et ex eo egredietur. ms. Hier. n. g. c. pro, ex eis egredietur.
 13 Cū impleuero indignationem. ms. Hier. n. g. c. pro, omnem indignationem.
 16 fames pessimas in eos, quæ. ms. g. pro, in eis, quæ.

CAP. 6.

- 9 in vniuersis abominationibus suis. ms. Hier. n. g. c. pro, illis.
 11 Domus Israel, qui gladio. ms. Hieron. n. pro, quia gladio.
 14 & faciam terram desolatam. ms. Hier. n. g. c. pro, terram eorum desolatam.

CAP. 7.

- 7 Venit contractio super. ms. pro, contritio. Hieronymus habet, contractio. g. complicatio. c. regnum. n. חֲרָבָה: quod variis modis ab interpretibus exponitur.
 10 Egredia est contractio. ms. pro, contractio. vt supra vers. 7.

- 14 Super omnem multitudinem eius. ms. Hier. n. g. pro, super vniuersum populum eius.

- 27 & secundum iudicia eorum. ms. n. g. c. pro, iudicium eorum.

CAP. 8.

- 12 Certè vidisti fili hominis. ms. n. g. c. pro, vides. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 9.

- 2 In manu sua. ms. Hier. pro, eius.
 6 Paruulos & mulieres. ms. g. pro, Paruulum. sicut tamen Hier. & n. habent.

CAP. 10.

- 1 Sapphirus, quasi. ms. Hier. n. pro, & quasi.
 2 quæ sunt subitus Cherub. ms. Hieron. n. c. pro, Cherubin. sicut g. tamen habent.
 10 quasi sit rota in medio. ms. Hieron. n. c. pro, quasi si sit.
 11 gradiebantur, non reuertebantur. ms. n. g. c. pro, & non. sicut tamen Hier. & c. habent.

CAP. 11.

- 21 Quorum cor post offendicula. ms. pro, quorū autem cor. sicut Hier. tamen habet.
 24 Adduxitque me in Chaldaeam. ms. n. c. g. pro, adduxit in. sicut Hier. tamen habet.
 24 in visione, in spiritu Dei. ms. Hier. n. g. c. pro, in visionem.

CAP. 12.

- 4 Vasa transmirationis. ms. n. c. pro, transmirationis. sicut Hier. tamen habet. g. habent, captiuitatis.

- 7 præceperat mihi: vasa. ms. Hieron. n. g. c. pro, mihi Dominus: vasa.

- 7 quasi vasa transmirationis. ms. n. c. pro, transmirationis. Hier. habet, migrati. g. captiuitatis.

- 19 propter iniquitatem omnium. ms. Hier. n. g. c. pro, iniquitates. c. habent, rapinam.

- 25 Dominus loquar, quodcunque. ms. n. pro, & quodcunque. sicut g. tamen habent.

CAP. 13.

- 4 quasi vulpes in deserto. ms. Hier. n. g. c. pro, in deserto.
 10 dicentes pax, & non est. ms. Hier. n. g. c. pro, pax, pax, &.

CAP. 15.

- 2 Quid fiet ligno vitis? ms. Hier. pro, de ligno. n. & g. habent, Quid fiet, seu, erit lignum vitis?

- 6 Sic tradidi habitatores. ms. n. g. c. pro, tradam. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 16.

- 14 in decore tuo. ms. pro, meo. sicut n. & c. tamen habent.
 22 & fornicationes tuas, non es. ms. n. g. c. pro, & fornicationes non es.

- 25 multiplicasti fornicationes. ms. Hier. n. g. c. pro, multiplicasti omnes fornicationes.

- 27 Et auferam ius tuum. ms. pro, iustificationem tuam. sicut Hier. tamen habet. n. habent, statum tuum. g. legitima tua.

- 45 Soror sororum tuarū es tu, quæ. ms. pro, tua-

- rum, quæ. sicut g. tamen habent. Hier. & n. habent, tuarum tu, quæ.

- 50 & abstuli eas, sicut vidi. ms. n. pro, vidisti. sicut Hier. amen habet.

CAP. 17.

- 4 in urbem negotiatorum. ms. g. pro, in vrbe. sicut tamen Hier. n. & c. habent.

- 9 & fructum eius distringet. ms. Hier. n. g. c. pro, fructus eius.

- 12 Ecce venit rex. ms. Hier. n. g. c. pro, Ecce veniet rex.

CAP. 18.

- 2 & dentes filiorum obstupuerunt. ms. Hier. g. pro, obstupescunt. n. habent, obstupescunt.

- 9 in præceptis. ms. n. pro, & in præceptis. sicut tamen g. habent.

- 17 nō acceperit, iudicia mea. ms. Hier. n. g. c. pro, & iudicia.

CAP. 19.

- 7 & ciuitates eorum in. ms. Hier. n. c. pro, ciuitates earum.

CAP. 20.

- 21 filij in præceptis. ms. n. c. pro, & in præceptis.

- 28 vt darem illam eis. ms. n. g. pro, vt darem eis.

- 42 Cū induxero vos. ms. Hier. g. pro, adduxero.

- 46 Ha, ha, ha. ms. Hier. pro, A, a, a. n. habent, Abah.

CAP. 21.

- 11 Limatus est, vt sit in manu. ms. Hier. pro, est, in manu. n. & g. habent, ad dandum eum in manu.

- 17 Plaudam manum ad manum. ms. g. pro, manus ad. sicut Hieron. tamen habet. n. vtroque modo possunt verti.

- 22 In cæde, & eleuet. ms. g. pro, vt eleuet. sicut Hieron. tamen habet. n. habent, ad eleuandum.

CAP. 22.

- 2 Nonne iudicas, nonne iudicas ciuitatem. ms. n. c. pro, Nonne iudicas ciuitatem, sicut tamen Hier. & g. habent.

- 31 indignationem meam, in igne. ms. Hier. n. g. c. pro, & in igne.

CAP. 23.

- 8 in adolescentia eius. ms. Hier. pro, sua.

- 24 & rota, & multitudo. ms. n. g. c. pro, & rota, multitudo. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 24.

- 1 decima mensis. ms. Hier. n. g. c. pro, decima die mensis.

- 4 partem bonam, scemur. ms. Hier. n. g. c. pro, & scemur.

- 14 venit, & faciam. ms. Hier. n. c. pro, veni. g. habent, veniet.

CAP. 25.

- 7 & scies quia. ms. n. g. c. pro, scietis.

CAP. 26.

- 15 Deus Tyro. ms. Hieron. n. g. c. pro, Deus de Tyro.

CAP. 27.

- 16 Gemmam & purpuram. ms. pro, guttam & purpuram. sicut tamen Hier. & g. habent. n. habent, carbunculum.

CAP. 28.

- 4 in sapientia tua, &. ms. n. g. c. pro, in sapientia, &.

- 12 plenus sapientia & perfectus. ms. Hier. n. g. c. pro, plenus sapientia, perfectus.

CAP. 29.

- 10 in solitudines, gladio. ms. Hier. n. pro, in solitudinem. sicut tamen g. habent.

- 15 humile: inter cætera. ms. Hieron. n. c. pro, & inter.

- 20 quod laborauerunt. ms. Hier. n. pro, laborauerit. g. habent, laborauit.

CAP. 30.

- 3 Appropinquat dies. ms. Hier. n. g. c. pro, Appropinquabit.

- 14 iudicia in Alexandria. ms. Hier. n. g. c. pro, iudicia mea in Alexandria.

- 24 & confringam brachia. ms. n. pro, & confringam brachium.

CAP. 31.

- 17 in medio nationum. Cui. ms. Hier. n. c. pro, nationum eius. Cui.

CAP. 32.

- 16 Et plangent eum, filia gentium *plangent eum* super. ms. h. g. c. *pro*, filia gentium super. sicut Hier. tamen habet.
 18 Cane lugubre. ms. Hier. *pro*, Cane *carmen* lugubre. h. habent, *Conquerere*. g. *Plange*.
 20 datus est, attraxerunt eam. ms. Hier. h. *pro*, & attraxerunt.
 21 Interfecti gladio. ms. h. g. c. *pro*, *Interfecti*q. Hier. habet, *Interfectis*q.
 22 Sepulchra eius. ms. Hieron. h. g. *pro*, Sepulchra *eorum*.
 23 formidinem in terra. ms. Hier. h. *pro*, formidinem *suam* in. sicut g. tamen habent.
 30 Qui dormierunt. ms. *pro*, *Quia*. sicut Hier. tamen habet. h. & c. habent, & dormierunt.

CAP. 33.

- 3 Et non se obseruauerit. ms. Hier. c. *pro*, Et non obseruauerit. sicut g. tamen habent. h. habent, & non cauerit.
 5 Animam suam *saluauit*. ms. h. g. c. *pro*, *saluabit*.

CAP. 34.

- 10 Cessare eos faciam. ms. Hier. h. g. c. *pro*, Cessare faciam.
 10 Non pascant gregem, nec. ms. h. *pro*, gregem *meum*, nec. sicut tamen habent Hier. & g.
 10 Non erit eis in escam. ms. h. c. *pro*, Non erit *vltra* eis. sicut Hier. tamen habet.
 12 In quos dispersa fuerant. ms. *pro*, In *quibus*. sicut Hier. tamen habet.
 18 pedibus vestris *turbabatis*. ms. Hier. g. *pro*, *turbastis*.
 26 In tempore suo, pluuiz. ms. Hier. h. g. c. *pro*, & pluuiz.

CAP. 35.

- 15 Quia ego Dominus. ms. Hier. h. c. *pro*, *Quia* ego Dominus *Deus*. sicut g. tamen habent

CAP. 37.

- 10 & vixerunt. ms. Hieron. h. g. c. *pro*, & *reuixerunt*.

CAP. 38.

- 2 contra Gog, terram. ms. Hier. h. c. *pro*, & terram. sicut g. tamen habent.
 8 in *nouissimis* annorum venies. ms. *pro*, in *nouissimo*. sicut tamen h. g. & c. habent.

CAP. 39.

- 2 & *educam* te. ms. *pro*, & *educam* te. h. habent, *sextabo* te. g. *deducam*. Hieron. *reducam*, & *deducam*.
 18 Arietum, agnorum. ms. Hier. h. *pro*, & agnorum. sicut g. tamen habent.
 23 Eo quod dereliquerint me. ms. Hier. h. g. *pro*, & quod dereliquerint me.

CAP. 40.

- 16 Pictura palmarum. Et. ms. h. g. c. *pro*, palmarum *calata*.
 33 & *vestibula* eius in circuitu. ms. h. c. *pro*, & *vestibulorum* in.
 39 vt *immolaretur*. ms. *pro*, vt *immoletur*.
 45 Sacerdotum erit, qui excubant. ms. *pro*, Sacerdotum qui. sicut tamen h. & g. habent.

CAP. 41.

- 7 Ad superiora in mediū. ms. h. c. *pro*, & in medium. sicut tamen Hier. & g. habent.

CAP. 43.

- 12 Omnis *finis* eius. ms. h. c. *pro*, omnes *fines* eius. sicut tamen Hier. habet.
 24 offerent eos holocaustum. ms. h. g. c. *pro*, in holocaustum.
 27 Expletis autem diebus. ms. Hier. h. g. c. *pro*, *septem* diebus.

CAP. 44.

- 4 Ianitores domus in omni. ms. Hieron. h. g. c. *pro*, & in omni.

CAP. 45.

- 7 *Longitudinem* autem. ms. *pro*, *longitudinis*.
 15 quae *nutriunt*. ms. *pro*, *nutriuit*. h. & c. habent, de *irriguo*, vel, *pinguibus*. Hieron. habet *nutrit*.
 20 & *expiabitis*. ms. Hier. h. c. *pro*, *expiabis*.

CAP. 46.

- 11 de agnis autem. ms. *pro*, in agnis autem. sicut h. habent. Hieronymus habet, Agnis autem.

CAP. 47.

- 12 Lignum *fructiferum*. ms. *pro*, *pomiferum*. sicut tamen Hier. habet: habet etiā *frugiferum*. h. g. & c. habent, lignum *cibi*, *comestibile*, seu, *cuius fructus comeditur*.
 17 ad Aquilonem, & terminus. ms. h. g. c. *pro*, ad Aquilonem terminus. sicut Hier. tamē habet.
 18 Metiemini, *etiam* plagam. ms. h. c. *pro*, metiemini plagam.

CAP. 48.

- 1 Damasci ad Aquilonem. ms. Hier. g. *pro*, ab Aquilone.
 2 Et ad terminum Dan. ms. *pro*, à termino. sicut tamen Hier. & g. habent. h. & c. habent, *super*, vel *iuxta terminum* Dan.
 12 Et erunt eis primitiæ. ms. h. g. c. *pro*, & erunt primitiæ. sicut tamen Hier. habet.
 21 Sed & ad mare, è regione. ms. h. g. *pro*, à mari.
 31 ciuitatis in nominibus tribuum Israel. ms. g. *pro*, ciuitatis nominibus. Hieron. habet, *ex* nominibus. h. & c. *super*, siue, *secundum* nomina tribuum Israel.

IN DANIELE

PROPHETA.

CAP. I.

- 5 Et de vino, vnde. ms. Hier. h. c. *pro*, & vino, vnde.

CAP. 2.

- 2 Præcepit ergo Rex. ms. Hier. *pro*, Præcepit autē Rex. h. & g. habent, Et dixit rex.
 8 Respondit rex, & ait. ms. Hier. c. *pro*, *respondit*q. sicut g. tamen habent.
 23 Tibi Deus patrum *meorum* confiteor. ms. g. *pro*, *nostrorum*. sicut Hier. tamen habet. c. habent, *patris mei*.
 40 erit velut *ferrum*. ms. Hier. c. g. *pro*, *ferreum*.
 41 partem *teste* figuli. ms. c. *pro*, *testeam*. sicut g. habent. Hier. habet, *testam*.
 47 & Dominus regum, & reuelans. ms. Hier. c. *pro*, regum, reuelans.
 48 & præfectum *magistratum*. ms. Hier. c. *pro*, & præfectum & *magistrum*. g. habent, & principem *saraparum*.

CAP. 3.

- 14 quam *erexi*. ms. *pro*, *constitui*. sicut Hier. tamen habet. c. habent, quam *stare feci*.
 33 & his qui *colunt* te. ms. Hier. *pro*, *colerāt*. g. habent, & *colentibus* te.
 52 & laudabilis, & superexaltatus. ms. g. *pro*, & laudabilis, & *gloriosus*, &. sicut Hier. tamē habet.
 54 & *super gloriosus* in secula. ms. g. *pro*, & *superexaltatus*, sicut Hier. tamen habet.
 65 Benedicite omnis spiritus Domino. ms. g. *pro*, omnis spiritus *Dei* Domino. sicut Hier. tamen habet.
 67 Benedicite frigus & *æstus*, seu, *cauma*. ms. g. *pro*, *æstas*. sicut Hier. tamen habet.
 92 Respondit & ait. ms. c. *pro*, Respondit *rex*, & ait. sicut tamen Hier. & g. habent.
 100 & regnū eius, regnum sempiternū. ms. c. g. *pro*, & regnū eius, *quia* regnum. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 4.

- 6 Princeps ariolorum, *quem* ego scio. ms. Hier. in commēt. g. *pro*, *quoniam* ego. sicut tamen Hier. habet.
 24 forsan ignoscet delictis. ms. h. g. *pro*, ignoscet *Deus* delictis. sicut Hier. tamen habet.
 25 Omnia venerunt super. ms. c. *pro*, Omnia *hæc* venerunt. sicut tamen Hier. & g. habent.
 27 Babylon magna. ms. c. g. *pro*, Babylon *ciuitas* magna. sicut Hier. tamen habet.
 28 regnum *transiit* à te. ms. c. *pro*, regnum *tuum transiit* à te. Hier. & g. habent quidē *transiit*: sed habent quoque, *tuum*.
 29 & cum bestiis feris. ms. *pro*, & feris. sicut tamē Hier. habet. c. & g. habent, & cum bestiis *agrestibus*, seu, *agri*.
 30 Et vngues eius quasi *auium*. ms. c. g. *pro*, quasi *vngues* *auium*, sicut Hier. tamen habet.
 34 & *viz* eius iudicia. ms. h. c. g. *pro*, *omnes* *viz*.

CAP. 5.

- 8 nec interpretationem indicare regi. ms. Hier. g. *pro*, nec interpretationem *eius* indicare.
 12 Intelligentiaque, interpretatio. ms. *pro*, & interpretatio. sicut Hier. tamen habet. c. habent, & intellectus interpretans. g. coniectura cognoscens.

CAP. 6.

- 7 Principes regni, magistratus. ms. c. *pro*, regni *tui*. sicut tamen Hier. & g. habent.
 27 de manu leonum. ms. c. *pro*, de lacu leonum. sicut Hier. tamen habet. g. habent, ex ore leonum.

CAP. 8.

- 14 & mane, duo milia. ms. h. *pro*, & mane, *dies* duo milia. sicut tamen Hier. & g. habent.
 16 fac intelligere *istum* visionē. ms. h. g. *pro*, *istam*. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 9.

- 3 Ad Dominum Deum, rogare. ms. Hier. h. g. *pro*, Deum *meum*, rogare.
 20 Et prosterne rem preces. ms. h. g. *pro*, vt prosterne rem preces. sicut Hieronym. tamen habet.

- 21 in oratione, ecce vir. ms. Hier. h. g. *pro*, in oratione *mea*, ecce.

- 23 Tu ergo animaduerte. ms. Hier. *pro*, *autem*. h. & g. habent, &.

- 24 Impleatur visio, & *prophetes*. ms. h. *pro*, *prophetia*. sicut Hier. & g. tamen habent.

CAP. 10.

- 1 Anno tertio Cyri. ms. Hieron. h. g. *pro*, Anno tertio *regni* Cyri.
 17 Nihil in me remāsit. ms. *pro*, nihil *enim* in me. sicut Hier. tamen habet. h. & g. habent, Et ego ex tunc &c.
 20 Cū ergo egrederer. ms. *pro*, Cū *enim* egrededer. h. & g. habent, & ego egrediens.

CAP. 11.

- 14 Et in temporibus illis. ms. Hieron. h. g. *pro*, In temporibus illis.
 45 inter maria. ms. h. g. *pro*, inter *duo* maria. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 12.

- 2 alij in vitam eternam: & alij. ms. Hier. h. g. *pro*, alij in vitam æternam, alij.
 13 Tu autem vade ad. ms. h. *pro*, Tu autem *Daniel* vade. sicut tamen Hier. & g. habent.

CAP. 13.

- 15 Factum est ergo, cū. ms. *pro*, *autem*. sicut tamē Hier. habet. g. habent, Et factum est.
 23 in manus *vestras*, quā peccare. ms. Hier. g. *pro*, in manus *hominum*, quā.
 39 & *apertis ostiis* exiliuit. ms. Hier. *pro*, & *aperto ostio* exiliuit. g. habent, & *aperiens ostia* ex.
 45 Suscitauit Dominus spiritum *sanctum* pueri. ms. Hier. g. *pro*, spiritum pueri.
 56 iussit venire *alterū*. ms. g. *pro*, *alium*. sicut Hier. habet.

- 62 aduersus *proximum*. ms. Hier. g. *pro*, *proximam*.

CAP. 14.

- 10 Ecce nos egredimur foras. ms. g. *pro*, egrediemur foras. sicut Hier. tamen habet.

- 12 Contemnebant autem. ms. Hier. g. *pro*, *Confidebant* autem.

- 20 Tunc apprehendit sacerdotes. ms. g. *pro*, Tunc apprehendit *rex* sacerd. sicut Hier. tamen habet.

- 24 Dixitque Daniel, Dominū Deum. ms. g. *pro*, Daniel *regi*, Dominum. sicut Hier. tamen habet.

- 24 Quia ipse est Deus viuens. Tu autē rex. ms. g. *pro*, quia ipse est Deus viuens: *iste autē non est Deus viuens*. Tu autē. sicut Hier. tamen habet.

- 26 Et dixit, Ecce. ms. g. *pro*, Et dixit *Daniel*, Ecce. sicut Hier. tamen habet.

- 36 Daniel, tolle prandium, quod. ms. g. *pro*, Daniel *serue Dei*, tolle. sicut Hier. tamē habet.

- 37 Recordatus es enim mei. ms. g. *pro*, es mei. sicut Hier. tamen habet.

- 37 Et non dereliquisti *querentes* te. ms. *pro*, *diligentes* te. sicut Hieron. tamen habet. g. habent, *exquirentes*.

- 39 Et ecce Daniel sedens, & exclamauit. ms. g. *pro*, sedens

- fedens in medio leonum. Et. sicut Hieron. tamen habet.
40 Et extraxit eum. Porro illos. ms. g. pro, eum de lacu leonum. Porro. sicut Hier. tamē habet.

IN OSEE.

CAP. I.

- 2 Principium loquēdi Domini. ms. Hier. pro, Domino. h. habēt, Principio locutus est Dominus. g. & c. Principium verbi Domini.
2 Et filios fornicationum. ms. Hier. h. pro, fornicationis. sicut g. tamen habent.

CAP. 3.

- 1 Adhuc vade, dilige. ms. Hier. h. pro, & dilige. sicut g. tamen habent.

CAP. 5.

- 1 Et rete expansum. ms. Hier. h. pro, Et sicut rete. sicut tamen g. & c. habent.

CAP. 6.

- 5 dolavi in prophetis, occidi. ms. h. g. pro, & occidi. sicut Hier. tamen habet.
6 Plus quam holocausta. ms. Hier. h. g. c. pro, holocaustum.

CAP. 7.

- 5 die regis nostri. ms. c. pro, dies. sicut tamē habet Hier. & g. h. vtroq; modo possunt verti.
12 Rete meū, quasi, ms. Hier. h. g. c. pro, & quasi.

CAP. 8.

- 2 Me inuocabant. ms. pro, inuocabunt. sicut tamen Hier. h. & g. habent. c. habent, orant.
4 Argentum suū & aurum suum. ms. Hier. h. g. c. pro, Aurum suum & argentum suum.
9 dederunt amatoribus. Sed & cum. ms. Hier. h. pro, amatoribus suis. Sed.

CAP. 9.

- 7 Et multitudo amentie. ms. pro, multitudinem. sicut Hier. tamen habet. g. habent, multiplicata est amentia.

CAP. 10.

- 12 Seminate vobis iustitiam. ms. pro, in iustitia. sicut tamen Hier. & g. habent. h. habent, ad iustitiam. c. agite vobis opera bona.
13 In visistis, in multitudine. ms. Hier. h. g. c. pro, & in multitudine.

CAP. 11.

- 1 Pertransit rex. ms. pro, pertransit. sicut Hier. tamen habet. h. habent, succisus est. g. proiectus es. c. probro affectus est.
12 Et cum sanctis, fidelis. ms. Hier. h. pro, fidelibus.

CAP. 12.

- 11 Si in Galaad idolum. ms. c. pro, Si Galaad. sicut tamen Hier. & h. habent.

IN IOELE.

CAP. I.

- 2 Audite hoc senes. ms. Hier. h. c. pro, hac. sicut g. tamen habent.
6 Gens enim ascendit super. ms. Hier. h. g. c. pro, ascendet.

CAP. 2.

- 19 Et replebimini eo. ms. Hier. h. c. pro, in eis. g. habent, eis.
20 Et extremum eius ad mare. ms. Hier. h. g. c. pro, eius vsque ad mare.

CAP. 3.

- 3 In prostibulum. ms. pro, in prostibulo. sicut Hier. tamen habet.
9 Clamate hoc in. ms. h. c. pro, hac. sicut tamen Hier. & g. habent.
21 Sanguinem eorum, quem non. ms. Hier. pro, quos non. h. g. c. non ponunt relatiuum.

IN AMOS.

CAP. I.

- 6 Non conuertam eam. ms. pro, eum. sicut tamen h. habent. Hier. & g. habent, eos.
9 Non conuertam eam. ms. g. pro, eum. sicut tamē Hier. & h. habent.
10 Et immittam ignem. ms. Hier. c. pro, mittam. sicut h. tamen habent. g. habent, emittam.
14 In muro Rabba. ms. h. g. c. pro, Rabbath. Hier. habet, in muro Rabba.

CAP. 2.

- 10 duxi vos in deserto. ms. h. h. c. g. pro, in desertū.

VARIÆ LECTIONES

CAP. 3.

- 12 Et in Damasco grabati. ms. pro, Et in Damasco grabbato. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 4.

- 5 Et de fermentato laudem. ms. pro, fermento. sicut tamen Hier. & h. habent.

CAP. 5.

- 8 Et diem nocte mutantem. ms. Hier. pro, Et diē in nocte. g. habent, Et diem in noctem obsecrans. quibus fauent h. & c.
26 Sydus Dei vestri, quas fecistis vobis. ms. Hier. h. c. pro, Sydus Dei vestri Remphan, figurā quas fecistis. sicut g. tamen habent.

CAP. 6.

- 1 Væ qui opulenti estis. ms. Hier. h. g. c. pro, væ vobis qui.

- 2 Et ad optima quæque. ms. Hier. pro, quoque.

CAP. 8.

- 7 In superbia Iacob. ms. h. pro, in superbiam Iacob. sicut Hier. tamen habet. g. habent, per superbiam Iacob.

CAP. 9.

- 1 Nō erit fuga eis qui fugient, & qui fugerit. ms. h. g. c. pro, Non erit fuga eis, & qui fugerit.
3 Et tabescet. ms. pro, tabescit. sicut Hier. tamen habet. g. habent, Et commouet eam.

IN PROPHETIA

ABDIÆ

- 3 Qui dicit in corde suo. ms. h. c. Hier. (licet textus aliter habeat.) pro, Qui dicit in corde tuo. sicut g. tamen habent.

- 11 Cum stares aduersus, quando. ms. h. c. g. pro, aduersus eum. sicut Hier. tamen habet.

- 15 Retributionem tuam conuertet. ms. Hier. pro, conuertam. h. g. c. habent, conuertetur.

- 16 Quomodo enim bibistis. ms. h. c. pro, bibisti. sicut tamen g. & Hier. habent.

- 20 Omnia Chananaeorum. ms. Hier. h. g. c. pro, Omnia loca Chananaeorum.

IN IONA.

CAP. I.

- 10 Quia indicauerat eis. Et dixerunt. ms. Hier. h. g. c. pro, eis tonas. Et dixerunt.

- 11 & intumescibat. Et dixit. ms. Hier. h. g. c. pro, & intumescibat super eos. Et dixit.

- 12 Grandis super vos. ms. h. pro, grandis venit super vos. Hier. & g. habent, est.

CAP. 3.

- 5 Et crediderūt viri Niniuite in Deum. ms. Hier. pro, in Deo. sicut h. tamen habent. g. habent, Et crediderunt viri Niniue Deo. c. in verbo Domini.
10 Super malitia, quam. ms. Hier. g. pro, super malitiam. h. habent, super malo. c. a malo.

IN MICHEA.

CAP. I.

- 3 Dominus egreditur. ms. h. g. c. pro, egredietur. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 2.

- 13 Diuident & transibūt. ms. Hier. pro, diuidet. h. habent, effregerunt. g. diuiserunt.

CAP. 4.

- 6 Et quam afflixeram. ms. Hier. h. g. c. pro, quam afflixeram.

- 8 Nebulosa, filia Syon. ms. Hier. pro, filia.

CAP. 5.

- 9 Exaltabitur manus tua. ms. Hier. h. g. c. pro, & exaltabitur.

CAP. 6.

- 5 Quid cogitauerit Balac. ms. h. c. pro, quid cogitauerit contra te Balac. sicut Hier. & g. tamen habent.

- 9 Timentibus nomen tuum. ms. Hier. h. pro, eius. sicut g. tamen habent.

- 16 Et ambulasti in voluntatibus eorum. ms. Hier. pro, voluptatibus. h. & g. habent. & ambulastis in legittimis eorum.

CAP. 7.

- 6 Et filia confurgit. ms. Hier. h. c. pro, confurget. sicut g. tamē habēt. Sed h. g. c. nō legūt, &

- 15 Secundum dies egressionis tuæ. ms. Hier. h. g. c. pro, diem.

IN NAHVUM.

CAP. I.

- 11 Ex te exhibit cogitans. ms. h. g. c. pro, Ex te enim exhibit. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 2.

- 4 In itineribus conturbata sunt. ms. pro, conturbati sunt. sicut Hier. tamen habet.

- 13 Quadrigas eius. ms. h. Hier. pro, tuas. sicut tamen g. & c. habent.

CAP. 3.

- 5 Et ostendam genibus nuditatem tuam. ms. Hier. h. g. c. pro, in genibus.

- 15 Congregare vt bruchus. ms. h. g. c. pro, congregare ergo vt. sicut Hier. tamen habet.

IN HABACVC.

CAP. I.

- 17 Interficere gentes non parceret. ms. h. g. c. pro, nō cessat. sicut Hier. tamen habet.

CAP. 3.

- 3 de monte Pharan. Semper. Operuit. ms. Hier. pro, Pharan. Operuit. h. habent, sela. g. diapalma.

- 8 indignatio tua? quia ascendes super. ms. h. pro, qui ascendis. Hier. habet. qui ascendes. g. ascensurus.

- 12 Conculcabis terram, in furore. ms. Hier. h. c. pro, & in furore. sicut g. tamen habent.

- 16 Ad vocem contremuerunt. ms. Hier. h. pro, A voce. sicut g. tamen habent.

IN SOPHONIA.

CAP. 2.

- 3 Qui iudicium. ms. Hier. h. c. pro, Quia iudiciū.
10 Hoc eis eueniet pro superbia sua. ms. Hier. pro, euenit.

CAP. 3.

- 9 Vt inuocent omnes in nomine Domini. ms. h. c. pro, vt inuocent omnes nomen Domini. sicut tamen Hier. & g. habent.

- 17 Silebit in dilectione tua, exultabit. ms. Hier. h. c. pro, tua, & exultabit. sicut g. tamen habent.

IN AGGÆO.

CAP. I.

- 4 In domibus vestris laqueatis. ms. h. pro, in domibus laqueatis. sicut Hieron. & g. tamen habent.

IN ZACHARIA.

CAP. I.

- 12 Iste septuagesimus annus est. ms. Hier. g. pro, Iste iam septuagesimus.

CAP. 3.

- 1 Et ostēdit mihi Iesum. ms. Hier. h. c. pro, mihi Dominus Iesum. sicut g. tamen habent.

CAP. 4.

- 2 Et septē, et septem infusoria lucernis. ms. Hier. h. pro, Et septem infusoria. g. habent, Et septem fuforia lucernarum, septem lucernis.

CAP. 5.

- 2 Et dixi, Ego video. ms. Hier. h. g. c. pro, Et dixi, Ecce ego video.

CAP. 6.

- 2 Et in quadriga secunda, equi nigri, & in. ms. h. g. c. pro, In quadriga secūda, equi nigri, in. Hier. prius, & omittit.

- 3 Equi varij, fortes. ms. h. pro, & fortes. sicut tamen Hier. & g. habent.

- 7 Ite, perambulate terram. ms. h. pro, Ite, & perambulate. sicut tamen Hier. & g. habent.

CAP. 7.

- 2 Et viri qui erant cum eo. ms. Hieron. h. g. c. pro, cum eis.

- 12 In spiritu suo per manum. ms. Hier. h. g. c. pro, in spiritu suo sancto, per manum.

CAP. 9.

- 9 Super asinum, & super. ms. h. c. pro, super asinam. sicut Hier. tamen habet. g. habent, super sabingalem.

CAP. 10.

2 Locuti sunt frustra, vanè, ms. h. g. Hier. pro, & vanè.

CAP. 12.

6 Et sicut facem ignis in fœno. ms. Hier. h. g. c. pro, faciem ignis in fœno.

CAP. 13.

4 Cùm prophetauerit. ms. Hier. h. g. c. pro, prophetauerint.

8 Partes duæ in ea disperdentur. ms. h. g. c. pro, dispergentur.

9 Exaudiam eum, dicam. ms. Hier. h. c. pro, & dicam, sicut g. tamen habent.

CAP. 14.

1 Ecce dies Domini venit. ms. h. pro, veniet. Hier. & g. habent veniunt.

1 Et diuident spolia, ms. c. pro, diuidentur, sicut tamen Hier. & g. habent. h. habent, diuidetur spoliū tuum.

10 Et habitabit in loco suo. ms. Hier. h. pro, habitabitur. g. habent, permanebit.

10 Ad locum portæ prioris, vsque ad. ms. Hier. h. pro, & vsque ad, sicut tamen g.

IN MALACHIA.

CAP. 1.

3 In desertum draconis. ms. pro, in dracones deserti, sicut Hier. tamen habet. g. habent, in domos deserti. c. in vastationem deserti. h. in dracones deserti, vel draconibus deserti.

CAP. 2.

12 De tabernaculis Iacob. ms. Hier. h. g. pro, de tabernaculo.

CAP. 3.

5 Mercedem mercenarij, viduas & pupillos. ms. Hier. h. c. pro, mercedem mercenarij, & humiliant viduas & pupillos. g. habet, & qui opprimunt per potentiam viduas, & percutiunt pupillos.

8 In quo confiximus te. ms. h. g. c. pro, configimus, sicut Hier. tamen habet.

IN LIBRIS MACHABÆORVM.

LIBRI PRIMI MACHAB.

CAP. 1.

7 A iuuentute: & dimisit. ms. g. pro, à iuuentute sua: & dimisit.

11 Radix peccatrix Antiochus. ms. g. pro, peccati.

67 Super populum valde. ms. pro, super populum Israel valde. g. habent, super Israel valde.

CAP. 2.

30 Quoniam indurauerunt super eos mala. ms. pro, inundauerunt. g. habent, multiplicata sunt.

42 Synagoga Afidorum, fortis. ms. g. pro, Iudæorum.

64 Viriliter agite in lege: quia in ipsa gloriosi eritis. ms. g. pro, viriliter agite in lege: quia cùm feceritis quæ vobis præcepta sunt in lege à Domino Deo vestro, in ipsa gloriosi eritis.

CAP. 3.

16 Exiuit Iudas obuiam illi cum paucis. ms. g. pro, illis.

CAP. 5.

67 Dum vult fortiter facere, dum sine consilio exit in prælium. ms. g. pro, dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in prælium.

CAP. 6.

46 Et iuit sub elephantum, & ms. g. pro, sub pedes elephantis, &.

56 Reuersus esset. ms. pro, reuersus est.

CAP. 7.

7 Quod fecit nobis & regionibus regis. ms. g. pro, nobis in regionibus.

8 Et misit eum. Et Alcimum. ms. g. pro, & misit eum, ut videret exterminium quod fecit Iudas. Sed & Alcimum.

CAP. 9.

61 Qui principes erant malitiæ. ms. g. pro, militia.

CAP. 10.

38 Nisi summi Sacerdotis. ms. g. pro, nisi summo Sacerdoti.

40 Et ego do singulis annis. ms. g. pro, dabo.

47 Et complacuit eis in Alexandro. ms. g. pro, in Alexandrum.

CAP. 11.

19 Anno centesimo sexagesimo septimo. ms. g. pro, anno centesimo septuagesimo septimo.

CAP. 12.

16 Numenium Antiochi, & Antipatre Iasonis, & misimus. ms. g. pro, Neumenium Antiochi filium, & Antipatrem Iasonis filium, & misimus.

19 Quod miserat Onias. Rex Spartiatarum Onias Ionathæ sacerdoti. ms. pro, misit. g. sic habent, Quas miserunt, Oniæ rex Spartiatarum Oniæ sacerdoti.

30 Transferant enim flumen. ms. pro, transferunt. g. habent aoristum.

CAP. 13.

46 Sed secundum misericordias tuas. Et flexus Simon. ms. g. pro, sed secundum misericordias tuas, & seruiem⁹ tibi. Et flexus, & c.

51 Et ramis palmarum, & cinnyris, & cymbalis. ms. g. pro, & ramis palmarum, & citharis, & cinnaris, & cymbalis.

54 Quod vir esset. ms. g. pro, quod fortis prælii vir esset.

CAP. 14.

31 Calcare & atterere. ms. g. pro, calcare sancta, & atterere.

31 Et extendere manus in sancta eorum. ms. g. pro, in sancta sanctorum.

35 Eo quod ipse fecerat hæc omnia. ms. pro, fecerit.

CAP. 15.

24 Principi Sacerdotum. Antiochus. ms. g. pro, Principi sacerdotum, & populo Iudæorum. Antiochus.

CAP. 16.

1 Quæ fecit Cendebæus. Et vocauit. ms. g. pro, Cendebæus in populo ipsorum. Et vocauit.

SECUNDI MACHABÆO-

RVM LIBRI

CAP. 1.

12 Contra sanctam ciuitatem. ms. g. pro, contra nos & sanctam ciuitatem.

14 Et vt acciperent pecunias. ms. pro, acciperet. g. habent, gratia accipiendi pecunias.

CAP. 2.

10 Et consumpsit holocaustum. Et dixit Moyses. ms. pro, & consumpsit holocaustum: sicut & Salomon orauit, & descendit ignis de celo, & consumpsit holocaustum. Et dixit Moyses, sicut g. tamen habent, nisi quod posteriora verba paulò aliter habeant, hoc videlicet modo, & descendens ignis consumpsit holocausta.

14 Ea quæ deciderant per bellum. ms. g. pro, didicerat

23 Et vt leges. ms. g. pro, Vt leges.

CAP. 3.

1 Propter Oniæ pontificis pietatem. ms. g. pro, Pontificis dispositionem & pietatem.

13 Dicebat omni regi deferenda. ms. pro, dicebat omni genere regi ea esse deferenda. g. habent, omnino dicebat in regum referenda hæc esse.

36 Viderat opera magni Dei. ms. pro, magna: g. habent, maximi Dei.

CAP. 4.

19 Non oporteret, in alios sumptus. ms. pro, sed in alios. In g. hæc non habentur.

CAP. 5.

26 Omnésque qui ad spectaculum. ms. g. pro, omnésque simul qui ad spectaculum.

CAP. 7.

28 Peto à te nate, vt aspicias. ms. pro, peto nate. g. habent, peto te nate.

CAP. 8.

1 Et conuocantes cognatos, & eos qui. ms. g. pro, cognatos & amicos, & eos qui.

CAP. 10.

17 Et omnes simul, non minus viginti milibus. ms. g. pro, non minus viginti quinque milibus.

CAP. 11.

18 Et quæ res permittebant, concessit. ms. g. pro, concessit.

CAP. 12.

2 Demophon, super hos & Nicanor. ms. g. Demophon superbus & Nicanor.

16 Sanguine infectum fluere videretur. ms. pro, intersectorum. g. habent, fluens sanguine impletum videretur.

43 Offerre pro peccato sacrificium. ms. g. pro, offerre pro peccatis mortuorum sacrificium.

CAP. 14.

9 Sed his singulis, ô Rex, cognitis. ms. g. pro, sed oro his, & c.

13 Vt ipsum quidem Iudam caperet: eos verò. ms. pro, caperet viuum: eos verò. g. habent, ipsum quidem Iudam auferri.

19 Et Matthiam, vt darent. ms. g. pro, & vt darent.

21 Et à singulis fellæ. ms. g. pro, & singulis fellæ.

C V A R I A E

VARIARUM LECTIONUM IN NOVO
TESTAMENTO AD TEXTUM GRÆCUM
ET SYRIACUM EXPENSÆ.

LECTORI.

NOVVM Testamentum horum Bibliorum regionum multas habet varias lectiones in margine iuxta vulgaram editionem Latinam notatas, quas si quando veriores existimabamus, inter has quoque lectiones varias posuimus: quod si quasdam ut plerasque in his nostris non reperias, existima id factum esse, quod lectio in ipso contextu posita propius accedat ad textum Græcum aut Syriacum, quam quæ in margine collocata est. id enim fere ubique observatum inuenies, quod minus probata lectio ad marginem reiecta sit.

IN EVANGELIO MATTHÆI,

- CAP. 2.
6 Dux qui reget. MS. pro, regat.
14 Qui surgens accepit. MS. pro, consurgens.
- CAP. 3.
9 Quoniam potest Deus. MS. pro, potens est Deus.
10 Non facit fructum bonum exciditur, & in ignem mittitur. MS. G. S. pro, excidetur, mittitur.
12 Congregabit triticum suum in horreum. MS. G. pro, triticum in horreum.
- CAP. 4.
10 Vade post me sathana. MS. al. retro me. Syri neutrum habent, similiter multa Græca & Latina MS. ut possit videri aliunde insertum.
- CAP. 5.
41 Vade cum illo duo. MS. G. S. pro, alia duo.
- CAP. 6.
22 Lucerna corporis est oculus. MS. G. S. pro, corporis tui est oculus tuus.
- CAP. 7.
12 Ita & vos facite illis. MS. G. S. pro, & vos facite illis.
- CAP. 8.
13 Et sanatus est puer in illa hora. MS. G. S. pro, ex illa hora.
- CAP. 9.
18 Unus accessit & adoravit eum. MS. pro, adorabat eum.
18 Dicens, Filia mea modò defuncta est. MS. G. S. pro, Dicens, Domine, filia mea modò.
23 Et turbam tumultuantem, dixit ad eos. MS. G. S. pro, dicebat, Retedite, &c.
38 Ut eiciat operarios in messem suam. MS. G. S. pro, mittat.
- CAP. 10.
26 Nihil est enim opertum, quod non reuelabitur: & occultum, quod non sciatur. MS. G. pro, reueletur, sciatur.
- CAP. 11.
12 Et violenti diripiunt illud. MS. G. pro, rapiunt.
- CAP. 13.
8 Et dabant fructum, aliud centum, aliud sexaginta, aliud triginta. MS. G. S. pro, centesimum, sexagesimum, trigesimalum.
14 In eis prophetia Isaiæ, dicens. MS. G. pro, dicentis.
- 47 Ex omni genere congreganti. MS. G. S. pro, genere piscium congreganti.
- CAP. 15.
9 Docentes doctrinas, madata hominum. MS. G. S. pro, doctrinas & mandata.
- CAP. 16.
3 Rutilat enim triste cælum. Hypocrita, faciem ergo cæli, &c. MS. G. S. pro, triste cælum. Faciem ergo.
19 Erit solum in cælis. MS. G. S. pro, solum & in cælis.
- CAP. 17.
1 Et subducit illos in montem. MS. G. pro, & ducit illos.

- CAP. 19.
4 Quia qui fecit ab initio, masculum. MS. G. S. pro, qui fecit hominem ab initio, masculum, &c.
- CAP. 20.
4 Ite & vos in vineam, & quod iustum. MS. G. S. pro, vineam meam. Idem v. 7.
- CAP. 21.
37 Verebuntur filium meum. MS. G. S. pro, forte verebuntur.
- CAP. 22.
30 Sed sunt sicut angeli Dei. MS. G. S. pro, erunt sicut, &c.
- CAP. 23.
25 Intus autem plena sunt rapina. MS. G. S. pro, pleni estis.
37 Pullos suos sub alis, & nolistis. MS. G. S. pro, nolistis.
- CAP. 24.
34 Donec omnia hæc fiant. MS. pro, ista.
- CAP. 26.
11 Me autem non semper habetis. MS. G. pro, habebitis.
14 De duodecim, qui dicitur Iudas. MS. G. pro, dicebatur.
24 Per quem Filius hominis traditur. MS. G. S. pro, tradetur.
71 Vidit eum alia: & ait his. MS. G. S. pro, alia ancilla.
- CAP. 28.
6 Venite, videte locum. MS. G. S. pro, venite & videte.

IN EVANGELIO MARCI.

- CAP. 2.
1 Intrauit Caphernatum post dies, & auditum est. MS. G. S. pro, post dies octo.
2 Et confestim conuenerunt multi. MS. C. pro, & conuenerunt.
9 Dimittuntur tibi peccata, an dicere. MS. G. pro, peccata tua.
15 Multi qui & sequebantur eum. MS. G. S. pro, qui sequebantur.
24 Ecce quid faciunt Sabbathis, quod non licet. MS. G. S. pro, quid faciunt discipuli tui Sabbathis.
26 Non licebat manducare nisi Sacerdotibus. MS. G. S. pro, solis Sacerdotibus.
26 Et dedit eis & qui cum eo erant. MS. S. pro, & dedit eis qui cum eo erant.
- CAP. 3.
9 Et dixit discipulis suis. MS. G. S. pro, dixit Iesus.
9 Dixit discipulis suis, ut nauicula sibi deseruaret propter turbam. MS. pro, ut in nauicula sibi deseruirent.
29 In Spiritum sanctum, non habebit remissionem. MS. pro, habet.
- CAP. 4.
32 Et cum seminatum fuerit. MS. G. S. pro, na-

- rum fuerit.
32 Ascendit, & fit maius omnibus. MS. G. S. pro, ascendit in arborem.
- CAP. 5.
7 Quid mihi & tibi, Iesu fili Dei summi? adiuro. MS. pro, altissimi.
35 Veniunt ab Archisynagogo, dicentes. MS. G. quadam tamen legunt, ab Archisynagogo i. domo. s. è domo principis Synagoga, pro, veniunt ad Archisynagogum, dicentes.
- CAP. 6.
21 Herodes in natalitiis suis cenam fecit. MS. quadam, al. in natali suo, al. natali suo. G. natalibus suis. s. in domo natiuitatis sue, pro, natalis sui cenam fecit.
- CAP. 7.
6 Cor autem eorum longè abest à me. MS. G. S. pro, est à me.
- CAP. 8.
28 Dicentes Ioannem Baptistam. MS. G. S. pro, dicentes alij Ioannem.
- CAP. 10.
17 Cum egressus esset in viam. MS. G. pro, in via.
17 Rogabat eum, Magister bone. MS. G. pro, Rogabat eum dicens, Magister.
40 Non est meum dare, sed quibus paratum est. MS. G. S. pro, non est meum dare vobis, sed quibus.
- CAP. 12.
29 Dominus Deus noster, Dominus vnus est. MS. G. S. pro, Dominus Deus tuus, Deus vnus est.
- CAP. 14.
2 Ne fortè tumultus fiet populi. MS. G. pro, in populo.
20 Qui intingit mecum in catinum. MS. G. pro, Qui intingit mecum manum in catino.
61 Tu es Christus filius benedicti. MS. G. S. pro, filius Dei benedicti.
- CAP. 15.
29 Vah qui destruit templum, & in tribus diebus. MS. G. S. pro, qui destruit templum Dei, & in tribus d.

IN EVANGELIO LUCÆ.

- CAP. 1.
29 Quæ cum vidisset, turbata est. MS. G. S. pro, audisset.
68 Fecit redemptionem plebi suæ. MS. G. pro, plebi suæ.
- CAP. 2.
18 Et omnes qui audierunt, mirati sunt. MS. pro, audierant.
18 Mirati sunt de his quæ dicta erant. MS. G. S. pro, mirati sunt & de his.
38 Expectabant redemptionem in Ierusalem. MS. G. S. pro, Israel.
- CAP. 3.
9 Exciditur, & in ignem mittitur. MS. G. S. pro,

IN LATINIS BIBLIIS.
IN EVANGELIO IOANNIS.

27

- pro, excidetur, mittetur.*
CAP. 4.
7 Tu ergo si adoraueris coram me. *MS. G. S. pro, si procidens adoraueris.*
CAP. 6.
9 Interrogabo vos, si licet Sabbathis. *MS. G. S. pro, interrogo vos.*
11 Quidnam facerent Iesu. *MS. G. S. pro, de Iesu.*
CAP. 7.
37 Vt cognouit quod *accubisset.* *MS. pro, quod Iesus accubuit.*
CAP. 8.
13 Radices non habent, *qui ad tempus credunt.* *MS. G. pro, quia ad tempus credunt.*
38 Et rogabat illum. *MS. pro, rogauit illum.*
CAP. 9.
3 Tuleritis in *viam.* *G. S. pro, in via.*
4 Inde exeat. *MS. G. S. pro, inde ne exeat.*
57 Sequar te quocunque ieris *Domine.* Dixit. *MS. G. S. pro, quocunque ieris. Dixit.*
CAP. 10.
21 Exultauit in spiritu & dixit. *MS. G. exultauit spiritu.*
CAP. 11.
2 Regnum tuum. *fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra.* panem. *MS. G. S. pro, regnum tuum, panem nostrum.*
17 Regnum in seipsum diuisum. *MS. G. S. pro, in se.*
17 desolatur, & domus. *MS. G. pro, desolabitur.*
17 Domus supra domum cadit. *MS. G. pro, cadet.*
22 Arma eius aufert. *MS. G. S. pro, auferet.*
22 Spolia eius distribuit. *MS. G. S. pro, distribuet.*
25 Inuenit scopis mundatam. *MS. G. pro, eam scopis mundatam.*
26 Septem alios spiritus nequiores se. *MS. G. S. pro, spiritus secum nequiores.*
CAP. 12.
1 Turbis autem *circumstantibus,* ita. *MS. pro, concurrentibus.*
35 Lucernæ ardentes, & vos. *MS. G. S. pro, ardentes in manibus vestris.*
40 Filius hominis venit. *MS. G. pro, veniet.*
42 Quem constituet Dominus. *MS. G. S. pro, constituit.*
47 Et non preparauit. *MS. G. pro, non se preparauit.*
51 Pacem veni dare in terra. *MS. G. pro, mittere in terram.*
CAP. 13.
15 Dixit: *Hypocrita,* vnusquisque. *MS. S. G. quædam: pro, Hypocrita, vt quædam G. etiam habent.*
CAP. 14.
29 Ne postea quam posuerit. *MS. pro, postquam.*
CAP. 17.
29 Plantabant, ædificabant. *MS. G. pro, plantabant & ædificabant.*
CAP. 18.
30 In seculo venturo. *MS. G. S. pro, futuro.*
CAP. 19.
23 Cum vsuris vtique exegissem illam. *MS. G. S. pro, illud.*
37 Omnes turbæ *discipulorum* gaudentes. *MS. quædam, al. discipulorum, licet etiam G. & S. pro, descendendum.*
CAP. 20.
20 In sermone vt traderent. *MS. G. pro, &.*
35 Neque nubunt, neque ducunt vxores. *MS. G. S. pro, nubent neque ducunt.*
CAP. 21.
17 Eritis odio omnibus propter. *MS. G. S. pro, odio omnibus hominibus propter.*
CAP. 22.
22 Per quem traditur. *MS. G. S. pro, tradetur.*
26 Fiat sicut *iuuor.* *MS. G. pro, minor.*
31 Ait autem Dominus: *Simon, Simon, ecce.* *MS. G. pro, Simon: Simon.*
64 Et interrogabant eum dicentes. *MS. G. pro, interrogauerunt eum dicentes.*

- 9 Hominem venientem in mundum. *MS. S. pro, in hunc mundum.*
29 Postera die videt Ioannes. *MS. G. S. pro, altera die vidit.*
31 Vt manifestetur *Israeli.* *MS. G. S. pro, in Israel.*
CAP. 2.
14 Videntes boues & oues. *MS. G. S. pro, oues & boues.*
CAP. 3.
3 Nisi quis natus fuerit denuo. *MS. G. S. pro, renatus.*
4 In ventrem matris suæ iterum introire. *MS. pro, iterato.*
4 Iterum introire & nasci. *MS. G. S. pro, renasci.*
20 Omnis enim qui *mala* agit. *MS. G. S. pro, male agit.*
22 Et illic demorabatur cum eis. *MS. pro, morabatur.*
33 Qui autem accepit eius testimonium. *MS. S. pro, qui accepit.*
CAP. 4.
21 Quia venit hora. *MS. G. S. pro, veniet.*
48 Non crederis. *MS. G. S. pro, non creditis.*
CAP. 5.
24 Sed transit à morte. *MS. G. S. pro, transiet.*
27 Dedit ei & iudicium. *MS. G. S. pro, dedit ei iudicium.*
CAP. 6.
13 Ex quinque panibus ordeaceis, quæ *superfuerant.* *MS. G. S. pro, ordeaceis & duobus piscibus, quæ superfuerunt.*
23 Manducauerant panem, gratias agente Domino. *MS. G. S. pro, gratias agentes Domino.*
41 Ego sum panis, qui de celo descendi. *MS. G. S. pro, ego sum panis viuus, qui.*
CAP. 7.
1 Posthæc ambulabat. *MS. G. S. pro, posthæc autem ambulabat.*
1 In Galilea, non enim volebat in *Iudæa* ambulare. *MS. G. S. pro, in Galilea, Iudæam.*
29 Ego scio ipsum, quia ab ipso sum. *MS. G. S. pro, ego scio eum, & si dixero quia nescio eum, ero similis vobis mendax, sed scio, quia ab ipso sum.*
39 Nondum enim erat Spiritus sanctus, quia Iesus nondum erat glor. *G. MS. quædam, alia verò cum S. legunt, nondum enim erat Spiritus datus, quia Iesus, &c.*
39 Nondum fuerat glorificatus. *MS. G. pro, erat.*
CAP. 8.
12 Non ambulabit in tenebris. *MS. G. S. pro, ambulat.*
25 Principium quia & loquor vobis. *MS. G. August. pro, qui & loquor vobis.*
46 Quis ex vobis arguit me. *MS. G. pro, arguet.*
CAP. 10.
11 Ponit pro ouibus. *MS. G. S. pro, ponit pro ouibus suis.*
15 Pono pro ouibus. *MS. G. S. pro, pono pro ouibus meis.*
CAP. 11.
1 Quidam infirmus Lazarus. *MS. G. S. pro, languens.*
11 Posthæc dicit eis. *MS. G. pro, posthæc dicit eis.*
27 Filius Dei, qui in mundum venisti. *MS. pro, Dei viui, qui in hunc mundum venisti.*
48 Et tollent & nostrum. *MS. G. pro, tollent nostrum.*
49 Ex ipsis Caiphas, cum esset. *MS. G. pro, Caiphas nomine cum esset.*
56 Ad diem festum. *MS. S. pro, ad diem festum istum.*
CAP. 12.
7 Sine illam, vt in. *MS. G. S. pro, finite illam, vt in.*
8 Me autem non semper habetis, *MS. G. S. pro, habebitis.*

- 5 Deinde mittit aquam. *MS. G. S. pro, misit.*
8 Non habes partem. *MS. G. S. pro, habebis.*
CAP. 14.
7 A modo cognoscitis eum. *MS. G. S. pro, cognoscetis.*
CAP. 15.
2 Non ferentem fructum tollit. *MS. G. S. pro, tollit.*
6 Et colligunt eos. *MS. G. pro, colligent eum.*
6 Et in ignem mittunt & ardent. *MS. G. S. pro, mittent & ardet.*
27 Et vos testimonium perhibetis de me, quia. *MS. G. S. pro, perhibebitis de me.*
CAP. 16.
16 Modicum, & iam non videtis me. *MS. G. pro, videbitis, sicut tamen S. habent.*
22 Gaudium vestrum nemo tollit à vobis. *MS. G. pro, tollit.*
23 Me non rogabitis quicquam. *MS. pro, interrogabitis, quod tamen S. vox magis significat. Græca vox ambigua est.*
CAP. 17.
5 Priusquam mundus esset apud te. *MS. G. pro, fieret.*
12 Quos dedisti mihi custodiui. *MS. G. pro, ego custodiui.*
18 Tu me misisti in mundum, & ego misi eos. *MS. G. S. pro, ita & ego.*
CAP. 18.
16 Exiit ergo discipulus ille alius. *MS. S. pro, discipulus alius.*
18 Quia frigus erat, & calefiebant. *MS. pro, calefaciebant se.*
CAP. 19.
27 Accepit eam discipulus in sua, plu. n. *MS. pro, suam. G. in propria, plu. n. S. apud se.*
CAP. 20.
12 Et videt duos angelos. *MS. G. S. pro, vidit.*
12 Vbi positum fuerat corpus Iesu. *MS. pro, erat corpus.*
25 Nisi videro in manibus eius figuram clauorum. *MS. G. pro, fixuram clauorum. S. legunt domum, seu locum clauorum.*
CAP. 21.
1 Posthæc manifestauit se iterum. *MS. G. pro, postea.*
12 Et nemo audebat *discetium* interrogare eum. *MS. G. S. pro, discumbentium.*
14 Cum resurrexisset à mortuis. *MS. pro, surrexisset.*
18 Et ducet quod non vis. *MS. G. S. pro, quod tu non vis.*
22 Si eum volo manere. *MS. G. S. Chrysostomus, Cyrillus: pro, Sic eum volo manere. Hanc tamen lectionem habet commentarius D. Augustini in hunc locum, & citat Ambrosius in Psalm. 118. serm. 20. Quædam MS. legunt, Si sic eum volo manere. Idem v. 23.*
IN ACTIS APOSTOLORVM.
CAP. I.
15 Erat autem turba *nominum* simul. *MS. G. pro, hominum, sicut S. tamen habent.*
19 Lingua eorum *Haceldama.* *MS. G. pro, Haceldema. S. habent, Hacaldemo.*
20 Fiat commemoratio eius deferta. *MS. G. S. pro, commemoratio eorum deferta.*
CAP. 2.
22 Sicut & vos scitis. *MS. G. S. pro, sicut vos scitis.*
29 Quoniam & defunctus est. *MS. G. S. pro, quoniam defunctus est.*
CAP. 3.
24 Qui locuti sunt, &, (vel) etiam annunciauerunt.
C 2

uerunt. Ms. G. s. pro, locuti sunt, annunciarunt.

CAP. 4.

- 2 Et annūciarent in Iesu resurrectionem. Ms. G. s. pro, in Iesum.
 32 Erat cor & anima vna. Ms. G. pro, erat cor vnum &, &c. sicut s. tamen habent.
 33 Iesu Christi Domini & gratia. Ms. G. s. pro, Domini nostri & gratia.

CAP. 5.

- 8 Dic mihi si tanti. Ms. G. s. pro, dic mihi mulier si tanti.
 15 Obumbraret quenquam illorum. Concurrerebat autem, &c. Ms. G. s. pro, quenquam illorum, & liberarentur omnes ab infirmitatibus suis. Concurrerebat autem, &c.
 34 Iussit pusillum foras Apostolos secedere. Ms. quaedam; alia verò pro secedere, legunt abduci. G. habent, Iussit foras pusillum quid Apostolos facere. s. verò sic legunt: Iussitque ut illi abducerent Apostolos foras paululum temporis; pro eo quòd multi codices legunt, Iussit foras ad breue homines fieri.
 36 Et omnes quicumque credebant ei. Ms. G. pro, & omnes qui credebant ei.
 38 Et nunc dico vobis. Ms. G. pro, & nunc itaque dico vobis.
 39 Poteritis dissoluere illud, ne forte. Ms. G. s. pro, dissoluere eos ne forte.

CAP. 7.

- 6 Locutus est autem Deus. Ms. G. pro, locutus est autem ei Deus.
 14 Et omnem cognationem in animabus. Ms. pro, cognationem suam in. sicut tamen G. & s. habent.
 34 Et nunc veni, mittam te in. Ms. G. s. pro, veni & mittam te in.
 44 Tabernaculum testimonij fuit patribus nostris. Ms. s. pro, fuit cum patribus nostris. G. legunt, in patribus nostris.
 51 Dura ceruice & incircumcisis cordibus. Ms. pro, incircumcisi cordibus. G. & s. legunt, incircumcisi corde.
 60 Clamauit voce magna, Domine ne. Ms. G. pro, voce magna, dicens: Domine, &c. s. legunt, voce alta, & dixit: Dñe, &c.

CAP. 8.

- 33 Quoniam tollitur de terra. Ms. G. s. pro, tollitur.
 36 Ecce aqua, quid prohibet. Ms. G. pro, ecce aqua, quis prohibet. s. habent, quæ prohibitio est.
 6 Ingredere ciuitatem, & dicetur tibi. Ms. G. pro, & ibi dicetur tibi. sicut s. tamen habent.
 20 Ingressus, in Synagoga predicabat. Ms. G. verò & s. non habent ingressus, sed tantum, Et continuò in Synagoga predicabat, &c. pro, ingressus in Synagoga, predicabat, &c.
 23 Consilium fecerunt Iudæi, vt. Ms. G. s. pro, Iudæi in vnum vt.
 34 Anea, sanat te Dominus. Ms. G. s. pro, sanet.

CAP. 10.

- 11 Et videt cælum apertum. Ms. G. pro, vidit. sicut s. tamen habent.
 22 Accersire te in domum. Ms. pro, accersiri. G. cum verbum habeant medium, vtroque reddi possunt modo. Syri, vt mittens introducat te in domum suam.
 30 At Cornelius ait. Ms. pro, & Cornelius ait. sicut G. tamen habent. Syri eandem coniunctionem nunc pro &, nunc pro at vsurpant.

CAP. 11.

- 28 Sub Claudio Cesare. Discipuli autem. Ms. G. s. pro, sub Claudio. Discipuli autem.

CAP. 14.

- 1 Factum est autem Iconij. Ms. pro, in Iconio. sicut tamen G. habent. s. verò Iconij hic mentionem non faciunt.

VARIÆ LLECTIONES

- 6 Euangelizantes erant. Et quidam vir Lystris. Ms. G. s. pro, Euangelizantes erant. Et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem & Barnabas morabantur Lystris. Et quidam vir Lystris. Hæc tamen verba reperiuntur in quodam Græco exemplari Italico Ms. & in multis Latinis.
 16 Et latitia corda vestra. Ms. pro, nostra. sicut G. tamen habent. s. verò legunt, corda earum, s. gentium.
 18 Et lapidato Paulo traxerunt. Ms. quibus G. & s. magis consentiunt, pro, lapidantesque Paulum.
 18 Existimantes eum mortuum esse. Ms. pro, estimantes. G. & s. habent, putantes.
 25 Loquentes verbum Domini in Perge. Ms. G. s. pro, in Pergen.
 34 Visum est autem Silæ ibi remanere. Paulus autem. Ms. pro, Visum est autem Silæ ibi remanere. Iudas autem solus abiit Ierusalem. Paulus autem. Syri non solum illud omittunt quod Ms. sed & hoc: Visum est autem Silæ ibi remanere. Græca conueniunt cum priore lectione. vnicum tamen Ms. Græcum Italicum habet illa verba: Iudas autem solus abiit Ierusalem.
 41 Confirmans ecclesias. Ea verò quæ sequuntur, videlicet, Praecipiens custodire precepta Apostolorum & seniorum, quaedam Ms. non legunt, nec G. nec s.
 1 Filius mulieris cuiusdam Iudææ. Ms. G. s. pro, mulieris Iudææ.
 22 Per omnia quasi superstitiosos vos video. Ms. G. pro, superstitiosos. s. quoque superstitutionis eminentiam indicant, legentes, video vos inter omnia nimios esse in cultu demonum.
 10 Ego sum tecum, & nullus nocere poterit tibi. Ms. s. pro, & nemo apponetur tibi, vt noceat te. quomodo tamen G. ad verbum habent.
 9 Maledicentes via coram multitudine. Ms. pro, maledicentes viam Domini. s. habent, viam Dei. G. verò viam habent: sed nec Dei, nec Domini.
 11 Virtutesque non quasi libet faciebat. Ms. G. s. pro, virtutesque non modicas quasi libet faciebat.
 16 Ita vt nudi & dilacerati effugerent. Ms. pro, & vulnerati. sicut tamen G. & s. habent.
 20 Crescebat verbum Dei & confortabatur. Ms. pro, verbum Domini & confirmabatur. G. habent, verbum Domini crescebat & dominabatur. s. verò sic legunt, Inualecebat progressusque faciebat fides in Deum.
 23 Turbatio nō minima de via. Demetrius, &c. Ms. G. pro, de via Domini. Demetrius, &c. s. habent, propter viam Dei.
 4 Comitatus est autem eum vsque in Asiam Sospater Pyrrhi. Ms. G. s. pro, comitatus est autem eum Sospater Pyrrhi.
 7 Paulus disputabat eis, profecturus. Ms. G. pro, disputabat cum eis. Syra habent, verba faciebat ad eos.
 14 Cum autem conuenisset nos in Asson. Ms. pro, inuenisset, vel, conuenissemus in Asson. G. magis videntur habere, Cum autem obuiaisset, vel, coniunctus esset nobis in Asson. s. vt autem recepimus eum, ex Theo, &c.
 15 Et sequenti venimus Miletum. Ms. G. pro, & sequenti die venimus. sicut s. tamen habent. Addunt quoque hic G. & s. & substitimus Togillij, & sequenti, &c.
 29 Lupi graues in vos. Ms. G. pro, lupi rapaces

in vos. s. habent, lupos efferos.

- 33 Argentum aut aurum. Ms. G. s. pro, argentum & aurum.

CAP. 21.

- 7 Nauigatione expleta. Ms. G. pro, explicita.
 8 Qui erat de septem. Ms. G. pro, qui erat vnus de septem. sicut s. tamen habent.
 16 Mnasonem quendam. Ms. G. s. pro, Iasonem quendam.
 12 Ab omnibus habitantibus Iudæis. Ms. s. pro, cohabitantibus in Damasco Iudæis. G. tamē habent, in Damasco.
 16 Et ablueri peccata tua. Ms. s. pro, abluere. G. cum verbum habeat medium, vtroque possunt verti modo.
 28 Hanc ciuitatem consecutus. Ms. pro, ciuitatem. sicut tamen G. magis videntur habere.

CAP. 23.

- 9 Et surgentes quidam Pharisæorum. Ms. G. pro, exurgentes. G. vtroque modo licet vertere. Addunt hic G. & s. Surgentes quidam Scribae ex partibus Pharisæorum.
 13 Plus quam 40. qui hanc. Ms. G. pro, plus quam 40. vini qui, &c. vt s. tamen habent.
 17 Adolescentem hunc perduc ad, &c. Ms. pro, adduc. G. & s. magis habent, abducito.
 23 Et conuocatis duobus. Ms. pro, vocatis. G. & s. magis habent, aduocatis.
 24 Vt imponentes Paulum, eum saluum. Ms. s. pro, Paulum saluum, quo modo G. tamen habent.
 25 Timuit enim ne forte raperent eum Iudæi & occiderent, & ipse postea calumniam susumeret, tanquam accepturus pecuniam: totum hoc negligunt quaedam Ms. G. & s.
 35 Cum & accusatores tui. Ms. G. pro, cum accusatores. quomodo s. tamen habent.

CAP. 24.

- 5 Et concitantem seditiones omnibus. Ms. pro, seditionem, quomodo tamen & G. & s. habent.
 6 Quem apprehendimus, a quo poteris ipse iudicans. Ms. quaedam pro, Quem & apprehensum, volumus secundum legem nostram iudicare. superueniens autem Tribunus Lystris, cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, iubens accusatores eius ad te venire: a quo poteris ipse iudicans. G. verò & s. hæc omnia habent, iminò & vsui 7. nonnulla verba addunt. Manuscriptis autem in eo consentiunt, quòd legant, Quem apprehendimus, pro, quem & apprehensum.
 14 Sic deseruio patrio Deo meo. Ms. G. pro, patri. s. colere Deum patrum meorum.
 18 Hanc versus 18. partem, videlicet, Et apprehenderunt me, clamantes & dicentes: Tolle inimicum nostrum, omittunt tum Ms. tum G. tum s.
 26 Quod pecunia daretur a Paulo. Ms. pro, pecunia ei daretur. G. & s. habent, sibi.

CAP. 25.

- 24 Interpellauit me Ierosolymis, & hic petentes. Ms. G. s. pro, Ierosolymis, petentes.

CAP. 26.

- 7 In quam duodecim. Ms. G. s. pro, in qua.
 14 Saul, Saul, quid me persequeris. Ms. G. s. pro, Saule, Saule, quid. &c.
 17 Eripiens te de populo &. Ms. G. s. pro, de populis &.
 11 Comprehensum me tentabant interficere. Ms. G. s. pro, comprehensum tentabant, volentes me interficere. G. tamen non habent me.
 26 Constanter loquor. Ms. G. s. pro, eloquor.
 31 Dignum quid facit homo iste. Ms. G. pro, fecit. sic tamen Syra habent.

CAP. 27.

- 2 Nauem Adrumetinam. Ms. pro, Adramytenam. G. habent, Adramytenam. s. verò legunt, nauigium quod erat ex Adramanto.

9 Eo quod & ieiunium. ms. g. pro, eò quòd ieiunium.

CAP. 28.

4 Qui cùm euaserit de mari. ms. pro, euasit. g. quem saluatum ex mari, &c.

6 Diu autem illis sperantibus. ms. pro, expectantibus, sicut tamen s. habent. g. uero utroque modo possunt uerti.

26 Et dic ad eos. ms. g. pro, & dic: Aure, &c. s. habent, & dic eis.

IN EPISTOLA D. PAULI AD ROMANOS.

CAP. I.

3 Qui factus est ex femine Dauid. ms. g. s. pro, est ei ex femine.

13 Habeam & in uobis. ms. s. pro, habeam in uobis. sicut g. tamen habent.

18 Qui ueritatem in iniustitia detinent. ms. g. s. pro, qui ueritatem Dei in iniustitia, &c.

20 Diuinitas: ut sint inexcusabiles. ms. g. pro, ita ut sint inexcusabiles. sicut s. tamen habent.

25 In mendacio. ms. g. pro, in mendacium.

28 Ut faciant ea quæ non conueniunt. ms. s. pro, quæ non conueniunt. sicut g. tamen habent.

32 Non solum ea faciunt, sed etiam consentiunt. ms. g. s. pro, non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt.

CAP. 2.

1 Eadem enim agis qui iudicas. ms. g. pro, quæ iudicas. sicut s. tamen habent.

5 In diem iræ. ms. s. pro, in die iræ, sicut g. tamen habent.

12 Sine lege & peribunt. ms. g. s. pro, sine lege peribunt.

18 Et nosti uoluntatem, & probas. ms. g. pro, uoluntatem eius, & sicut s. tamen habent.

CAP. 3.

6 Iudicabit Deus mundum. ms. s. pro, Deus hunc mundum.

27 Vbi est ergo gloriatio? exclusa est. ms. g. s. pro, gloriatio tua? exclusa est.

30 Qui iustificabit circuncisionem. ms. g. pro, iustificat. sicut s. tamen habent.

CAP. 4.

5 Reputatur fides eius ad iustitiam. Sicut & Dauid, &c. ms. g. s. pro, ad iustitiam, secundum propositum gratiæ Dei. Sicut & Dauid, &c.

9 In circuncisione, an etiam in præputio? ms. g. s. pro, in circuncisione tantum manet, an etiam, &c.

16 Ut secundum gratiam, ut firma sit. ms. g. s. pro, secundum gratiam firma sit.

17 Ante Deum, cui credidit qui. ms. g. pro, credidisti. sicut s. tamen habent.

18 Secundum quod dictum est, sic erit. ms. g. s. pro, dictum est ei, sic erit.

18 Sic erit semen tuum. Et non infirmatus. ms. g. s. pro, sicut erit semen tuum, sicut stella cæli, & arena maris. Et non infirmatus.

19 Corpus suum iam emortuum. ms. g. pro, corpus suum emortuum. ut tamen s. habent.

23 Quia reputatum est illi. Sed & propter nos. ms. g. pro, est illi ad iustitiam. Sed &, &c. sicut s. tamen habent.

24 Qui suscitauit Iesum Dominum nostrum. ms. g. pro, Iesum Christum Dominum nostrum. sicut s. tamen habent.

CAP. 5.

2 Habemus accessum fide in gratiam istam. ms. g. pro, habemus accessum per fidem in gratiam istam.

13 Peccatum autem non imputatur cùm lex non est. ms. g. pro, non imputabatur, cùm lex non esset.

16 Et non sicut per unum peccantem. ms. pro, per unum peccatum, sicut s. tamen habent: g. uero legunt, Et non sicut per v-

IN LATINIS BIBLIIS.

num qui peccauit: habent enim Aoriston participij.

17 Si enim in unius delicto. ms. pro, si enim unius delicto. sicut g. tamen habent. s. uero legunt, Nam si propter unius delictum.

20 Superabundauit gratia. ms. g. s. pro, superabundauit & gratia.

21 Peccatum in morte: ita. ms. g. s. pro, in mortem.

CAP. 6.

16 Nescitis quoniam cui. ms. g. s. pro, An nescitis.

21 Quem ergo fructum habuistis tunc, in quibus. ms. g. pro, tunc in illis, in quibus.

CAP. 7.

2 Si autem mortuus fuerit uir, liberata est, &c. ms. g. pro, uir eius, liberata est, &c. sicut s. tamen habent.

2 Liberata est à lege. ms. s. pro, soluta est. sicut tamen g. magis habent.

3 Liberata est à lege, ut non sit. ms. g. s. pro, à lege uiri, ut non sit.

CAP. 8.

7 Sapientia carnis inimicitia est in Deum. ms. g. s. pro, inimica est Deo.

7 Legi enim Dei non subijcitur. ms. g. s. pro, non est subiecta.

10 Spiritus uero uita. ms. g. s. pro, uiuit.

10 Spiritus uero uita propter iustitiam. ms. g. s. pro, iustificationem.

20 Subiecit eam in spem. ms. pro, in spe.

23 Adoptionem filiorum expectantes. ms. g. s. pro, filiorum Dei expectantes.

34 Qui & est ad dexteram. ms. g. s. pro, qui est ad.

35 Quis nos separabit. ms. g. s. pro, quis ergo nos.

CAP. 9.

4 Et gloria, & testamenta, &. ms. g. s. pro, testamentum.

6 Non enim omnes qui ex Israel, Israelitæ sunt. ms. g. s. pro, non enim omnes qui ex circuncisione sunt Israel, ij sunt Israelitæ.

10 Non solum autem, sed & Rebecca. ms. g. pro, non solum autem illa, sed.

10 Ex uno concubiu habens Isaac patre nostro. ms. Græca, ex uno concubitu habens Isaac patre nostro. Syra, cùm unius patris nostri Isaac habuisset consuetudinem.

31 Israel uero sectans legem iustitiæ. ms. g. pro, sectando.

CAP. 10.

8 Sed quid dicit? Prope est. ms. g. s. pro, sed quid dicit scriptura? prope est.

13 Omnis enim qui inuocauerit. ms. g. pro, omnis enim quicumque inuocauerit.

16 Sed non omnes obediunt Euangelio. ms. g. s. pro, obediunt.

CAP. 11.

5 Secundum electionem gratiæ factæ sunt. ms. g. pro, gratiæ Dei factæ sunt. s. quidem non habent Dei, sed residuum relictum est, seu remansit secundum electionem gratiæ.

19 Dices ergo. ms. g. s. pro, dicis ergo.

CAP. 13.

1 A Deo ordinatae sunt. ms. g. s. pro, ordinatae sunt.

5 Ideo necessitati subditi estote. ms. g. pro, ideoque necessitate. s. necesse est nobis ut subiciamur.

10 Dilectio, proximo malum non operatur. ms. s. pro, proximi, sicut g. tamen habent.

14 Sed induite Dominum Iesum. ms. s. pro, induimini. g. possunt utroque uerti modo.

CAP. 14.

2 Olus manducat. ms. g. s. pro, manducet.

9 Christus & mortuus est. ms. g. s. pro, Christus mortuus est.

11 Mihi flectet omne genu. ms. g. s. pro, flectetur.

19 Et quæ ædificationis sunt inuicè. Noli pro-

pter. ms. g. s. pro, inuicem custodiamus. Noli propter.

CAP. 15.

12 In eo gentes sperabunt. ms. g. pro, in eum. s. super eum sperabunt.

13 In spe, in uirtute. ms. g. s. pro, & uirtute.

16 Oblatio gentium accepta, sanctificata. ms. g. pro, accepta & sanctificata. sicut s. tamen habent.

18 Quæ per me non effecit. ms. g. s. pro, non efficit.

30 Et per charitatem spiritus. ms. g. s. pro, & per charitatem sancti Spiritus.

CAP. 16.

23 Hospes meus & uniuersa ecclesia. ms. g. s. pro, & uniuersa ecclesia.

27 Cui gloria in secula seculorum, Amen. ms. g. s. pro, cui honor & gloria. g. tamen & s. non habent, cui. g. uero etiam seculorum omittunt.

IN PRIORE D. PAULI

AD CORINTHIOS EPIST.

CAP. I.

10 Sitis autem perfecti eadem mente, & eadem sententia. ms. s. g. pro, perfecti in eodem sensu, & in eadem scientia. g. tamen utrobique habent præpositionem in.

20 Vbi conquisitor huius seculi. ms. g. pro, inquisitor.

CAP. 2.

1 Veni non per sublimitatem sermonis. ms. pro, in sublimitate. g. habent, per, vel secundum sublimitatem.

12 Non spiritum mundi accepimus. ms. s. pro, huius mundi.

CAP. 3.

4 Nonne carnales estis? ms. g. s. pro, nonne homines estis?

11 Qui est Christus. ms. g. pro, quod est Christus.

13 Dies enim declarabit. ms. g. s. pro, dies enim Domini declarabit.

CAP. 4.

8 Et utinam regnaretis. ms. pro, regnetis.

8 Et nos uobiscum regnaremus. ms. pro, regnemus. sicut tamen g. habent.

CAP. 5.

7 Expurgate igitur uetus. ms. g. pro, expurgate uetus.

CAP. 6.

11 Et hæc quidam fuistis. ms. g. pro, quidem.

19 Quoniam membra uestra, templum est spiritus sancti. ms. pro, templum sunt spiritus sancti. g. & s. habent, Quoniam corpus uestrum, templum est spiritus sancti.

CAP. 7.

8 Si sic maneant, sicut & ego. ms. g. pro, permanserint, vel permaneant.

11 Et uir uxorem ne dimittat. ms. pro, non.

24 In hoc maneat apud Deum. ms. g. pro, permaneat.

36 Non peccat, nubat. ms. g. s. pro, non peccat, si nubat. g. habent, nubant.

CAP. 9.

2 Si aliis non sum Apostolus. ms. g. pro, & si aliis. sicut s. tamen habent.

5 Nunquid non habemus potestatem, mulierem fororem. ms. g. s. pro, mulierculam.

13 Edunt: qui altari. ms. g. pro, edunt: & qui.

CAP. 10.

17 Nam omnes de uno pane. ms. g. s. pro, omnes qui de uno.

28 Hoc immolatum est idolis. ms. pro, hoc immolatum est idolis. g. unum nomé habent, uidelicet *εἰδωλῶδωτος*.

29 Iudicatur ab alia cõsciencia. ms. g. s. pro, aliena.

31 Siue bibitis, siue quid facitis. ms. g. s. pro, siue bibitis, uel aliud quid facitis.

CAP. 11.

6 Si non uelatur mulier & tondeatur. ms. g. s. pro, mulier, tondeatur.

7 Non debet uelare caput: quoniam. ms. g. pro, caput

- caput *suum*: quoniam sicut s. tamen habent.
 16 Neque ecclesia Dei. MS. G. *pro, ecclesia*, sicut s. tamen habent.
 27 Vel biberit calicem. MS. G. *pro, & biberit*.

CAP. 12.

- 3 Dicit anathema Iesum. MS. G. S. *pro, Iesu*.

CAP. 13.

- 5 Et si tradidero corpus meum ut ardeam. MS. G. S. *pro, ita* ut ardeam.
 13 Nunc autem manet fides, spes, charitas. MS. G. *pro, manent*.

CAP. 14.

- 3 Hominibus loquitur adificationem. MS. G. S. *pro, loquitur ad* adificationem.
 10 Generali linguarum sunt in mundo. MS. S. *pro, in hoc* mundo.
 33 Sicut & in omnibus ecclesiis sanctorum mulieres. MS. G. S. *pro, sanctorum doceo* mulieres.

CAP. 15.

- 21 Quoniam enim per hominem mors. MS. G. *pro, quoniam quidem* per.
 23 Deinde ij qui sunt Christi, in aduentum eius. Deinde finis. MS. G. S. *pro, Christi, qui in* aduentum eius *crediderunt*. Deinde finis. G. & s. in *aduentu eius*. Deinde finis.
 34 Euigilate iuste &. MS. G. S. *pro, iusta*.
 35 Sed dicit aliquis: MS. G. S. *pro, dicit*.
 35 Qualia autem corpore veniunt. MS. G. *pro, venient*, sicut s. tamen habent.
 38 Dat illi corpus sicut voluit. MS. G. *pro, sicut vult*.
 39 Sed alia quidem hominum, alia vero pecorum. MS. G. *pro, sed alia hominum, alia* pecorum.
 42 Surgit in incorruptione.
 43 Surgit in gloria. *Surgit in virtute*.
 44 Surgit corpus spiritale. MS. G. S. *pro, surget*.
 54 Cum autem corruptum hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc. MS. G. S. *pro, cum autem mortale hoc, &c.*

CAP. 16.

- 12 De Apollo autem fratre, multum rogavi eum. MS. G. S. *pro, de* Apollo autem fratre, *vobis notum facio, quoniam* multum rogavi eum.

IN POSTERIORE D. PAVLI
AD CORINTHIOS EPIST.

CAP. I.

- 6 Quae operatur in tolerantiam. MS. G. *pro, quae* operatur tolerantiam.
 12 Conuersati sumus in mundo. MS. S. *pro, in hoc* mundo.
 18 Quia sermo noster qui sit apud vos. MS. *pro, qui fuit* apud vos. G. & s. neutrum habent, sed alterum subaudiunt.
 20 Amen Deo ad gloriam per nos. MS. G. *pro, gloriam nostram*. s. per ipsum *damus* Amen ad gloriam Dei.
 21 Confirmat nos vobiscum in Christum, & qui. MS. G. *pro, in Christo*.

CAP. 2.

- 4 Quam charitatem habeo abundantius. MS. G. *pro, habeam*.
 10 Cui autem aliquid donatis, & ego. MS. G. S. *pro, donastis*.

CAP. 3.

- 6 Non litera, sed spiritus, litera enim. MS. G. *pro, non litera, sed spiritum, litera enim*. s. habet, non in *scriptura, sed in spiritu*.
 9 Damnationis, gloria est. MS. G. S. *pro, damnationis, in gloria est*.
 12 Multa fiducia utamur. MS. G. *pro, utimur*.

CAP. 4.

- 1 Ideo habentes hanc ministracionem. MS. G. *pro, administracionem*.

VARIÆ LECTIONES

- 5 Sed Iesum Christum Dominum: nos autem. MS. G. *pro, Dominum nostrum*: nos autem, sicut s. tamen habent.
 6 Qui illuxit in cordibus nostris. MS. G. S. *pro, ipse* illuxit.
 16 Noster homo corrumpitur, tamen is: MS. G. *pro, corrumpatur*.

CAP. 5.

- 13 Siue enim mente excidimus, Deo. MS. S. *pro, excidimus*.

CAP. 6.

- 1 Adiuuantes autem & exhortamur. MS. G. *pro, autem exhortamur*.

CAP. 7.

- 12 Quam habemus pro vobis ad vos coram Deo. MS. G. *pro, pro vobis coram* Deo.

CAP. 8.

- 6 Perficiat in vos etiam. MS. G. *pro, in vobis*.
 7 Et omni sollicitudine, & charitate vestra. MS. G. S. *pro, & omni sollicitudine, in super* & charitate vestra.
 8 Etiam vestrae charitatis, ingenuum bonum comprobans. MS. G. *pro, ingenium*.
 15 Qui multum habuit, non abundauit. MS. S. *pro, qui multum, non abundauit, sicut G. tamen habent*.
 23 Apostoli ecclesiarum, gloria Christi. MS. G. *pro, gloria*.

CAP. 10.

- 18 Sed quem Dominus commendat. MS. G. S. *pro, Deum* commendat.

CAP. 11.

- 17 Non loquor secundum Dominum: sed quasi MS. G. S. *pro, Deum*.
 21 Quasi nos infirmi fuerimus. In quo. MS. G. S. *pro, fuerimus in hac parte*. In quo.
 23 Ministri Christi sunt, (vt minus sapiens dico) plus ego. MS. G. S. *pro, ministri Christi sunt, & ego (vt minus sapiens dico) plus ego*.
 33 Et effugi manus eius. MS. G. S. *pro, & sic* effugi.

CAP. 12.

- 6 Ne quis in me existimet. MS. G. S. *pro, ne* quis me.
 6 Supra id quod videt me, aut audit. MS. G. S. *pro, videt in me, aut*.
 11 Nihil enim minus, fui ab iis. MS. S. *pro, feci*.
 12 Signa tamen Apostoli facta sunt. MS. G. *pro, signa tamen Apostolorum mei, facta sunt*. s. habent, Signa *Apostolorum* edidi inter vos.
 15 Et superimpendar ipse pro. MS. *pro, ego ipse*, sicut s. tamen habent. G. nec ego habent, nec ipse.

CAP. 13.

- 3 Qui in vos non infirmatur. MS. G. *pro, in vobis*.
 6 Spero autem quod cognoscetis. MS. G. S. *pro, cognoscetis*.

IN EPISTOLA D. PAVLI

AD GALATAS.

CAP. 2.

- 2 Scorsum autem iis qui videbantur: ne forte. MS. G. *pro, qui videbantur aliquid esse, aut, maiores*: ne forte. s. tamen habent, qui existimantur *aliquid esse*.
 5 Quibus neque ad horam cessimus subiectione. MS. *pro, cessimus subiectioni*. Graeca & Syra videntur significare, *cessimus subiectione*, vel ad subiectionem vt illis subiceremur.
 6 Qui videbantur esse, nihil contulerunt. MS. G. *pro, esse aliquid, nihil, &c.* sicut s. tamen habent.
 16 In Christo Iesu credidimus. MS. G. *pro, credimus*, sicut s. tamen habent.
 18 Iterum haec aedifico. MS. G. S. *pro, reaedifico*.

CAP. 3.

- 1 Inter vos crucifixus? MS. *pro, in vobis*, sicut G. tamen habent.
 7 Cognoscitis ergo quia. MS. *pro, cognoscite*.
 21 Lex quae possit viuificare. MS. *pro, posset*.

CAP. 5.

- 19 Immunditia, luxuria. MS. *pro, immunditia, impudicitia, luxuria*. G. tamen & s. videntur *impudicitia* habere, & *luxuria* omittere.
 24 Carnem crucifixerunt. MS. G. *pro, carnem suam* crucifixerunt, sicut s. tamen habent.

CAP. 6.

- 6 Is qui catechizatur verbum. MS. G. *pro, verbo*.

IN EPISTOLA D. PAVLI

AD EPHESIOS.

CAP. I.

- 6 Grauificauit nos in dilecto. In quo. MS. G. S. *pro, in dilecto Filio suo*. In quo.
 10 In dispensationem plenitudinis. MS. G. *pro, in dispensatione*.
 22 Super omnia, ipsi ecclesia. MS. G. S. *pro, supra omnem ecclesiam*.

CAP. 2.

- 3 Facientes voluntates carnis. MS. G. *pro, voluntatem*, sicut s. tamen habent.
 12 Quod eratis illo in tempore. MS. G. *pro, qui* eratis.
 12 Et sine Deo in mundo. MS. S. *pro, in hoc* mundo.
 14 Inimicitiam in carne sua. MS. G. S. *pro, inimicitias*.
 16 Interficiens inimicitiam in. MS. G. S. *pro, inimicitias*.
 7 Cuius factus sum minister: MS. G. S. *pro, cuius factus sum ego* minister.
 16 Per spiritum eius in interiorem hominem. MS. G. *pro, in interiori homine*.

CAP. 4.

- 3 Sicut & vocati estis. MS. G. *pro, sicut* vocati estis.
 10 Vt impleret omnia. MS. G. *pro, adimpleret*.
 30 In diem redemptionis. MS. G. S. *pro, die*.

CAP. 5.

- 11 Magis autem & redarguite. MS. G. *pro, magis autem redarguite*, sicut s. tamen habent.
 13 Omne enim quod manifestat, lumen est. MS. S. *pro, manifestatur*. G. ambigua sunt, sed praecedentia, declarant magis vertendum, *manifestat*.
 23 Ipse saluator corporis. Sed. MS. G. S. *pro, corporis eius*. Sed.
 33 Vxor autem vt timeat virum. MS. G. *pro, vxor autem timeat virum*.

CAP. 6.

- 13 Et omnibus perfectis stare. MS. G. *pro, & in omnibus perfecti stare*. s. habent, quumque instructi fueritis in omnibus, *stetis*.

IN EPISTOLA AD

PHILIPPENSES.

CAP. I.

- 1 Cum episcopis & diaconis. MS. *pro, diaconibus*.
 18 Christus annuncietur. MS. G. *pro, annuncietur*.
 24 Permanere autem in carne, magis necessarium. MS. G. *pro, in carne, necessarium*.
 30 Et nunc auditis de me. MS. G. S. *pro, audistis*.

CAP. 2.

- 1 Si qua viscera ac miserationes. MS. G. S. *pro, si* qua viscera *miserationis*.

IN LATINIS BIBLIIS.

- 10 Cælestium & terrestrium. *ms. g. s. pro, cælestium, terrestrium.*
 22 Mecum seruiuit in *Euangelium.* *ms. g. pro, in Euangelio.*

CAP. 3.

- 4 Quamquam ego habeam confidentiam in carne. *ms. pro, quamquam & ego. g. & s. hoc quidem loco non habent &, sed paulò post, & in carne.*

- 17 Sicut habetis formam nos. *ms. g. pro, formam nostram.*

CAP. 4.

- 1 Gaudium & corona mea. *ms. g. pro, gaudiu meum, &, sicut s. tamen habent.*

- 8 Si qua laus, hæc cogitate. *ms. g. s. pro, si qua laus disciplina, hæc cogitate.*

- 17 Requiro fructum abundantem, in *rationem vestram.* *ms. g. pro, in ratione vestra.*

IN EPISTOLA AD COLOSSENSIS.

CAP. I.

- 12 Gratias agentes Patri. *ms. pro, gratias agentes Deo & Patri, sicut g. tamen habent: s. habent, Deo Patri.*

- 25 Data est mihi in *vos.* *ms. g. pro, in vobis.*
 28 Docentes *omnem hominem* in omni sapientia. *ms. s. pro, docentes in omni sapientia, sicut g. tamen habent.*

CAP. 2.

- 7 Confirmati fide. *ms. pro, confirmati in fide, sicut tamen g. & s. habent.*

- 7 Abundantes in *ea.* *ms. g. s. pro, in illo.*

- 14 Chirographum decreti. *ms. g. pro, decreti.*

- 20 Ab elementis mundi. *ms. s. pro, huius mundi.*

- 21 Ne tetigeris, neque gustaueris, neque contrectaueris. *ms. g. s. pro, ne tetigeritis, neque gustaueritis, neque contrectaueritis.*

CAP. 3.

- 1 Si confurrexistis Christo. *ms. g. pro, cum Christo.*

- 14 Charitatem, quod est. *ms. g. s. pro, charitatem habere, quod est.*

- 20 Placitum est Domino. *ms. pro, in Domino, sicut g. tamen habent. s. habent, coram Domino.*

- 25 Non est personarum acceptio (*apud Deum.*) *ms. g. s. id quod parenthesi inclusum est non legunt.*

IN PRIORI EPIST. AD THESSALONICENSES.

CAP. I.

- 8 Sed & in omni loco. *ms. g. s. pro, sed in omni loco.*

CAP. 2.

- 2 Fiduciam habuimus in Deo nostro. *ms. pro, habuimus, sicut g. tamen habent.*

- 7 Sed facti sumus *lenes* in medio vestrum. *ms. pro, paruuli. g. utroque modo licet vertere. s. habent, mansueti.*

- 13 Accepistis non ut verbum hominum. *ms. g. pro, accepistis illud, non, &c. sicut s. tamen habent.*

- 16 Preuenit autem ira Dei. *ms. g. s. pro, preuenit enim ira Dei.*

CAP. 3.

- 6 Sicut nos quoque vos. *ms. s. pro, sicut & nos quoque vos. g. habent, sicut & nos vos.*

CAP. 4.

- 6 Sicut & prædiximus. *ms. g. s. pro, sicut prædiximus.*

- 15 Residui sumus in *aduentum* Domini. *ms. g. pro, in aduentu.*

IN POSTERIORI EPIST. AD THESSALONICENSES.

- 27 Ut legatur epistola omnibus sanctis. *ms. pro, epistola hæc omnibus sanctis, sicut s. tamé habent.*

IN POSTERIORI EPIST. AD THESSALONICENSES.

AD THESSALONICENSES.

CAP. 2.

- 2 Neque per epistolam, tanquam per nos, quasi instet. *ms. g. s. pro, tanquam per nos missam, quasi instet.*

- 4 Ostendens se quia sit Deus. *ms. g. pro, tanquam sit Deus, sicut s. tamen habent.*

- 14 Ad quod & vocauit vos. *ms. pro, in quam & g. habent, In quod: &, verò, Ad hæc.*

- 11 Audimus enim inter vos. *ms. g. pro, audimus, sicut s. tamen habent.*

CAP. 3.

- 11 Audimus enim inter vos. *ms. g. pro, audimus, sicut s. tamen habent.*

IN PRIORI EPISTOLA AD TIMOTHEVM.

AD TIMOTHEVM.

CAP. I.

- 2 Gratia, misericordia, pax à Deo. *ms. g. pro, gratia, & misericordia, & pax, sicut s. tamen habent.*

- 15 Venit in mundum. *ms. s. pro, in hunc mundum.*

- 16 Ad deformationem eorum. *ms. pro, informationem, sicut g. tamen habent. s. habent, ut exemplo iis essem, &c.*

CAP. 2.

- 6 Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis. In quo *ms. g. s. pro, pro omnibus, cuius testimonium temporibus suis confirmatum est. In quo. s. tamen habent, testimonium quod euenit tempore suo.*

- 2 Ornatum, hospitalem. *ms. g. pro, ornatum, pudicum, hospitalem.*

CAP. 3.

- 7 Exerce te ipsum ad. *ms. pro, exerce autem te ipsum ad, sicut g. tamen habent. s. habent, & exerce te ipsum.*

- 10 Quod sperauimus in. *ms. g. pro, quia speramus.*

CAP. 4.

- 4 Discant primum domum. *ms. g. s. pro, discat.*

- 5 Sperauit in Deo. *ms. quædam, & g. Alia ms. legunt sperat, pro, speret in Deum.*

CAP. 5.

- 7 Nihil enim intulimus in mundum. *ms. s. pro, in hunc mundum.*

- 9 Laqueum & desideria. *ms. g. s. pro, laqueum diaboli & desideria.*

- 19 Ut apprehendant *veram* vitam. *ms. s. pro, bonam vitam. g. habent, aternam vitam.*

IN POSTERIORI EPIST. AD TIMOTHEVM.

AD TIMOTHEVM.

CAP. I.

- 9 Vocauit vocatione sancta. *ms. g. s. pro, vocatione sua sancta.*

CAP. 2.

- 4 Nemo militans implicat. *ms. g. s. pro, nemo militans Deo implicat.*

- 8 Memor esto Iesum Christum. *ms. g. s. pro, memor esto Dominum Iesum Christum.*

- 14 (Ad nihil enim vile est) ad subuersionem. *ms. g. s. pro, nisi ad subuersionem.*

CAP. I.

- 9 Vocauit vocatione sancta. *ms. g. s. pro, vocatione sua sancta.*

CAP. 2.

- 4 Nemo militans implicat. *ms. g. s. pro, nemo militans Deo implicat.*

- 8 Memor esto Iesum Christum. *ms. g. s. pro, memor esto Dominum Iesum Christum.*

- 14 (Ad nihil enim vile est) ad subuersionem. *ms. g. s. pro, nisi ad subuersionem.*

CAP. I.

- 9 Vocauit vocatione sancta. *ms. g. s. pro, vocatione sua sancta.*

CAP. 2.

- 4 Nemo militans implicat. *ms. g. s. pro, nemo militans Deo implicat.*

- 8 Memor esto Iesum Christum. *ms. g. s. pro, memor esto Dominum Iesum Christum.*

- 14 (Ad nihil enim vile est) ad subuersionem. *ms. g. s. pro, nisi ad subuersionem.*

- 25 Cortipientem eos qui resistunt, nequando. *ms. g. s. pro, qui resistunt veritati, nequando. s. autem habent, qui contendunt aduersus se.*

- 26 A quo capti tenentur. *ms. g. pro, capti. s. quo capti (vel) irretiti sunt.*

- 5 Ministerium tuum imple. Ego enim. *ms. g. s. pro, imple. Sobrius esto. Ego enim.*

- 17 Prædicatio impletur. *ms. pro, impletur, sicut g. tamen habent.*

- 18 Liberabit autem me. *ms. g. s. pro, liberabit.*

- 21 Salutat te Eubulus. *ms. g. s. pro, salutant.*

- 5 Ministerium tuum imple. Ego enim. *ms. g. s. pro, imple. Sobrius esto. Ego enim.*

- 17 Prædicatio impletur. *ms. pro, impletur, sicut g. tamen habent.*

- 18 Liberabit autem me. *ms. g. s. pro, liberabit.*

- 21 Salutat te Eubulus. *ms. g. s. pro, salutant.*

- 9 Ut potens sit & exhortari. *ms. g. s. pro, ut potens sit exhortari.*

- 5 Prudentes, castas, domus curam. *ms. g. s. pro, castas, sobrias, domus curam.*

- 7 Integritatem, grauitatem. *ms. g. pro, in integritate, in grauitate.*

- 11 Dei salutaris, omnibus. *ms. g. s. pro, Dei saluatoris nostri, omnibus.*

- 6 In agnitione omnis boni. *ms. s. pro, omnis operis boni, sicut g. tamen habent.*

- 6 Boni in vobis in Christo Iesu. *ms. g. s. pro, boni in Christo Iesu.*

- 12 Quem remisi. Tu autem. *ms. g. pro, quem remisi tibi. Tu autem, sicut s. tamen habent.*

- 12 Tu autem illum, id est, mea viscera. *ms. g. pro, tu autem illum, ut mea. s. habent, sicut meum natum.*

- 6 In agnitione omnis boni. *ms. s. pro, omnis operis boni, sicut g. tamen habent.*

- 6 Boni in vobis in Christo Iesu. *ms. g. s. pro, boni in Christo Iesu.*

- 12 Quem remisi. Tu autem. *ms. g. pro, quem remisi tibi. Tu autem, sicut s. tamen habent.*

- 12 Tu autem illum, id est, mea viscera. *ms. g. pro, tu autem illum, ut mea. s. habent, sicut meum natum.*

IN EPISTOLA D. PAVLI AD HEBREOS.

AD HEBREOS.

- 3 Sedit ad dexteram. *ms. g. s. pro, sedet.*

- 12 Et velut amictum inuolues eos. *ms. g. s. pro, mutabis.*

- 14 Qui hereditatem capient. *ms. g. s. pro, capiunt.*

- 5 Non enim angelis subiecit orbem terræ. *ms. g. s. pro, subiecit Deum orbem terræ.*

- 10 Per *passiones.* *ms. g. s. pro, per passionem.*

- 3 Ab institutione mundi factis. *ms. g. s. pro, perfectis.*

- 7 Et lacrymis offerens, & exauditus. *ms. g. s. offerens, exauditus.*

- 9 Qui decimas accipit, decimatus est. *ms. g. pro, accepit.*

- 25 Semper viuens ad interpellandum pro eis. *ms. g. s. pro, pro nobis.*

- 12 Hircorum & vitulorum. *ms. g. s. pro, aut vitulorum.*

- 26 Ad destructionem peccati. *ms. pro, destitutionem. s. ut aboleret peccatum. g. ad abrogationem seu profligationem peccati.*

- 30 Mihi vindicta, ego retribuam. *ms. g. s. pro, vindictam.*

- 12 Hircorum & vitulorum. *ms. g. s. pro, aut vitulorum.*

- 26 Ad destructionem peccati. *ms. pro, destitutionem. s. ut aboleret peccatum. g. ad abrogationem seu profligationem peccati.*

- 30 Mihi vindicta, ego retribuam. *ms. g. s. pro, vindictam.*

- 12 Hircorum & vitulorum. *ms. g. s. pro, aut vitulorum.*

- 26 Ad destructionem peccati. *ms. pro, destitutionem. s. ut aboleret peccatum. g. ad abrogationem seu profligationem peccati.*

- 30 Mihi vindicta, ego retribuam. *ms. g. s. pro, vindictam.*

- 12 Hircorum & vitulorum. *ms. g. s. pro, aut vitulorum.*

- 26 Ad destructionem peccati. *ms. pro, destitutionem. s. ut aboleret peccatum. g. ad abrogationem seu profligationem peccati.*

- 30 Mihi vindicta, ego retribuam. *ms. g. s. pro, vindictam.*

- 12 Hircorum & vitulorum. *ms. g. s. pro, aut vitulorum.*

- 30 Et iterum: Iudicabit Dominus. *ms. g. s. pro*, & iterum, *quia* iudicabit.
 39 Non fumus subtractionis in perditionem. *ms. g. s. pro*, subtractionis *filij* in perditionem.
 6 Impossibile est placere. Credere. *ms. g. pro*, placere *Deo*. Credere, &c. sicut s. tamen habent.
 34 Effugerunt aciem gladij. *ms. pro*, effugauerunt. *g.* habent, *fugerunt*. *s.* verò, *erepti sunt* ab acie gladij.

CAP. 12.

- 1 Curramus propositum nobis. *ms. g. pro*, curramus *ad* propositum.
 2 Atque in dextera sedis Dei *sedit*. *ms. g. s. pro*, *seder*.
 4 Nondum vsque ad sanguinem. *ms. g. s. pro*, nondum *enim* vsque.
 11 Per eam, *reddit* iustitiæ. *ms. g. pro*, *reddet*.
 19 Quam qui *audierant*. *ms. pro*, *audierunt*.

CAP. 13.

- 1 Charitas fraternitatis maneat. Et. *ms. g. pro*, maneat *in vobis*. Et. sicut s. tamen habent.
 2 Per hanc enim *latuerunt* quidam. *ms. g. pro*, *placuerunt*. *s.* vtrumque coniunxerunt videntur.
 23 Cognoscite fratrem *nostrum*. *ms. s. pro*, *vestrum*. *g.* neutrum habent.
 24 Salutant vos de Italia. Gratia. *ms. g. s. pro*, de Italia *fratres*. Gratia.

IN SEPTEM CATHOLICIS

EPIST. LECTIONES VARIÆ.

IN EPIST. D. IACOBI

CAP. I.

- 25 In legem *perfectam*. *ms. g. s. pro*, *perfecta*.

CAP. 2.

- 9 Si autem *personas* accipitis. *ms. s. pro*, *personam*. *g.* vnam habent dictionem, quæ significat personas accipere.
 13 Qui non *secerit* misericordiam. *ms. pro*, *facit*, vel *fecit*.

CAP. 3.

- 2 Hic perfectus est vir, *potens* etiam frano. *ms. g. pro*, *potest*.
 3 Ad consentiendum nobis, & omne corpus. *ms. g. s. pro*, *etiam* omne corpus.
 4 Circumferuntur à modico gubernaculo. *ms. g. s. pro*, circumferuntur *tamen*, vel *autem*, à modico.
 12 Sic neque *falsam*, dulcem potest. *ms. g. pro*, *falsa*. Græcè enim est: sic neque vllus fons, *falsam* & dulcem facere aquam. *s.* verò habent: sic neque aquæ *falsæ*, possunt effici dulces.
 14 Et contentiones in cordibus vestris. *ms. g. pro*, & contentiones *sunt* in cordibus vestris.
 17 Modesta, suadibilis, plena misericordia. *ms. g. s. pro*, suadibilis, *bonis consentiens*, plena misericordia.

CAP. 4.

- 5 Qui habitat in *nobis*. *ms. g. s. pro*, in *vobis*.
 8 *Appropinquate* Deo, &c. *ms. pro*, *appropriate*.
 11 Nolite detrahere alterutrum fratres. *Qui*. *ms. g. pro*, fratres *mei*. *Qui*. sicut s. tamen habent.
 12 Vnus est legislator. *ms. g. pro*, vnus est enim legislator. sicut s. tamen habent.

CAP. 5.

- 3 Theaurizastis in nouissimis. *ms. g. s. pro*, theaurizastis *vobis iram* in nouissimis.
 6 *Addixistis* & occidistis. *ms. pro*, *adduxistis*. *g.* & s. habent, *condemnastis*.
 6 Et non resistit vobis. *ms. g. restitit*.

VARIÆ LECTIONES
IN PRIORI EPISTOLA

D. PETRI.

CAP. I.

- 6 In quo *exultatis*, modicum nunc. *ms. g. pro*, *exultabitis*. sicut s. tamen habent. *g.* tamen, &, *exultatis*, & *exultate*, verti posse videntur.
 8 Non videntes, credentes autem. *ms. g. s. pro*, non videntes *creditis*, credentes autem.
 12 In *qua* desiderant. *ms. g. s. pro*, in *quem*.
 21 Et spes esset in *Deum*. *ms. g. pro*, in *Deo*.

CAP. 2.

- 3 Si gustastis quoniam. *ms. g. s. pro*, si *tamen* gustastis.
 3 Si gustastis quoniam *suavis*. *ms. pro*, *dulcis*. *s.* habent, quoniam *bonus*.
 8 In *quod* & positi sunt. *ms. g. pro*, in *quo* & positi sunt.
 11 Obsecro tanquam aduenas. *ms. s. pro*, obsecro *vos* tanquam. sicut s. tamen habent.
 20 Sed si bene facientes, *patientes*. *ms. g. pro*, *patienter*.
 21 Pro nobis, *nobis* relinquens. *ms. s. pro*, nobis, *vobis* relinquens, sicut *g.* tamen habent.

CAP. 3.

- 4 *Quod* est in conspectu Dei. *ms. g. pro*, *qui* est.
 8 In *sine* autem omnes. *ms. g. s. pro*, in *fide* autem.
 14 Et non conturbemini. *ms. pro*, ut non. *g.* habent, ne verò conturbemini.
 18 Pro peccatis mortuus est. *ms. g. pro*, pro peccatis *nostris* mortuus est. sicut s. tamen habent.
 19 His qui in carcere erant *spiritibus*. *ms. g. s. pro*, erant, *spiritu*.

CAP. 4.

- 2 Sed *voluntati* Dei. *ms. g. s. pro*, *voluntate*.
 4 In quo *admirantur*. *ms.* quædam legunt *peregrinantur*. *g.* vtroque modo verti posse videntur: quod enim peregrinum & infuens est, admiramur. *s.* habent, Et ecce nunc *admirantur*.
 6 Secundum Deum spiritu. *ms. g. s. pro*, in spiritu.
 7 Omnium autem finis *appropinquauit*. *ms. g. pro*, *appropinquabit*. *s.* habent, *instat*.
 8 Mutuam in *vosmetipsos* charitatem. *ms. g. s. pro*, in *vobismetipsis*.
 14 Quoniam gloria Dei spiritus *in vobis requiescit*. *ms.* quædam al. *Gloria* & Dei spiritus *in vobis requiescit*. *g.* verò sic habet: Quoniam gloria & Dei spiritus *in vobis requiescit*. *s.* verò hoc legunt modo: Quoniam spiritus gloriosus Dei requiescit super vos: *pro*, quoniam, *quod est honoris*, gloria & virtutis Dei, & qui est eius spiritus, super vos *requiescet*.
 18 Vix *saluatur*. *ms. g. s. pro*, vix *saluabitur*.

CAP. 5.

- 1 Testis Christi passionum, & eius. *ms. g. s. pro*, qui & eius.

IN POSTERIORI EPIST.

D. PETRI.

CAP. I.

- 3 Et pietatem *donata est*. *ms. g. pro*, *donata sunt*.
 4 Per *qua* maxima. *ms. s. pro*, per *quem*, aut *quam*.
 8 Hæc enim *vobis quum* assint. *ms. g. pro*, hæc enim *si vobiscum* assint.
 16 Non enim *doctas* fabulas. *ms. pro*, *indoctas*. *g.* *σοφιστικὰς* quod significat *arte compo-*

sitas & artificiosè confictas, seu (vt ita dicatur) *sophisticatas* fabulas.

CAP. 2.

- 10 Non metuunt blasphemantes. *ms. g. pro*, non metuunt *introducere* blasphemantes.
 13 *Coinquinationes* & maculæ. *ms. g. pro*, *coinquinationis*.
 15 Exercitatum avaritia. *ms. g. pro*, in avaritia.
 16 Subiugale mutum, in hominis. *ms. g. pro*, mutum *animal*, in hominis.
 16 Subiugale mutum, hominis. *ms. pro*, in hominis. sicut *g.* tamen habent.

CAP. 3.

- 9 Dominus promissi, sicut. *ms. g. pro*, Dominus *promissionem suam*, sicut.
 12 In aduentum diei Dei. *ms. g. pro*, diei *Domini*.

IN EPISTOLA PRIMA

D. IOANNIS.

CAP. I.

- 4 Vobis, vt gaudium vestrum. *ms. g. s. pro*, vobis, vt *gaudeatis*, & gaudium vestrum *g.* tamen & *s. pro*, *vestrum*, habent *nostrum*.

CAP. 2.

- 14 *Scripti* vobis *adolescentes*. *ms. g. pro*, *scribo* vobis *iuvenes*.
 22 Iesus est Christus. *ms. s. pro*, Iesus *non* est Christus. sicut *g.* tamen habent.

CAP. 3.

- 11 Vt *diligatis* alterutrum. *ms. s. pro*, *diligamus* sicut *g.* tamen habent.
 15 In *semetipso* manentem. *ms. pro*, in *se* manentem. sicut tamen *g.* & *s.* habent.

CAP. 4.

- 4 Et vicistis eos. *ms. g. s. pro*, *eum*.
 14 Misit Filium saluatorem. *ms. g. pro*, Filium *suum* saluatorem. sicut s. tamen habent.
 21 Habemus *ab eo* vt. *ms. g. s. pro*, habemus à *Deo* vt.

CAP. 5.

- 7 Testimonium dant celo. *ms. pro*, dant in celo, sicut *g.* tamen habent. *s.* hunc verum non habent.
 13 Hæc *scripsi* vobis. *ms. g. s. pro*, *scribo*.
 15 *Quas postulauimus* ab eo. *ms. g. s. pro*, *postulamus*.
 16 Ad mortem, *petet*, & dabit ei vitam, peccantibus. *ms. g. pro*, *petat*, & dabitur ei vita, peccanti. sicut s. tamen habent, nisi quod pro peccanti, habeant peccantibus.

EPISTOLA D. IOANNIS

SECUNDA.

- 7 Venisse in carne. *ms. g. pro*, venisse in *carnem*.
 11 Totum istud: *Ecce praxi vobis*, vt in die *Domini non confundamini*, negligunt & *ms.* pleraque & *g.*

EPISTOLA S. IVDÆ.

- 3 Deprecans *supercertare*. *ms. pro*, *supercertari*. *g.* ambigua sunt.
 14 Prophetavit autem de his. *ms. pro*, & de his, sicut *g.* tamen habent.
 18 Ambulantes in *impietatum*. *ms. g. pro*, in *impietate*, vel *impietatibus*.
 20 Sanctissimæ *vestrae* fidei. *ms. pro*, *nostra*. sicut *g.* tamen habent.
 21 *Ipsos* vos in dilectione. *ms. pro*, *vosmetipsos*.
 24 In exultatione, soli Deo. *ms. g. pro*, in exultatione, *in aduentu Domini nostri Iesu Christi*, soli Deo.

IN APOCALYPSI D.
IOANNIS APOSTOLI,
LECTIONES VARIÆ.

CAP. I.

13 Candelaborum similem. ms. g. pro, candelaborum aureorum similem.

CAP. 2.

- 1 Et in huius capitis initio negligunt ms. & g.
4 Habeo aduersum te, quod charitatem. ms. g. pro, habeo aduersum te pauca, quod.
19 Et charitatem & ministerium. ms. g. pro, & charitatem tuam, &.
22 Ecce mitto eam in lectum. ms. pro, ecce ego mitto eam. g. habent, ecce mitto eam.
23 Interficiam in morte. ms. g. pro, in mortem.
24 Doctrinam hanc, qui non cognouerunt. ms. g. pro, & qui non.
24 Qui non cognouerunt altitudines sathanæ. ms. g. pro, altitudinem.
26 Et qui vicerit, & qui custodierit. ms. pro, & custodierit. g. habent, & vincens, & custodiens.
27 In virga ferrea, tanquam vas figuli. ms. g. pro, & tanquam.

CAP. 3.

2 Non enim inueni opera tua. ms. g. pro, inuenio.

CAP. 4.

3 Et Sardini. ms. pro, Sardij. g. habent, similis aspectu lapidi Iaspidi & Sardo.

CAP. 5.

5 Dicit mihi. ms. g. pro, dixit mihi.

IN LATINIS BIBLIIS.

9 Dignus accipere. ms. g. pro, dignus es Domine accipere.

10 Regnabimus, vel, regnabunt super terram. ms. g. legunt, regnant. Compl. autem, regnabimus.

CAP. 6.

13 Et stellæ cali ceciderunt. ms. g. pro, & stellæ de calo ceciderunt.

CAP. 7.

1 Ne flaret ventus super terram. ms. g. pro, ne flarent super terram.

3 Nolite nocere terræ, neque mari. ms. g. pro, terræ & mari.

CAP. 8.

3 Vt daret orationibus sanctorum. ms. g. pro, vtdaret de orationibus.

3 Antethronum. Et. ms. g. pro, ante thronum Dei. Et.

12 Et nox similiter. ms. g. pro, noctis.

13 Vocibus tubæ trium angelorum. ms. g. pro, vocibus trium angelorum.

CAP. 9.

5 Vt cruciarentur, mensibus. ms. pro, vt cruciarent, mensibus. g. habent, vt crucient.

CAP. 11.

15 In secula seculorum. Et. ms. g. pro, seculorum, Amen. Et.

CAP. 12.

2 In vtero habens, clamat. ms. pro, clamabat. sicut g. tamen habent.

7 Et factum est prælium in celo. ms. g. pro, prælium magnum in celo.

CAP. 13.

8 Omnes qui inhabitant terram. ms. pro, inhabitabant. g. possunt vtroque modo verti.

17 Nisi qui habet characterem. ms. pro, habeat. g. vtroque modo possunt verti.

CAP. 17.

4 Plenum abominationum. ms. g. pro, abominatione.

6 Cum vidissem illam. ms. g. pro, viderem.

10 Vnus est, alius nondum venit. ms. g. pro, vnus est, & alius.

12 Vna hora accipiunt post. ms. g. pro, accipient.

CAP. 19.

11 Et in iustitia iudicat. ms. g. pro, & cum iustitia.

15 Procedit gladius acutus. ms. pro, gladius ex utraque parte acutus. sicut g. tamen habet.

20 In stagnum ignis ardens sulphure. ms. g. pro, ignis ardentis, & sulphuris. g. tamen præpositionem intericiunt, hoc modo: ardens in sulphure.

CAP. 20.

4 Nec acceperunt characterem in frontibus. ms. g. pro, characterem eius in frontibus.

CAP. 21.

15 Habebat mensuram arundinem auream. ms. g. pro, arundineam.

CAP. 22.

5 Quoniam Dominus Deus illuminat illos. ms. pro, illuminabit. sicut g. tamen habet.

7 Verba libri huius. ms. pro, verba prophetiæ libri huius. sicut g. tamen habent.

9 Verba libri huius. ms. g. pro, verba prophetiæ libri huius.

11 Qui iustus est, iustitiam faciat adhuc. ms. g. pro, qui iustus, iustificetur adhuc. g. tamen non habent est.

FINIS.

APPROBATIO.

HAS varias in Latinis Bibliis editionis vulgatae lectiones ex manuscriptis collectas, & ad textum Hebraicum, Caldaicum, Graecum & Syriacum examinatas, cum summa sacrae Scripturae studiosorum utilitate imprimendas, nos infra scripti Theologi censemus. Louanij, die 4. Februarij, 1572.

Augustinus Hunnæus.
Cornelius Reyneri Goudanus.

LOCA QVÆDAM IN QVIBVS A LIBRARIIS ERROR
ALIQUIS COMMISSVS VIDERI POTERAT, QVEM TAMEN EX
MANVSRIPTIS DEPREHENDERE NEQVIVIMVS.

GENESIS 30.

versu 35. Cunctum autem gregem unicolore, id est, albi & nigri velleris tradidit in manu filiorum suorū. Hactenus non vidi Ms. quæ aliter legerent: posset tamen dubitari an pro *unicolorem*, non sit legendum *bicolorem* aut *varicolorem*; cū omnes codices Hebraei & Caldæi (quibus etiam Græci favere videntur) constanter legant: Omne in quo erat album (seu macula alba) & omne nigrum (seu nigram maculam habens) in pecudibus, & dedit in manu filiorum suorū. Ipsa quoque conventionis ratio videtur significare, quod maculosæ pecudes essent in manu filiorum Laban; unicolores verò, id est, omnino albæ vel nigræ sine macula, essent in manu Iacob; quodque Iacob habiturus esset varias ex unicoloribus natas.

I. REGVM 14.

14. In media parte iugeris, *quam* par boum in die arare consuevit. anne potius legendum videtur, in media parte iugeris *quod* par boum in die arare consuevit, vt referatur relatiuum non ad partem, sed ad iugerum; nam par boum integrum iugerum arat vno die.

CAP. 20.

6. Si *respicens* requisierit me pater tuus. anne fortè legendum, Si *quirens* requisierit me pater tuus; sicut legunt Hebræa, Caldæa, & Græca.

CAP. 23.

19. in colle Achilæ, quæ est. anne potius legendum cum Græcis, in colle Achilæ, qui, scilicet collis, est &c. Idem cap. 26. v. 1. econtrario 2. Regum 6. v. 3. videtur positum, qui erat in Gabaa, pro, quæ (scilicet domus) erat in Gabaa.

ESTHER.

CAP. 8.

15. Hyacinthinis videlicet & *aerinis*. fortasse scriptum fuit olim, & *aeris*, id est, ætherei coloris: nam חַוְּחַו candorem seu album colorem significat.

SAPIENTIÆ.

CAP. 1.

v. 6. non liberabit *maledictum* à labiis suis. posset videri olim lectum fuisse, non liberabit *maledicum* à labiis suis, cū Græci habeant βλάσφημον blasphemum. D. Hentenius in margine Bibliorum Louanii primū editorum notauit vnum exemplar sic legere. Cæterū cū ex omnibus exemplaribus M s. quæ habebamus, nullum esset quod legeret *maledicum*, non ausi fuimus inter manuscriptorum varias lectiones collocare.

CAP. 8.

v. 17. immortalis est in cogitatione sapientia: multa Ms. legunt, immortalitas est in cogitatione sapientia: quod propiūs accedit ad Græcum textum, ex quo tamen videri possit scriptum *cogitatione* pro *cognitione*, cū Græcis sit συγθεσία.

CAP. 19.

v. 13. per vim *fluminum*. ex Græco videri posset scribendum *fulminum*, pro fluminum, τῶν κεραυνῶν.

IESAIAS.

CAP. 40.

v. 2. completa est malitia eius. Sic quidem Ms. sed inquirat diligens lector an non fuerit olim lectum, completa est militia eius: cū Heb. sit מַלְכוּתָא. ex commentariis D. Hieronymi difficile est iudicare vtrum ipse legerit.

v. 9. ascende tu *qui* euangelizas Sion. Heb. מְבַרְכֵת סִיּוֹן fœmin. gen. euangelizans Sion. legit quoque Hieron. tu *quæ* euangelizas Sion, & asserit in commentariis sic omnes interpretes vertisse.

IEREMIAS.

CAP. 36.

v. 13. *legentem* Baruch ex volumine. anne sit potius scribendum, *legente* Baruch ex volumine, vt sit ablatiuus absolutè positus: nam G. habent ἀναγιώσκοντος τῆς βιβλίου: Heb. מְקַרְאֵי בְרָכְיָהּ in legendo, seu cū legeret Baruch.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO
100 ST. GEORGE STREET, TORONTO, CANADA

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the world, and to a description of the various methods of historical research.

2. The second part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

3. The third part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

4. The fourth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

5. The fifth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

6. The sixth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

7. The seventh part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

8. The eighth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

9. The ninth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.

10. The tenth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the world, from the beginning of time to the present day.